

VIER FILOSOFISCHE WERKEN VAN MAO ZEDONG

1. OVER DE PRAKTIJK
Juli 1937 (p.2.)
2. OVER DE TEGENSTELLING
Augustus 1937 (p.32)
3. OVER DE JUISTE BEHANDELING VAN
DE TEGENSTELLINGEN ONDER HET
VOLK
-27 februari 1957 (p.106)
4. TOESPRAAK OP DE NATIONALE
CONFERENTIE VAN DE CHINESE
COMMUNISTISCHE PARTIJ OVER HET
PROPAGANDAWERK
12 maart 1957 (p.177)

OVER DE PRAKTIJK

Over het verband tussen kennis en praktijk,
tussen kennen en doen

Juli 1937

In de Communistische Partij van China was er een groep dogmatici die lange tijd de ervaring van de Chinese revolutie verwierpen. Ze ontkenden de waarheid van de stelling 'Het marxisme is geen dogma maar een leidraad voor het handelen' en overbluften de mensen met uit hun verband gerukte woorden en uitspraken uit marxistische boeken. Er was ook een groepje empiristen die zich lange tijd aan hun eigen beperkte ervaring vastklampten. Ze begrepen het belang van de theorie voor de revolutionaire praktijk niet en hadden geen zicht op de revolutionaire situatie in haar geheel. Ze werkten weliswaar ijverig, maar blindelings. De onjuiste denkbepelden van deze twee groepen kameraden en vooral die van de dogmatici brachten de Chinese revolutie in de jaren 1931-1934 enorme schade toe. Bovendien brachten de dogmatici, die zich een marxistisch jasje hadden aangemeten, vele kameraden in verwarring. 'Over de praktijk' werd in juli 1937 geschreven om vanuit het standpunt van de marxistische kennistheorie de subjectivistische fouten van het dogmatisme en het empirisme in de partij aan de kaak te stellen - vooral die van het dogmatisme. Omdat de nadruk is gelegd op het ontmaskeren van het dogmatisch subjectivisme, dat de praktijk kleineert, is dit artikel 'Over de praktijk' genoemd. De ideeën die dit artikel bevat, werden

door kameraad Mao Zedong uiteengezet in een conferentiecyclus voor de Anti-Japanse militaire en politieke academie te Yan'an.

Het materialisme uit de tijd vóór Marx onderzocht het vraagstuk van de kennis los van de maatschappelijke aard van de mens, los van diens historische ontwikkeling en kon daarom niet begrijpen dat de kennis afhankelijk is van de maatschappelijke praktijk, dat wil zeggen dat de kennis afhankelijk is van de productie en de klassenstrijd.

Vóór alles beschouwen de marxisten de productieactiviteit van de mens als de meest fundamentele praktische activiteit, die al zijn andere activiteiten bepaalt. De kennis van de mens is vooral afhankelijk van zijn activiteit in de materiële productie, waardoor hij geleidelijk inzicht krijgt in de verschijnselen, de eigenschappen en de wetten van de natuur en in de verhouding tussen mens en natuur. Door zijn productieactiviteit krijgt hij geleidelijk aan en in verschillende mate ook inzicht in bepaalde betrekkingen tussen de mensen. Niets van deze kennis kan los van de productieactiviteit worden verkregen. In een klassenloze maatschappij treedt elke mens als lid van die maatschappij op in een gezamenlijke inspanning met de andere leden. Hij gaat bepaalde productieverhoudingen met hen aan en neemt deel aan de productieactiviteit om in de materiële behoeften van de mensen te voorzien. In alle klassenmaatschappijen gaan de leden van de verschillende maatschappelijke klassen eveneens op verschillende manieren bepaalde

productieverhoudingen met elkaar aan en nemen ze deel aan de productieactiviteit om in hun materiële behoeften te voorzien. Dat is de voornaamste bron waaruit de menselijke kennis zich ontwikkelt.

De maatschappelijke praktijk van de mens is niet beperkt tot de productieactiviteit, maar kent nog vele andere vormen - de klassenstrijd, het politieke leven, de beoefening van de wetenschap en kunst. Kortom, als sociaal wezen neemt de mens deel aan alle aspecten van het praktische leven van de maatschappij. Zo leert de mens in verschillende mate de verschillende betrekkingen tussen de mensen kennen, niet alleen in zijn materiële leven, maar ook in zijn politieke en culturele leven (die beide nauw verbonden zijn met het materiële leven). Van deze andere soorten maatschappelijke praktijk oefent vooral de klassenstrijd in al haar vormen een bijzonder diepgaande invloed uit op de ontwikkeling van de menselijke kennis. In een klassenmaatschappij leeft elke mens als lid van een bepaalde klasse en elke denkwijze draagt zonder uitzondering de stempel van een klasse.

De marxisten zijn van mening dat de productieactiviteit in de menselijke maatschappij zich stap voor stap ontwikkelt van een lager naar een hoger peil en dat daardoor de menselijke kennis, zowel van de natuur als van de maatschappij zich ook stap voor stap ontwikkelt van een lager naar een hoger peil, dat wil zeggen van het oppervlakkige naar het diepe en van het eenzijdige naar het veelzijdige. Gedurende een zeer lange periode in de geschiedenis kon de mens de geschiedenis van de maatschappij slechts eenzijdig begrijpen, omdat aan

de ene kant de vooringenomenheid van de uitbuitende klassen de geschiedenis van de maatschappij voortdurend verdraaide en omdat aan de andere kant het gezichtsveld van de mens beperkt werd doordat de productie op kleine schaal plaatsvond. Pas toen samen met de geweldige productiekrachten (de grootindustrie) het moderne proletariaat opkwam, kon de mens komen tot een volledig historisch inzicht in de ontwikkeling van de maatschappij en kon hij zijn kennis van de maatschappij omzetten in een wetenschap, de wetenschap van het marxisme.

De marxisten zijn van mening dat alleen de maatschappelijke praktijk van de mens de toetssteen is van de waarheid van zijn kennis van de wereld buiten hem. In feite wordt de waarheid van de kennis van de mens pas bevestigd wanneer hij in het proces van de maatschappelijke praktijk (in het proces van de materiële productie, de klassenstrijd en het wetenschappelijk experiment) de verwachte resultaten bereikt. Als de mens succes wil behalen in zijn werk, dat wil zeggen als hij de verwachte resultaten wil bereiken, moet hij zorgen dat zijn ideeën overeenstemmen met de wetten van de objectieve wereld buiten hem. Als ze daar niet mee overeenstemmen, dan zal hij in de praktijk falen. Als hij faalt, dan trekt hij hieruit lering en verbetert zijn denkbeelden zodat ze overeenstemmen met de wetten van de wereld buiten hem. Zo kan hij een mislukking omzetten in een succes. Dat wordt bedoeld met 'de nederlaag is de moeder van het succes' en 'door schade en schande wordt men wijs'. De dialectisch-materialistische kennistheorie

stelt de praktijk op de eerste plaats: ze is van mening dat de menselijke kennis in geen enkel opzicht gescheiden kan worden van de praktijk en ze verwerpt alle foutieve theorieën die het belang van de praktijk ontkennen of die de kennis van de praktijk scheiden. Lenin heeft hierover gezegd: “De praktijk staat hoger dan de (theoretische) kennis, want ze heeft niet alleen de waardigheid van het algemene maar ook van de directe werkelijkheid.”

(1) De marxistische filosofie, het dialectisch materialisme, heeft twee in het oog vallende kenmerken. Het eerste is haar klassenkarakter: ze verklaart openlijk dat het dialectisch materialisme in dienst staat van het proletariaat. Het tweede is haar praktisch karakter: ze legt er de nadruk op dat de theorie afhankelijk is van de praktijk, dat de praktijk de grondslag vormt van de theorie, die op haar beurt weer de praktijk dient. De waarheid van welke kennis of theorie ook wordt niet bepaald door subjectieve gevoelens maar door de objectieve resultaten in de maatschappelijke praktijk. Alleen de maatschappelijke praktijk kan de toetssteen van de waarheid zijn. Het standpunt van de praktijk is het eerste en fundamentele standpunt in de kennistheorie van het dialectisch materialisme. (2)

Maar hoe ontstaat dan de menselijke kennis uit de praktijk en hoe dient ze op haar beurt de praktijk? Dit wordt duidelijk als we het ontwikkelingsproces van de kennis nagaan.

In het proces van de praktijk ziet de mens in het begin alleen maar de verschijningsvorm van de dingen, hun afzonderlijke aspecten, hun uiterlijk verband. Er komen bijvoorbeeld een aantal mensen

van buiten naar Yan'an voor een studiereis. In de eerste paar dagen zien ze de ligging, de straten en de huizen van Yan'an. Ze ontmoeten veel mensen, nemen deel aan recepties, avondlijke bijeenkomsten en massavergaderingen, ze horen allerlei toespraken en lezen allerlei documenten. Dat alles is de verschijningsvorm van de dingen, dat zijn de afzonderlijke aspecten van de dingen, dat is het uiterlijk verband van de dingen. Dit wordt het zintuiglijke stadium van het kennisproces genoemd; het is het stadium van de zintuiglijke gewaarwordingen en indrukken. Dat wil zeggen: deze verschillende dingen in Yan'an werken in op de zintuigen van de leden van de groep waarnemers, ze roepen zintuiglijke gewaarwordingen in hen op en doen in hun hersenen vele indrukken ontstaan samen met een ruwe schets van het uiterlijk verband tussen deze indrukken. Dit is het eerste stadium van het kennisproces. In dit stadium kan de mens nog geen begrippen vormen - die bevinden zich op een dieper niveau - en kan hij nog geen logische conclusies trekken.

In de loop van de maatschappelijke praktijk worden de dingen die bij de mens gedurende zijn praktijk zintuiglijke gewaarwordingen en indrukken oproepen, vele malen herhaald. Dan vindt er in de menselijke hersenen een omslag (een sprong) plaats in het kennisproces: er ontstaan begrippen. Begrippen weerspiegelen niet meer de verschijningsvorm van de dingen, hun afzonderlijke aspecten of hun uiterlijk verband, maar ze omvatten het wezen, het geheel en het innerlijk verband van de dingen. Tussen het begrip en de zintuiglijke

gewaarwording bestaat niet alleen een kwantitatief maar ook een kwalitatief verschil. Wanneer men verdergaat; kan men door middel van oordeel en gevolgtrekking logische conclusies trekken. In de San Guo Yen Yi (3) wordt gezegd: 'Men fronst zijn wenkbrauwen en vindt een krijgslist.' In onze omgangstaal zeggen we: 'Laat me er eens over nadenken'. Dit alles heeft nu juist betrekking op het feit dat de mens in zijn verstand met begrippen werkt om tot oordelen en gevolgtrekkingen te komen. Dit is het tweede stadium van het kennisproces. Wanneer de leden van de groep waarnemers verschillende soorten gegevens hebben verzameld en er bovendien over 'nagedacht' hebben, kunnen ze tot het volgende oordeel komen: de politiek van het anti-Japans nationaal eenheidsfront van de Communistische Partij is consequent, oprecht en eerlijk Als ze tot dit oordeel gekomen zijn, kunnen ze - indien ook zij eerlijk eenheid voor redding van de natie willen - een stap verdergaan en de volgende conclusie trekken: 'Het anti-Japans nationaal eenheidsfront kan met succes worden bekroond. Dit stadium van het vormen van begrippen, oordelen en gevolgtrekkingen is het belangrijkste stadium in het hele kennisproces: het is het stadium van de rationele kennis. De eigenlijke taak van de kennis is door middel van waarneming te komen tot denken, tot een geleidelijk begrijpen van de innerlijke tegenstellingen van de objectief bestaande dingen, van hun wetmatigheden, van het innerlijk verband tussen verschillende processen, dat wil zeggen te komen tot logische kennis. We herhalen: logische kennis onderscheidt zich van

zintuiglijke kennis door het feit dat de zintuiglijke kennis betrekking heeft op de afzonderlijke aspecten, de verschijningsvorm, het uiterlijk verband van de dingen, terwijl de logische kennis een geweldige stap vooruit doet, tot het geheel, het wezen en het innerlijk verband van de dingen doordringt en de innerlijke tegenstellingen van de wereld om ons heen blootlegt. Daarom is de logische kennis in staat de ontwikkeling van de wereld om ons heen in haar geheel, naar de innerlijke betrekkingen tussen al haar aspecten te begrijpen.

Deze dialectisch-materialistische theorie van het ontwikkelingsproces van de kennis, een theorie die gebaseerd is op de praktijk en van de oppervlakte naar de diepte doordringt, is door niemand ontwikkeld vóór de opkomst van het marxisme. Het marxistisch materialisme heeft dit vraagstuk voor het eerst op de juiste wijze opgelost door op een zowel materialistische als dialectische wijze de beweging van de verdieping van de kennis aan te tonen, de beweging waarin de mens in de maatschappij van zintuiglijke kennis tot logische kennis komt door de ingewikkelde en de voortdurend herhaalde praktijk van de productie en de klassenstrijd. Lenin heeft gezegd: “*De abstracte materie natuurwet, de abstracte waarde, enzovoort, kortom alle wetenschappelijke (juiste, serieuze, niet absurde) abstracties weerspiegelen de natuur op een diepere, juistere en volledigere manier.*” (4) Het marxisme-leninisme is van mening dat elk van de twee stadia van het kennisproces zijn eigen kenmerken heeft, de kennis verschijnt in het lagere

stadium als zintuiglijke kennis en in het hogere stadium als logische kennis - maar dat beide stadia behoren tot één enkel kennisproces. De zintuiglijke en de rationele kennis zijn kwalitatief verschillend maar ze zijn niet van elkaar gescheiden; ze zijn verenigd op basis van de praktijk. Onze praktijk bewijst dat we wat we waargenomen hebben, niet dadelijk kunnen begrijpen en dat we alleen datgene wat we begrepen hebben, nog dieper kunnen waarnemen. De zintuiglijke waarneming lost slechts het vraagstuk van de verschijningsvorm op; het vraagstuk van het wezen kan alleen door de theorie opgelost worden. De oplossing van deze beide vraagstukken kan in geen geval van de praktijk worden losgemaakt. Men kan een ding alleen leren kennen door er mee in contact te komen, dat wil zeggen doordat zijn leven (zijn praktijk) in de omgeving van dat ding plaatsvindt. In de feodale maatschappij was het onmogelijk van tevoren de wetten van de kapitalistische maatschappij te kennen, omdat het kapitalisme nog niet opgekomen was en dus de daarmee samenhangende praktijk nog niet bestond. Het marxisme kon alleen het product van de kapitalistische maatschappij zijn. Marx kon in de periode van het liberaal kapitalisme niet van tevoren concreet bepaalde wetten kennen die eigen zijn aan de periode van het imperialisme omdat het imperialisme, het laatste stadium van het kapitalisme, nog niet opgekomen was en er dus nog geen daarmee samenhangende praktijk bestond. Pas Lenin en Stalin konden deze taak op zich nemen. Dat Marx, Engels, Lenin en Stalin hun theorie konden ontwikkelen was niet alleen te danken aan

hun genialiteit maar kwam vooral omdat ze in hun tijd persoonlijk deelnamen aan de praktijk van de klassenstrijd en van de wetenschappelijke experimenten. Zonder deze voorwaarde had genialiteit niet tot succes kunnen leiden. Het gezegde ‘Een geleerde doet geen stap buiten zijn poort maar weet toch alles wat er in de wereld gebeurt’, was in het verleden, toen de techniek nog onontwikkeld was, hol gepraat. Zelfs al kan dit gezegde in de huidige tijd van ontwikkelde techniek van toepassing zijn, toch zijn de mensen met werkelijke persoonlijke kennis over de hele wereld diegenen die zich met de praktijk bezighouden. Pas wanneer zij ‘kennis’ hebben opgedaan door hun praktijk en wanneer hun kennis door middel van het geschreven woord en de techniek de ‘geleerde’ heeft bereikt, kan de ‘geleerde’ op indirecte wijze ‘weten wat er in de wereld gebeurt’. Als men een bepaald ding of een bepaalde soort dingen rechtstreeks wil kennen, dan moet men persoonlijk deelnemen aan de praktische strijd om de werkelijkheid te veranderen, om dat ding of die soort dingen te veranderen, want alleen zo kan men met de verschijningsvorm van dat ding of die soort dingen in contact komen. Alleen door persoonlijk deel te nemen aan de praktische strijd om de werkelijkheid te veranderen kan men het wezen van dat ding of van die soort dingen ontdekken en ze begrijpen. Dat is de weg naar de kennis die iedereen in werkelijkheid doorloopt, maar er zijn mensen die de zaken welbewust verdraaien en het tegendeel beweren. De belachelijkste persoon ter wereld is de ‘allesweter’ die wat halfbegrepen kennis van horen

zeggen heeft en zichzelf uitroept tot ‘de hoogste autoriteit ter wereld’. Hiermee laat hij alleen zien dat hij zichzelf grenzeloos overschat. Kennis is een kwestie van wetenschap: hierbij mag men niet de geringste oneerlijkheid of verwaandheid toelaten. Precies het tegenovergestelde is vereist: eerlijkheid en bescheidenheid. Als men kennis wil verwerven, moet men deelnemen aan de praktijk van het veranderen van de werkelijkheid. Als men wil weten hoe een peer smaakt, moet men de peer veranderen door hem zelf op te eten. Als men de samenstelling en de eigenschappen van het atoom wil kennen, moet men natuurkundige en scheikundige proeven nemen om de toestand van het atoom te veranderen. Als men de theorie en de methoden van de revolutie wil kennen, moet men deelnemen aan de revolutie. Alle echte kennis heeft haar oorsprong in de directe ervaring. Maar men kan geen directe ervaring van alles hebben: het grootste deel van onze kennis komt in feite uit indirecte ervaring, bijvoorbeeld de kennis van vroeger tijden en van andere landen. Voor onze voorouders en buitenlanders was - of is - deze kennis echter afkomstig uit de directe ervaring. Indien in het verloop van hun directe ervaring voldaan werd - of wordt - aan de voorwaarde van ‘wetenschappelijke abstractie’, waarover Lenin sprak en de objectieve werkelijkheid wetenschappelijk weerspiegeld werd - of wordt -, dan is deze kennis betrouwbaar, anders niet. Daarom bestaat iemands kennis slechts uit twee delen, een deel afkomstig uit de directe ervaring en een deel afkomstig uit de indirecte ervaring. Bovendien is, wat voor mij indirecte

ervaring is, voor anderen directe ervaring. Hieruit volgt dat we, wanneer we over de kennis in haar geheel spreken, kunnen zeggen dat geen enkele kennis gescheiden kan worden van de directe ervaring. De bron van alle kennis ligt in de waarneming van de objectief bestaande wereld buiten ons door middel van de lichamelijke zintuigen van de mens. Wie deze waarneming ontkent, wie de directe ervaring ontkent of wie de persoonlijke deelname aan de praktijk die de werkelijkheid verandert ontkent, is geen materialist. Daarom is de allesweter belachelijk. Er is een oud Chinees spreekwoord: 'Hoe kan men een tijgerwelp vangen zonder in het hol van de tijger te gaan!' Dit spreekwoord geldt zowel voor de praktijk van de mens als voor de kennistheorie. Er kan geen kennis bestaan los van de praktijk.

Laten we nog enkele concrete voorbeelden aanvoeren ter verduidelijking van de dialectisch-materialistische beweging van de kennis, die ontstaat uit de praktijk van het veranderen van de werkelijkheid, de beweging van de geleidelijke verdieping van de kennis.

In de beginperiode van zijn praktijk, de periode van de vernietiging van de machines en de spontane strijd, was het proletariaat wat de kennis van de kapitalistische maatschappij betreft nog in het stadium van de zintuiglijke kennis: het kende slechts enkele aspecten en het uiterlijk verband tussen de verschijnselen van het kapitalisme. Het proletariaat was toen nog een klasse 'op zichzelf'. Maar toen het proletariaat de tweede periode van zijn praktijk inging, de periode van bewuste,

georganiseerde economische en politieke strijd, was het in staat het wezen van de kapitalistische maatschappij, de uitbuitingsverhoudingen tussen de maatschappelijke klassen en zijn eigen historische opdracht te begrijpen. Dit was mogelijk dankzij zijn eigen praktijk, dankzij de ervaring die het had opgedaan in langdurige strijd, ervaring die door Marx en Engels in al haar verscheidenheid wetenschappelijk werd samengevat om de theorie van het marxisme te scheppen voor de scholing van het proletariaat. Toen werd het proletariaat een klasse 'voor zichzelf'.

Dezelfde weg volgde ook het Chinese volk in zijn kennis van het imperialisme. Het eerste stadium was er een van oppervlakkige, zintuiglijke kennis, zoals blijkt uit de strijd tegen alle vreemdelingen zonder onderscheid tijdens de beweging van het Hemelse Koninkrijk van Taiping (5), de Yi He Duan-beweging (6), enzovoort. Pas in het tweede stadium kwam het Chinese volk tot rationele kennis, zag het de innerlijke en uiterlijke tegenstellingen van het imperialisme en zag het de essentiële waarheid, dat het imperialisme een bondgenootschap gesloten had met de kompradorenklasse en de feodale klasse in China om de grote massa van het Chinese volk te onderdrukken en uit te buiten. Deze kennis begon in de tijd van de Beweging van de vierde mei in 1919. (7)

Laten we nu de oorlog eens bekijken. Wanneer de commandanten in een oorlog mensen zijn zonder oorlogservaring, dan zullen ze in het beginstadium niet de diepe wetten begrijpen die betrekking

hebben op het geven van leiding in een bepaalde oorlog (bijvoorbeeld onze Agrarische Revolutionaire Oorlog (8) van de afgelopen tien jaar). In het beginstadium zullen ze alleen maar veel gevechtservaring opdoen en, wat belangrijker is, vele nederlagen lijden. Maar door deze ervaring (van gewonnen en vooral van verloren veldslagen) zijn ze in staat de innerlijke samenhang, de ‘draad’ van de hele oorlog te begrijpen, namelijk de wetten van die bepaalde oorlog, de strategie en tactiek en daardoor die oorlog met zelfvertrouwen te leiden. Wanneer op zo’n moment iemand zonder ervaring het commando overneemt, dan zal ook hij een aantal nederlagen moeten lijden (ervaring moeten opdoen) voordat hij de ware wetten van de oorlog kan begrijpen.

‘Ik weet niet zeker of ik dat aankan.’ Deze opmerking horen we vaak als een kameraad aarzelt een bepaalde opdracht te aanvaarden. Waarom voelt hij zich onzeker? Omdat hij geen systematisch inzicht heeft in de inhoud en de omstandigheden van het opgedragen werk of omdat hij zelden of nooit met dergelijk werk in aanraking is gekomen, zodat de wetten waardoor het beheerst wordt, hem vreemd zijn. Na een gedetailleerde analyse van de aard en de omstandigheden van het werk zal hij meer zelfvertrouwen krijgen en bereid zijn het werk te doen. Als hij het werk een tijdje doet en er ervaring in krijgt en als hij iemand is die bereid is dingen onbevooroordeeld te onderzoeken en niet iemand die vraagstukken subjectief, eenzijdig en oppervlakkig benadert, dan kan hij zijn eigen conclusies trekken over de manier waarop hij het

werk moet aanpakken en kan hij het met veel meer moed doen. Alleen die mensen die vraagstukken subjectief, eenzijdig en oppervlakkig benaderen, zullen, zodra ze op het toneel verschijnen, op een zelfingenomen manier bevelen en richtlijnen geven zonder rekening te houden met de omstandigheden, zonder de dingen in hun geheel te bekijken (hun geschiedenis en hun tegenwoordige toestand in zijn geheel) en zonder door te dringen tot het wezen van de dingen (hun aard en het innerlijk verband tussen de verschillende dingen). Zulke mensen zullen onvermijdelijk struikelen en vallen.

De eerste stap in het kennisproces is dus het contact met de dingen van de wereld buiten ons: dit behoort tot het stadium van de waarneming. De tweede stap is de synthese van de gegevens van de waarneming door ze te ordenen en te verwerken: dit behoort tot het stadium van de begripsvorming, het oordeel en de gevolgtrekking. Alleen wanneer de gegevens van de waarneming zeer overvloedig zijn (niet fragmentarisch) en in overeenstemming met de werkelijkheid (niet op de verbeelding berusten), kunnen we op basis van deze gegevens juiste begrippen en theorieën vormen.

Op twee belangrijke punten moet hier de nadruk worden gelegd. Het eerste is al eerder genoemd maar moet hier herhaald worden: rationele kennis is afhankelijk van zintuiglijke kennis. Wie denkt dat rationele kennis niet van zintuiglijke kennis hoeft te worden afgeleid, is een idealist. In de geschiedenis van de filosofie bestaat de ‘rationalistische’ school die alleen de werkelijkheid van de rede erkent en niet de werkelijkheid van de

ervaring, die gelooft dat alleen de rede betrouwbaar is en de zintuiglijke ervaring niet. De fout van deze school bestaat er in dat ze de dingen op hun kop zet. Het rationele is juist betrouwbaar omdat het zijn oorsprong vindt in de zintuiglijke waarneming. Anders zou het als water zijn zonder bron, als een boom zonder wortels, subjectief, aan zichzelf ontsproten en onbetrouwbaar. Wat de volgorde in het kennisproces betreft, komt de zintuiglijke ervaring het eerst, we leggen de nadruk op de betekenis van de maatschappelijke praktijk in het kennisproces, juist omdat alleen de maatschappelijke praktijk menselijke kennis kan doen ontstaan en alleen zij de mens ertoe kan brengen uit de objectieve wereld buiten hem zintuiglijke ervaring te verwerven. Voor iemand die zijn ogen dichtknijpt, zijn oren dichtstopt en zich helemaal van de objectieve wereld buiten hem afsluit, kan er geen sprake zijn van kennis. Kennis begint met ervaring - dat is het materialisme van de kennistheorie.

Het tweede punt is dat de kennis nog verdiept moet worden, dat het zintuiglijke stadium van de kennis nog ontwikkeld moet worden tot het rationele stadium - dat is de dialectiek van de kennistheorie. (9) Denken dat de kennis kan ophouden bij het lagere, zintuiglijke stadium en dat alleen zintuiglijke kennis betrouwbaar is, terwijl rationele kennis dat niet is, zou een herhaling zijn van de historische fout van het 'empirisme'. Deze theorie maakt de fout dat ze niet begrijpt dat, ook al weerspiegelen de gegevens van de waarneming bepaalde werkelijke dingen van de objectieve

wereld (ik spreek hier niet over het idealistisch empirisme dat de ervaring beperkt tot zogenaamde introspecties), ze toch slechts eenzijdig en oppervlakkig zijn en de dingen onvolledig en niet naar hun wezen weerspiegelen. Om een ding volledig in zijn geheel te weerspiegelen, om het wezen ervan en de wetten die het beheersen te weerspiegelen, moet men de overvloedige gegevens van de zintuiglijke waarneming door middel van het denken verwerken, dat wil zeggen het kaf van het koren scheiden, het onware verwijderen en het ware behouden, van het ene punt naar het andere gaan en van de oppervlakte naar de kern doordringen en een systeem van begrippen en theorieën opbouwen; men moet een sprong maken van de zintuiglijke kennis naar de rationele kennis. Zulke verwerkte kennis is niet minder rijk of minder betrouwbaar; integendeel, alles wat in het kennisproces wetenschappelijk is verwerkt op basis van de praktijk, weerspiegelt, zoals Lenin zegt, de objectieve werkelijkheid dieper, juister, vollediger. In tegenstelling hiermee hebben de laag-bij-de-grondse ‘mensen van de praktijk’ eerbied voor de ervaring maar minachting voor de theorie. Daardoor kunnen ze geen volledig beeld van het hele objectieve proces krijgen, hebben ze geen duidelijke oriëntatie en perspectief op lange termijn en zijn ze zelfvoldaan over toevallige successen en een glimp van de waarheid. Als zulke mensen de leiding hebben in een revolutie, zullen ze die in het slop leiden.

Rationele kennis is afhankelijk van zintuiglijke kennis en zintuiglijke kennis moet ontwikkeld worden tot rationele kennis - dat is de dialectisch-

materialistische kennistheorie. In de filosofie begrijpen noch het ‘rationalisme’ noch het ‘empirisme’ de historische of dialectische aard van de kennis en hoewel beide scholen elk een aspect van de waarheid bevatten (ik heb het hier over het materialistische en niet over het idealistische rationalisme en empirisme), zijn ze vanuit de kennistheorie als geheel gezien toch onjuist. De dialectisch-materialistische beweging van de kennis van het zintuiglijke naar het rationele is van toepassing zowel op een beperkt kennisproces (bijvoorbeeld het kennen van een ding of een taak) als op een omvangrijk kennisproces (bijvoorbeeld het kennen van een hele maatschappij of een revolutie).

Maar de beweging van de kennis is hiermee niet geëindigd. Als de dialectisch-materialistische beweging van de kennis zou ophouden bij de rationele kennis, dan zou nog maar de helft van het vraagstuk behandeld zijn en, vanuit de marxistische filosofie gezien, bovendien de minst belangrijke helft. De marxistische filosofie is van mening dat het belangrijkste vraagstuk niet ligt in het begrijpen van de wetten van de objectieve wereld om de wereld te kunnen verklaren, maar in het actief toepassen van de kennis van deze wetten om de wereld te veranderen. Vanuit marxistisch standpunt is de theorie belangrijk en het belang ervan wordt volledig uitgedrukt in Lenins stelling: ‘Zonder revolutionaire theorie kan er geen revolutionaire beweging ontstaan.’ (10) Maar het marxisme legt enkel en alleen daarom de nadruk op het belang van de theorie, omdat deze een leidraad voor het

handelen kan zijn. Als we een juiste theorie hebben maar daar alleen maar over leutereren, als we haar opbergen en niet in de praktijk brengen, dan is die theorie, hoe goed ook, van geen betekenis. Kennis begint met praktijk. Theoretische kennis die verkregen is door de praktijk, moet weer terugkeren naar de praktijk. De actieve functie van de kennis komt niet alleen tot uiting in de actieve sprong van de zintuiglijke kennis naar de rationele kennis, maar - en dit is nog belangrijker - ze moet ook tot uiting komen in de sprong van de rationele kennis naar de revolutionaire praktijk. De kennis die men met betrekking tot de wetten van de wereld heeft opgedaan, moet weer gericht worden op de praktijk van het veranderen van de wereld; ze moet weer toegepast worden in de praktijk van de productie, in de praktijk van de revolutionaire klassenstrijd en de revolutionaire nationale strijd en in de praktijk van het wetenschappelijk experiment. Dit is het proces van het toetsen en het ontwikkelen van de theorie, de voortzetting van het hele kennisproces. Het vraagstuk of de theorie met de objectieve werkelijkheid overeenkomt, wordt niet opgelost en kan ook niet helemaal worden opgelost in de beweging die de kennis maakt van het zintuiglijke naar het rationele, zoals hierboven beschreven. De enige manier om dit vraagstuk volledig op te lossen is de rationele kennis weer op de maatschappelijke praktijk te richten, de theorie in de praktijk toe te passen en te zien of ze naar het gestelde doel kan leiden. Vele natuurwetenschappelijke theorieën worden als waar beschouwd, niet alleen omdat ze als waar beschouwd werden in de tijd dat

beoefenaars van de natuurwetenschap ze opstelden, maar ook omdat ze in de daarop volgende wetenschappelijke praktijk juist zijn gebleken. Op dezelfde manier wordt het marxisme-leninisme niet alleen als waar beschouwd omdat men het waar vond toen Marx, Engels, Lenin en Stalin het wetenschappelijk formuleerden, maar ook omdat het in de daarop volgende praktijk van de revolutionaire klassenstrijd en de revolutionaire nationale strijd juist is gebleken. Het dialectisch materialisme is een algemene waarheid, omdat niemand er zich in de praktijk aan kan onttrekken. De geschiedenis van de menselijke kennis laat ons zien dat de waarheid van vele theorieën onvolledig is en dat deze onvolledigheid verholpen wordt door de toets van de praktijk. Vele theorieën zijn onjuist en door de toets van de praktijk worden hun fouten gecorrigeerd. Dat is de reden waarom de praktijk de toetssteen van de waarheid is en waarom 'het standpunt van het leven, van de praktijk, het eerste en fundamentele gezichtspunt van de kennistheorie moet zijn'. (11) Stalin zegt terecht: 'De theorie verliest haar doel wanneer ze niet met de revolutionaire praktijk verbonden wordt, net zoals de praktijk in het donker tast wanneer haar pad niet door de revolutionaire theorie wordt verlicht.' (12)

Wanneer we op dit punt gekomen zijn, is dan de beweging van de kennis voltooid? Ons antwoord is: ja en nee. Wanneer de mens in de maatschappij zich wijdt aan de praktijk van het veranderen van een bepaald objectief proces (om het even of dit nu een natuurlijk of een maatschappelijk proces betreft) in een bepaald stadium van zijn ontwikkeling, dan

kan hij dankzij de weerspiegeling van het objectieve proces in zijn hersenen en het ontplooiën van zijn eigen bewuste activiteit, zijn kennis van het zintuiglijke naar het rationele voortstuwen en ideeën, theorieën, plannen en programma's voortbrengen die in grote trekken overeenstemmen met de wetten van dat objectieve proces. Dan brengt hij die ideeën, theorieën, plannen of programma's in hetzelfde objectieve proces in praktijk. Als hij het doel dat hij gesteld heeft, kan bereiken, dat wil zeggen als hij in hetzelfde proces van de praktijk deze van tevoren geformuleerde ideeën, theorieën, plannen of programma's kan verwezenlijken of in grote lijnen kan verwezenlijken, dan kan de beweging van de kennis, wat dit concrete proces betreft, als voltooid beschouwd worden. Bijvoorbeeld in het proces van het veranderen van de natuur: het uitvoeren van een bouwplan, het toetsen van een wetenschappelijke hypothese, het vervaardigen van een stuk gereedschap, het binnenhalen van een oogst; bijvoorbeeld in het proces van het veranderen van de maatschappij: de overwinning in een staking, de overwinning in een oorlog, de uitvoering van een opvoedingsplan. Dit alles kan beschouwd worden als de verwezenlijking van een doel dat men zich gesteld heeft. Maar in het algemeen gesproken worden de oorspronkelijke ideeën, theorieën, plannen of programma's van de mensen - of dit nu in de praktijk van het veranderen van de natuur of van het veranderen van de maatschappij is - zelden verwezenlijkt zonder een of andere verandering. Dit komt omdat de mensen die bezig zijn met het veranderen van de werkelijkheid,

gewoonlijk aan talrijke beperkingen onderhevig zijn. Ze worden niet alleen door de bestaande wetenschappelijke en technische omstandigheden beperkt, maar ook door de ontwikkeling van het objectieve proces zelf en door de mate waarin dit proces duidelijk geworden is (de aspecten en het wezen van het objectieve proces zijn nog niet geheel aan het licht gekomen). In zo'n situatie worden ideeën, theorieën, plannen of programma's dikwijls gedeeltelijk en soms zelfs geheel gewijzigd wanneer zich gedurende de praktijk onvoorziene omstandigheden voordoen. Dat wil zeggen: het komt voor dat de oorspronkelijke ideeën, theorieën, plannen of programma's helemaal niet of niet helemaal in overeenstemming blijken te zijn met de werkelijkheid en geheel of gedeeltelijk onjuist zijn. In vele gevallen is het pas na herhaalde mislukkingen mogelijk fouten in de kennis te verbeteren en overeenstemming te bereiken met de wetten van het objectieve proces en zo het subjectieve in het objectieve om te zetten, dat wil zeggen de verwachte resultaten in de praktijk te behalen. Hoe dan ook, op zo'n punt aangekomen kan men de beweging van de menselijke kennis met betrekking tot een bepaald objectief proces in een bepaald stadium van zijn ontwikkeling als voltooid beschouwen.

En toch, als men dat proces in zijn voortgang beschouwt, is de beweging van de menselijke kennis nog niet afgesloten. Omdat elk proces - of het nu in de natuur of in de maatschappij plaatsvindt - door zijn innerlijke tegenstelling en strijd vooruitgaat en zich ontwikkelt, moet ook de

beweging van de menselijke kennis mee vooruitgaan en zich ontwikkelen. Wat de maatschappelijke bewegingen betreft, moet een waar revolutionair leider, zoals we gezien hebben, niet alleen in staat zijn zijn ideeën, theorieën, plannen of programma's te verbeteren wanneer die fouten blijken te bevatten. Maar wanneer een bepaald objectief proces veranderd is en al van het ene naar het andere ontwikkelingsstadium is overgegaan, moet hij ook in staat zijn te zorgen dat hijzelf en al zijn mederevolutionairen mee vooruitgaan en hun subjectieve kennis in overeenstemming hiermee veranderen, dat wil zeggen, hij moet zorgen dat de voorgestelde nieuwe revolutionaire taken en nieuwe werkprogramma's overeenstemmen met de nieuwe veranderingen in de situatie. In een revolutionaire periode verandert de situatie zeer snel: als de kennis van een revolutionair geen gelijke tred houdt met de snelle veranderingen in de situatie, zal hij niet in staat zijn de revolutie naar de overwinning te leiden.

Het gebeurt echter dikwijls dat het denken achterblijft bij de werkelijkheid. Dat komt omdat de kennis van de mens door talrijke maatschappelijke omstandigheden beperkt wordt. We zijn tegen de hardnekkige conservatieven in de revolutionaire gelederen wier ideeën geen gelijke tred houden met de veranderende objectieve omstandigheden. Dit kwam in de geschiedenis tot uiting in het rechts opportunisme. Deze mensen zien niet dat de strijd van de tegendelen het objectieve proces al vooruit heeft gestuwd, terwijl hun kennis bij het oude stadium is blijven staan. Dit is kenmerkend voor het

denken van alle hardnekkige conservatieven. Met hun ideeën, die los staan van de maatschappelijke praktijk, kunnen ze niet voor de wagen van de maatschappij lopen en hem leiden. Ze sukkelen er alleen maar achteraan, mopperen dat hij te hard gaat en proberen hem achteruit te trekken en terug te laten rijden.

Wij zijn ook tegen de ‘linkse’ fraseologie. De ideeën van de ‘linksen’ slaan een bepaald ontwikkelingsstadium van het objectieve proces over. Sommigen van hen beschouwen hun fantasieën als waarheid, terwijl anderen zich inspannen om in het heden een ideaal te verwezenlijken dat pas in de toekomst werkelijkheid kan worden. Ze zonderen zich af van de huidige praktijk van de meerderheid van de mensen en van de werkelijkheid van het ogenblik. Uit hun daden blijkt dat ze avonturiers zijn.

Idealisme en mechanisch materialisme, opportunisme en avonturisme, dit alles wordt gekenmerkt door een breuk tussen het subjectieve en het objectieve, door de scheiding van kennis en praktijk. De marxistisch-leninistische kennistheorie, die zich onderscheidt door haar wetenschappelijke praktijk, kan niet anders dan deze onjuiste ideologieën vastbesloten bestrijden. De marxist erkent dat binnen het absolute, algemene ontwikkelingsproces van het heelal de ontwikkeling van elk concreet proces betrekkelijk is en dat daardoor de menselijke kennis van een concreet proces in ieder ontwikkelingsstadium binnen de eindeloze stroom van de absolute waarheid ook slechts een betrekkelijke waarheid is. De totale som

van ontelbare betrekkelijke waarheden vormt de absolute waarheid. (13) De ontwikkeling van een objectief proces zit vol tegenstellingen en strijd. Hetzelfde geldt voor de ontwikkeling van de beweging van de menselijke kennis. Alle dialectische bewegingen van de objectieve wereld kunnen vroeg of laat in de menselijke kennis weerspiegeld worden. In de maatschappelijke praktijk is het proces van ontstaan, ontwikkeling en vergaan oneindig; hetzelfde geldt voor het proces van ontstaan, ontwikkeling en vergaan in de menselijke kennis. Omdat de menselijke praktijk die de objectieve werkelijkheid in overeenstemming met bepaalde ideeën, theorieën, plannen of programma's verandert, zich steeds verder ontwikkelt, wordt de menselijke kennis van de objectieve werkelijkheid ook steeds dieper. De veranderingsbeweging in de wereld van de objectieve werkelijkheid houdt nooit op en evenmin het menselijk kennen van de waarheid door de praktijk. Het marxisme-leninisme is beslist geen uitputtende opsomming van de waarheid, maar het baant in het verloop van de praktijk onophoudelijk nieuwe wegen naar de kennis van de waarheid. Onze conclusie is de concrete, historische eenheid van het subjectieve en het objectieve, van theorie en praktijk, van kennen en doen; wij zijn tegen alle onjuiste ideologieën, of die nu rechts zijn of 'links', die de concrete geschiedenis loslaten.

In het huidige tijdperk van de maatschappelijke ontwikkeling heeft de geschiedenis de verantwoordelijkheid voor het juiste kennen en het veranderen van de wereld op de schouders van het

proletariaat en zijn partij gelegd. Dit proces, de praktijk van het veranderen van de wereld, een proces dat op wetenschappelijke kennis berust, heeft reeds een historisch moment bereikt in de hele wereld en in China, een geweldig moment waarop de duisternis in de wereld en in China volledig verdreven wordt en de wereld veranderd wordt in een wereld van licht zoals nog nimmer heeft bestaan. De strijd van het proletariaat en van de revolutionaire mensen om de wereld te veranderen houdt het volbrengen van de volgende taken in: het veranderen van de objectieve wereld en tegelijkertijd het veranderen van hun eigen subjectieve wereld - het veranderen van hun kenvermogen en het veranderen van de betrekkingen tussen de subjectieve wereld en de objectieve wereld. In een deel van de wereld, de Sovjet-Unie, is met deze verandering al een begin gemaakt. De mensen zijn daar dit veranderingsproces nog aan het versnellen. Het Chinese volk en de volkeren van de rest van de wereld zijn reeds in zo'n veranderingsproces betrokken of zullen er in betrokken worden. De objectieve wereld die veranderd moet worden, omvat ook alle tegenstanders van verandering. Zij moeten een stadium van gedwongen verandering doorlopen, voordat zij het stadium van vrijwillige, bewuste verandering kunnen bereiken. Wanneer de hele mensheid uit vrije wil en bewust zichzelf en de wereld verandert, zal het tijdvak van het wereldcommunisme aangebroken zijn.

Ontdek de waarheid door de praktijk en toets en ontwikkel de waarheid weer in de praktijk. Ga uit

van de zintuiglijke kennis en ontwikkel deze actief tot rationele kennis; ga dan van de rationele kennis uit en geef actief leiding aan de revolutionaire praktijk om de subjectieve en de objectieve wereld te veranderen. Praktijk, kennis, weer praktijk, weer kennis. Dit patroon herhaalt zich in eindeloze kringlopen en met elke kringloop komt de inhoud van de praktijk en de kennis op een hoger niveau. Dat is de hele dialectisch-materialistische theorie van de eenheid van kennen en doen.

AANTEKENINGEN

1. Uit Lenins aantekeningen bij de *Wetenschap van de logica van Hegel*, boek 111, deel 3, 'De idee', in V.I. Lenin, 'Overzicht van Hegels Wetenschap van de logica' (september - december 1914), *Verzamelde werken* (Russische uitgave), deel 38, Moskou 1958, blz. 205.
2. Zie Kart Marx, *Stellingen over Feuerbach* (voorjaar 1845), in: F. Engels, *Ludwig Feuerbach en het einde van de klassieke Duitse filosofie*, Amsterdam 1973, blz. 69-72 en V.I. Lenin, *Materialisme en empiriokriticisme* (tweede helft van 1908), Moskou z.j., blz. 153-160.
3. *San Guo Yen Yi (Het verhaal van de drie koninkrijken)*, een beroemde Chinese historische roman, geschreven door Le Guan-Zhong (van omstreeks 1330 tot ongeveer 1400).
4. Uit Lenins aantekeningen bij de *Wetenschap van de logica van Hegel*, boek 111, deel 2, 'De subjectieve logica of de leer van het begrip', in: V.I. Lenin, 'Overzicht van Hegels *Wetenschap van de logica*', *Verzamelde werken* (Russische uitgave), deel 38, Moskou 1958, blz 161.
5. De Taiping-opstand was een revolutionaire boerenopstand uit het midden van de negentiende eeuw, die gericht was tegen de feodale heerschappij en de nationale onderdrukking door de Qing-dynastie. In

januari 1851 organiseerden Hong Xiu-Jiyuan, Yang Xiu-ting en andere leiders een opstand in het dorp Tjintien in het distrikt Kweiping in de provincie Guangsi en riepen het Hemelse koninkrijk van Taiping uit. In 1852 verliet het boerenleger Kwangsi en trok naar het noorden door Hunan, Hubei, Jiangsi en Anhui. In 1853 nam het Nanjing in. Een deel van de troepen trok nog verder naar het noorden en stootte door tot de omgeving van Tianjin. Omdat het leger van Taiping echter naliet sterke steunpunten te vestigen in de gebieden die het bezette en de leidende groep ervan, nadat Nanjing hoofdstad geworden was, talrijke politieke en militaire fouten maakte, was het niet in staat weerstand te bieden aan de gezamenlijke aanval van de contrarevolutionaire krachten van de Qing-regering en de agressieve landen Engeland, de Verenigde Staten en Frankrijk. Het boerenleger werd tenslotte in 1864 verslagen.

6. De Ji HoTwan-opstand brak in 1900 in Noord-China uit; het was een gewapende strijd tegen het imperialisme. Aan deze opstand werd deelgenomen door de grote massa van de boeren, de ambachtslieden en anderen, die in geheime genootschappen georganiseerd waren en via allerlei vormen van geloof en bijgeloof met elkaar in contact kwamen; zij strenden tegen het geallieerde agressieve leger van de acht imperialistische machten - de Verenigde Staten, Engeland, Japan, Duitsland, Rusland, Frankrijk, Italië en Oostenrijk. De opstand werd met een onbeschrijflijke wreedheid neergeslagen nadat de geallieerde troepen Tianjin en Beijing ingenomen hadden.
7. De Beweging van de vierde mei was een anti-imperialistische en anti-feodale revolutionaire beweging die op 4 mei 1919 begon. In de eerste helft van dat jaar hadden Engeland, Frankrijk, de Verenigde Staten, Japan, Italië en andere imperialistische landen die in de eerste wereldoorlog de overwinning behaald hadden, in Parijs een conferentie gehouden om de oorlogsbuit te verdelen. Ze hadden besloten dat Japan

alle voorrechten zou krijgen die Duitsland tot dan in de Chinese provincie Shandong genoot. De studenten van Beijing waren de eersten die aan hun krachtig verzet tegen dit plan uiting gaven door het organiseren van bijeenkomsten en demonstraties op 4 mei. De regering van de noordelijke oorlogsbaronnen arresteerde meer dan dertig studenten om het verzet te onderdrukken. Uit protest begonnen de studenten van Beijing een staking en grote aantallen studenten in andere delen van het land sloten zich bij hen aan. Op 3 juni verrichtte de regering van de noordelijke oorlogsbaronnen op massale schaal arrestaties; binnen twee dagen werden ongeveer duizend studenten gearresteerd. Dit maakte de verontwaardiging in het hele land alleen nog maar groter. Op 5 juni gingen de arbeiders van Shanghai en vele andere steden in staking en de winkeliers in deze plaatsen sloten hun winkels. Deze patriottische beweging, die aanvankelijk vooral uit intellectuelen bestond, ontwikkelde zich snel tot een nationale patriottische beweging waaraan het proletariaat, de kleine burgerij uit de steden en de bourgeoisie deelnamen. Even snel als deze patriottische beweging groeide, werd ook de beweging van de nieuwe cultuur, die al voor 4 mei begonnen was, van een beweging tegen het feodalisme en voor de bevordering van de wetenschap en de democratie tot een machtige revolutionaire culturele beweging waarvan het propageren van het marxisme-leninisme het voornaamste element was.

8. De Agrarische Revolutionaire Oorlog was de revolutionaire strijd die het Chinese volk onder leiding van de Communistische Partij van 1927 tot 1937 voerde. Die strijd hield vooral in: vestiging en ontwikkeling van de Rode politieke macht, uitbreiding van de agrarische revolutie en gewapend verzet tegen de heerschappij van de Guomindangreactie. Deze revolutionaire oorlog staat ook bekend als de Tweede Revolutionaire Burgeroorlog.
9. Zie Lenins aantekeningen bij de *Wetenschap van de Logica* van Hegel, boek 111, deel 3, 'De idee', waarin

hij zegt: “Om te begrijpen moet men met het begrijpen, met het studeren op een empirische manier beginnen en van de empirie naar het algemene opstijgen.” (V.I. Lenin, ‘Overzicht van Hegels *Wetenschap van de logica*’, *Verzamelde Werken* (Russische uitgave), deel 38, blz. 197).

10. V.I. Lenin, *Wat te doen* (Herfst 1901 - februari 1902), Amsterdam 1972, blz. 31.
11. V.I. Lenin, *Materialisme en empiriokriticisme*, Moskou z.j., blz. 159.
12. J. W. Stalin, ‘Grondslagen van het leninisme’ (april - mei 1924), in *Keuze uit zijn werken*, deel I, Antwerpen z.j., blz. 18.
13. V.I. Lenin, *Materialisme en empiriokriticisme*, Moskou z.j., blz. 146-153.

OVER DE TEGENSTELLING

Augustus 1937

Deze filosofische verhandeling werd door kameraad Mao Zedong na zijn verhandeling 'Over de praktijk' geschreven en had hetzelfde doel: het overwinnen van de ernstige fout van het dogmatisme dat toen in de partij bestond. De verhandeling gaat terug op de colleges die kameraad Mao Zedong in 1937 hield aan de Anti-Japanse militaire en politieke academie in Yan'an en werd na herziening door de auteur opgenomen in de 'Keuze uit de werken van Mao Zedong'.

De wet van de tegenstelling in de dingen, dat wil zeggen de wet van de eenheid der tegendelen, is de fundamentele wet van de materialistische dialectiek. Lenin zegt: "Dialectiek in de eigenlijke zin is het onderzoek naar de tegenstelling in het wezen van de dingen zelf." (1) Lenin noemde deze wet vaak het wezen van de dialectiek; hij noemde haar ook de kern van de dialectiek. (2) Wanneer we deze wet bestuderen zijn we dus wel genoodzaakt allerlei vraagstukken, een groot aantal filosofische problemen aan te roeren. Als we al die vraagstukken kunnen ophelderen, komen we tot een fundamenteel inzicht in de materialistische dialectiek. Die vraagstukken zijn: de twee wereldbeschouwingen, de algemeenheid van de tegenstelling, de bijzonderheid van de tegenstelling, de voornaamste tegenstelling en het voornaamste aspect van de tegenstelling, de identiteit en de strijd van de

aspecten van een tegenstelling en de plaats van het antagonisme in de tegenstelling.

De kritiek die de afgelopen jaren in de filosofische kringen in de Sovjet-Unie geleverd is op het idealisme van de school van Deborin (3), heeft bij ons veel belangstelling gewekt. Het idealisme van Deborin heeft een zeer slechte invloed uitgeoefend binnen de Communistische Partij van China en men kan niet ontkennen dat er een verband bestaat tussen het dogmatische denken in onze partij en de methode van deze school. Het uitroeien van het dogmatische denken moet dan ook het voornaamste doel zijn van onze huidige studie van de filosofie.

I. De twee wereldbeschouwingen

In de geschiedenis van de menselijke kennis zijn er altijd twee opvattingen geweest over de ontwikkelingswetten van de wereld: de metafysische opvatting en de dialectische opvatting, die twee onderling tegengestelde wereldbeschouwingen vormen. Lenin zegt:

De twee fundamentele (of de twee mogelijke? of de twee in de geschiedenis waar te nemen?) opvattingen over de ontwikkeling (evolutie) zijn: ontwikkeling als verkleining en vergroting, als herhaling en ontwikkeling als eenheid der tegendelen (de splitsing van een eenheid in tegengestelden die elkaar uitsluiten en de wederzijdse betrekkingen ertussen). (4)

Lenin doelde hierbij op deze twee verschillende wereldbeschouwingen.

In China wordt de metafysica ook Xuan-xue genoemd. Gedurende een lange periode in de

geschiedenis nam de metafysica, een wezenlijk deel van de idealistische wereldbeschouwing, zowel in Europa als in China een overheersende plaats in het menselijk denken in. In Europa was het materialisme in de begintijd van de bourgeoisie ook metafysisch. Toen vele Europese landen in hun sociaal-economische ontwikkeling het stadium van het hoogontwikkelde kapitalisme bereikt hadden, toen de productiekrachten, de klassenstrijd en de wetenschap zich ontwikkeld hadden tot een peil dat in de geschiedenis ongekend was en toen het industrieproletariaat de grootste drijfkracht in de historische ontwikkeling geworden was, toen ontstond de marxistische wereldbeschouwing van de materialistische dialectiek. Toen kwam onder de bourgeoisie, naast een openlijk en schaamteloos reactionair idealisme, het vulgair evolutionisme op als verweer tegen de materialistische dialectiek.

De metafysische of vulgair-evolutionistische wereldbeschouwing ziet de dingen als geïsoleerd, statisch en eenzijdig. Ze beschouwt alle dingen in de wereld, al hun vormen en soorten, als eeuwig van elkaar geïsoleerd en onveranderlijk. Als er sprake is van verandering, dan kan het slechts gaan om een vergroting of verkleining van hoeveelheid of om een verandering van plaats. Bovendien ligt de oorzaak van een dergelijke vergroting of verkleining of van een dergelijke plaatsverandering niet in de dingen zelf maar daarbuiten, dat wil zeggen: de bron van de beweging ligt buiten de dingen. De metafysici zijn van mening dat al die verschillende dingen in de wereld en al hun kenmerken onveranderd zijn gebleven vanaf het ogenblik dat ze ontstonden. Alle

veranderingen daarna zijn niet meer dan een vergroting of verkleining van hoeveelheid. Ze beweren dat een ding niet in iets anders kan veranderen, maar zichzelf slechts onveranderd kan blijven reproduceren. Naar hun mening kan men de kapitalistische uitbuiting, de kapitalistische concurrentie, de individualistische ideologie van de kapitalistische maatschappij, enzovoort allemaal terugvinden in de slavenmaatschappij van de oudheid of zelfs in de primitieve maatschappij en die zaken zullen altijd zonder enige verandering blijven voortbestaan. Ze schrijven de oorzaken van de maatschappelijke ontwikkeling toe aan factoren die buiten de maatschappij gelegen zijn, zoals geografische omstandigheden en klimaat. Naïef zoeken ze de oorzaken van de ontwikkeling van een ding buiten het ding zelf en ze verwerpen de theorie van de materialistische dialectiek, dat de ontwikkeling van een ding het gevolg is van de tegenstellingen binnen dat ding. Daarom kunnen ze de kwalitatieve ongelijkheid van de dingen niet verklaren en evenmin het feit dat de ene kwaliteit in de andere verandert. In Europa kwam deze denkwijze in de 17de en 18de eeuw tot uiting in het mechanisch materialisme en aan het eind van de 19de en in het begin van de 20ste eeuw in het vulgair evolutionisme. In China werd de metafysische denkwijze die tot uiting komt in de woorden ‘De hemel verandert niet en de Dao evenmin’ (5), lange tijd ondersteund door de in verval geraakte feodale heersende klassen. Het mechanisch materialisme en het vulgair evolutionisme, die gedurende de laatste honderd jaar

uit Europa ingevoerd werden, krijgen de steun van de bourgeoisie.

In tegenstelling tot de metafysische wereldbeschouwing is de dialectisch-materialistische wereldbeschouwing van mening dat we om de ontwikkeling van een ding te begrijpen, dat ding van binnen en in zijn verband met andere dingen moeten bestuderen. Met andere woorden, de ontwikkeling van de dingen moet gezien worden als hun eigen, innerlijke, noodzakelijke beweging, terwijl elk ding in zijn beweging verbonden is met en inwerkt op de dingen eromheen. De fundamentele oorzaak van de ontwikkeling van een ding ligt niet buiten maar binnen dat ding; hij ligt in het bestaan van tegenstellingen binnen dat ding. Deze innerlijke tegenstellingen bestaan in ieder afzonderlijk ding; daaruit komt de beweging en ontwikkeling ervan voort. De tegenstellingen binnen een ding zijn de fundamentele oorzaak van zijn ontwikkeling, terwijl het verband van een ding met andere dingen en hun wisselwerking secundaire oorzaken zijn. Op deze wijze bestrijdt de materialistische dialectiek doeltreffend de theorie van de externe oorzaken of van de beweging door een kracht van buiten, die naar voor wordt gebracht door het metafysisch mechanisch materialisme en het vulgair evolutionisme. Het is duidelijk dat zuiver externe oorzaken alleen een mechanische beweging teweeg kunnen brengen, dat wil zeggen alleen veranderingen in omvang en hoeveelheid, maar dat ze niet kunnen verklaren waarom dingen op duizend en één manieren kwalitatief verschillend zijn en waarom het ene ding in het andere verandert.

In feite komt zelfs een mechanische beweging, teweeggebracht door een kracht van buiten, tot stand door middel van de innerlijke tegenstellingen van de dingen. De gewone groei van planten en dieren, hun kwantitatieve ontwikkeling, wordt eveneens hoofdzakelijk bepaald door hun innerlijke tegenstellingen. Evenzo is de maatschappelijke ontwikkeling in hoofdzaak niet het gevolg van externe oorzaken, maar van interne oorzaken. Veel landen verkeren in bijna dezelfde geografische en klimatologische omstandigheden en toch zijn ze uiterst verschillend en ongelijk in hun ontwikkeling. Bovendien kunnen in een en hetzelfde land grote maatschappelijke veranderingen plaatsvinden, terwijl er niets is veranderd in de geografische gesteldheid en het klimaat. Het imperialistische Rusland veranderde in de socialistische Sovjet-Unie en het feodale Japan, dat voor de buitenwereld gesloten was, veranderde in het imperialistische Japan, hoewel er geen verandering was opgetreden in de geografische gesteldheid of in het klimaat van deze twee landen. China, dat lange tijd overheerst werd door het feodalisme, heeft de laatste honderd jaar grote veranderingen ondergaan en is nu aan het veranderen in de richting van een nieuw, bevrijd en vrij China; toch heeft er geen verandering plaatsgevonden in de geografische gesteldheid of in het klimaat. In de geografische gesteldheid en het klimaat van de aarde als geheel en in elk deel ervan vinden zeker veranderingen plaats, maar vergeleken met de veranderingen in de maatschappij zijn ze zeer onbetekenend. Geografische en klimatologische veranderingen komen aan het licht

in perioden van tienduizenden jaren, terwijl maatschappelijke veranderingen zich openbaren in duizenden, honderden en tientallen jaren en in tijden van revolutie zelfs in een paar jaar of een paar maanden. Volgens de materialistische dialectiek zijn veranderingen in de natuur hoofdzakelijk het gevolg van de ontwikkeling van de innerlijke tegenstellingen in de natuur. Veranderingen in de maatschappij zijn in hoofdzaak het gevolg van de ontwikkeling van de innerlijke tegenstellingen in de maatschappij, namelijk de tegenstelling tussen de productiekrachten en de productieverhoudingen, de tegenstelling tussen de klassen en de tegenstelling tussen het oude en het nieuwe; het is de ontwikkeling van deze tegenstellingen die de maatschappij vooruitdrijft en de stoot geeft tot vervanging van de oude maatschappij door de nieuwe. Sluit de materialistische dialectiek dan externe oorzaken uit? Helemaal niet. De materialistische dialectiek beschouwt de externe oorzaken als de voorwaarde voor de verandering en de interne oorzaken als de grondslag van de verandering; de externe oorzaken worden werkzaam door tussenkomst van de interne oorzaken. Bij een juiste temperatuur verandert een ei in een kuiken, maar er is geen enkele temperatuur die een steen in een kuiken kan veranderen omdat de grondslag van de verandering bij beide verschillend is. Er is een voortdurende wisselwerking tussen de volkeren van de verschillende landen. In het tijdperk van het kapitalisme en vooral in het tijdperk van het imperialisme en de proletarische revolutie, zijn de wisselwerking en de wederzijdse invloed op

politiek, economisch en cultureel gebied tussen de verschillende landen buitengewoon groot. De socialistische Oktoberrevolutie luidde niet alleen een nieuw tijdperk in de Russische geschiedenis in, maar ook in de wereldgeschiedenis; zij oefende invloed uit op de interne veranderingen in de andere landen van de wereld en op een bijzonder diepgaande wijze op de interne veranderingen in China. Deze veranderingen werden echter teweeggebracht door de innerlijke ontwikkelingswetten van die landen, China inbegrepen. In een veldslag behaalt het ene leger de overwinning en lijdt het andere een nederlaag. Zowel de overwinning als de nederlaag worden door interne oorzaken bepaald. Het ene leger overwint omdat het sterk is of bekwaam geleid wordt, het andere wordt verslagen omdat het zwak is of niet bekwaam geleid wordt: de externe oorzaken worden werkzaam door tussenkomst van de interne oorzaken. In 1927 werd het Chinese proletariaat door de grote bourgeoisie verslagen. Die nederlaag was het gevolg van het opportunisme dat binnen het Chinese proletariaat zelf (binnen de Communistische Partij van China) bestond. Toen we aan dit opportunisme een eind maakten, kwam er weer schot in de Chinese revolutie. Later had de Chinese revolutie opnieuw zwaar te lijden door het optreden van de vijand, omdat het avonturisme in onze partij opdook. Toen we aan dit avonturisme een eind maakten, ging onze zaak opnieuw vooruit. Hieruit volgt dat een politieke partij om een revolutie naar de overwinning te leiden, moet

vertrouwen op de juistheid van haar politieke lijn en de hechtheid van haar eigen organisatie.

De dialectische wereldbeschouwing ontstond al in de oudheid, zowel in China als in Europa. Maar de antieke dialectiek had iets spontaans en naïefs; vanwege de maatschappelijke en historische omstandigheden van die tijd was ze nog niet in staat een theoretisch systeem te vormen. Daarom kon ze geen volledige verklaring van de wereld geven en werd ze verdrongen door de metafysica. De beroemde Duitse filosoof Hegel die aan het eind van de 18de en in het begin van de 19de eeuw leefde, leverde belangrijke bijdragen aan de dialectiek, maar zijn dialectiek was idealistisch. Pas toen Marx en Engels, de grote voorvechters van de proletarische beweging, een synthese tot stand brachten van de positieve resultaten in de geschiedenis van de menselijke kennis en in het bijzonder de rationele elementen van Hegels dialectiek kritisch in zich opnamen en de grote theorie van het dialectisch en historisch materialisme schiepen, vond er een ongekende revolutie plaats in de geschiedenis van de menselijke kennis. Lenin en Stalin hebben later deze theorie ontwikkeld. Zodra deze theorie in China doordrong, bracht ze geweldige veranderingen teweeg in de wereld van het Chinese denken.

Deze dialectische wereldbeschouwing leert ons vooral hoe we de beweging van de tegendelen in verschillende dingen moeten waarnemen en analyseren en hoe we op grond van een dergelijke analyse de methoden moeten bepalen om de tegenstellingen op te lossen. Daarom is het van het

grootste belang dat wij de wet van de tegenstelling in de dingen concreet begrijpen.

II. De algemeenheid van de tegenstelling

Om de uiteenzetting te vergemakkelijken zal ik eerst spreken over de algemeenheid van de tegenstelling en dan over de bijzonderheid van de tegenstelling. Want er zijn maar weinig woorden voor nodig om de algemeenheid van de tegenstelling uit te leggen, omdat die al op grote schaal wordt aanvaard sinds de grote grondleggers en voortzetters van het marxisme - Marx, Engels, Lenin en Stalin - de materialistisch-dialectische wereldbeschouwing hebben ontdekt en de materialistische dialectiek met zeer groot succes hebben toegepast op de analyse van vele aspecten van de geschiedenis van de mens en van de natuur en op de omvorming van vele aspecten van de maatschappij en de natuur (zoals in de Sovjet-Unie). Maar de bijzonderheid van de tegenstelling is voor vele kameraden en vooral voor de dogmatici, een kwestie die ze nog niet goed begrijpen. Ze begrijpen niet dat de algemeenheid van de tegenstelling tot uiting komt in de bijzonderheid van de tegenstelling. En ze begrijpen ook niet hoe belangrijk het voor het leiden van de loop van de revolutionaire praktijk is, dat we de bijzonderheid van de tegenstelling bestuderen in de concrete dingen waarmee we te maken hebben. Daarom moeten we grote nadruk leggen op het bestuderen van de bijzonderheid van de tegenstelling en dit vraagstuk zo uitvoerig als nodig is uitleggen. Om die reden beginnen we in onze analyse van de wet van de tegenstelling in de dingen

met de algemeenheid van de tegenstelling, analyseren we vervolgens met speciale aandacht de bijzonderheid van de tegenstelling en keren we ten slotte terug tot de algemeenheid van de tegenstelling.

De algemeenheid of absoluutheid van de tegenstelling heeft een tweevoudige betekenis. De ene is dat er tegenstellingen bestaan in het ontwikkelingsproces van alle dingen; de andere is dat er in het ontwikkelingsproces van elk ding van het begin tot het eind een beweging van tegendelen bestaat.

Engels zegt: “De beweging zelf is een tegenstelling”. (6) Lenin omschrijft de wet van de eenheid der tegendelen als “de erkenning (ontdekking) van de tegenstrijdige, elkaar uitsluitende, tegengestelde tendensen in alle verschijnselen en processen in de natuur (geest en maatschappij daarbij inbegrepen)”. (7) Zijn deze opvattingen juist? Ja. De onderlinge afhankelijkheid van de tegengestelde aspecten die aan alle dingen eigen zijn en de strijd tussen deze aspecten bepalen het leven van alle dingen en drijven de ontwikkeling ervan vooruit. Er bestaat niets dat geen tegenstelling bevat; zonder tegenstelling zou niets kunnen bestaan.

De tegenstelling is de basis van de eenvoudige vorming van beweging (bijvoorbeeld de mechanische beweging) en nog meer de basis van de samengestelde vormen van beweging.

Engels legt de algemeenheid van de tegenstelling als volgt uit:

Wanneer de eenvoudige mechanische verandering van plaats al een tegenstelling in zich bergt, dan geldt dat nog meer voor de hogere bewegingsvormen van de materie en vooral voor het organische leven en de ontwikkeling ervan... het leven bestaat juist daarin dat een wezen ieder ogenblik hetzelfde is en toch iets anders. Het leven is dus ook een tegenstelling die in de dingen en processen zelf aanwezig is en die zichzelf steeds voortbrengt en oplost. Zodra de tegenstelling ophoudt, houdt ook het leven op en treedt de dood in. We zagen eveneens hoe we ook op het gebied van het denken niet aan tegenstellingen kunnen ontkomen en hoe bijvoorbeeld de tegenstelling tussen het innerlijk onbegrensde kenvermogen van de mens en het feit dat dit in werkelijkheid alleen aanwezig is in mensen die door zuiver externe oorzaken beperkt zijn en een beperkte kennis bezitten, haar oplossing vindt in de, voor ons althans, praktisch eindeloze opeenvolging van menselijke geslachten, in de oneindige vooruitgang.

... de hogere wiskunde (heeft) de tegenstelling
... als een van haar voornaamste
grondslagen...

Maar ook in de lagere wiskunde wemelt het al van tegenstellingen. (8)

Lenin maakt de algemeenheid van de tegenstelling duidelijk met de volgende voorbeelden:

In de wiskunde: + en -. Differentiaal en integraal.

In de mechanica: actie en reactie.

In de natuurkunde: positieve en negatieve elektriciteit.

In de chemie: verbinding en scheiding van de atomen.

In de maatschappijwetenschappen:
klassenstrijd. (9)

In een oorlog zijn aanval en verdediging, opmars en terugtocht, overwinning en nederlaag allemaal aan elkaar tegengestelde verschijnselen. Zonder het een kan het ander niet bestaan. De twee aspecten zijn tegelijkertijd met elkaar in strijd en van elkaar afhankelijk; dit vormt het geheel van een oorlog, drijft de ontwikkeling van de oorlog vooruit en lost de vraagstukken van de oorlog op.

Elk verschil tussen begrippen die mensen hanteren, moet beschouwd worden als een weerspiegeling van een objectieve tegenstelling. Objectieve tegenstellingen worden in het subjectieve denken weerspiegeld. Dit proces, de beweging van begrippen via tegenstellingen, drijft de ontwikkeling van het denken vooruit en lost onophoudelijk de vraagstukken op die in het denken van de mens ontstaan.

Binnen de partij vindt er voortdurend een confrontatie en een strijd tussen verschillende opvattingen plaats. Dit is een weerspiegeling binnen de partij van de klassentegenstellingen en de tegenstelling tussen het oude en het nieuwe in de maatschappij. Als er in de partij geen tegenstellingen waren en geen ideologische strijd om ze op te lossen, zou er een eind komen aan het leven van de partij.

Het is dus al duidelijk dat de tegenstelling algemeen en in alle processen bestaat, zowel in de eenvoudige als in de samengestelde vormen van beweging, zowel in de objectieve verschijnselen als in de ideologische verschijnselen. Maar bestaat de tegenstelling ook in het beginstadium van elk proces? Is er in het ontwikkelingsproces van elk afzonderlijk ding van het begin tot het eind een beweging van tegendelen?

Uit de artikelen van Sovjet-filosofen waarin kritiek geleverd wordt op de school van Deborin, blijkt dat volgens deze school de tegenstelling niet bij het allereerste begin van een proces verschijnt, maar pas wanneer dit proces een bepaald ontwikkelingsstadium heeft bereikt. Als dat het geval was, zou de oorzaak van de ontwikkeling van het proces voor dat stadium niet in het proces zelf liggen, maar erbuiten. Deborin keert zo terug naar de metafysische theorie van de externe oorzaken en de theorie van het mechanisme. Wanneer de school van Deborin deze zienswijze toepast op de analyse van concrete problemen, komt ze tot de conclusie dat er in de omstandigheden zoals die in de Sovjet-Unie bestaan, alleen verschillen maar geen tegenstellingen zijn tussen de koelakken en de boerenmassa's. Ze is het dus volkomen eens met Boecharin. (10) In haar analyse van de Franse revolutie stelt ze dat er voor de revolutie alleen verschillen maar geen tegenstellingen waren binnen de Derde Stand, die bestond uit de arbeiders, de boeren en de bourgeoisie. Deze standpunten van de school van Deborin zijn in strijd met het marxisme. Deze school begrijpt niet dat elk verschil al een

tegenstelling bevat en dat het verschil zelf een tegenstelling is. Arbeid en kapitaal staan al in tegenstelling tot elkaar sinds het proletariaat en de bourgeoisie ontstonden, maar deze tegenstelling was aanvankelijk nog niet zo scherp. Zelfs onder de maatschappelijke omstandigheden zoals die in de Sovjet-Unie bestaan, is er een verschil tussen de arbeiders en de boeren. Dit verschil is een tegenstelling, hoewel deze, anders dan die tussen arbeid en kapitaal, niet zo scherp zal worden dat ze tot een antagonisme wordt of de vorm van klassenstrijd zal aannemen. In de loop van de opbouw van het socialisme hebben de arbeiders en de boeren een hecht bondgenootschap gesloten in het proces van de overgang van het socialisme naar het communisme. Het gaat hier dus om verschillende soorten tegenstellingen en niet om de aanwezigheid of afwezigheid van tegenstellingen. De tegenstelling is algemeen en absoluut; ze bestaat in het ontwikkelingsproces van alle dingen en loopt door elk proces heen van het begin tot het eind.

Wat wordt bedoeld met het ontstaan van een nieuw proces? Wanneer de oude eenheid en de tegendelen waaruit deze is samengesteld, plaats maken voor een nieuwe eenheid en haar samenstellende delen, komt er een nieuw proces in plaats van het oude. Het oude proces is ten einde en het nieuwe begint. Het nieuwe proces bevat nieuwe tegenstellingen en begint met zijn eigen ontwikkelingsgeschiedenis van de tegenstellingen.

Lenin wijst erop dat Marx in *Het Kapitaal* een modelanalyse heeft gegeven van deze beweging van de tegendelen, die van het begin tot het eind door

het ontwikkelingsproces van de dingen heenloopt. Dit is de methode die we moeten gebruiken bij het bestuderen van de ontwikkeling van alle dingen. Ook Lenin paste deze methode op de juiste wijze toe en hield er zich in al zijn geschriften aan.

Marx analyseert in *Het Kapitaal* eerst de eenvoudigste, gewoonste, fundamenteelste, de massaalste, meest alledaagse, miljarden malen waar te nemen verhouding van de burgerlijke (waren-) maatschappij: de warenruil. De analyse legt in dit zeer eenvoudige verschijnsel (in deze 'cel' van de burgerlijke maatschappij) alle tegenstellingen (of de kiemen van alle tegenstellingen) van de huidige maatschappij bloot. De verdere uiteenzetting laat ons de ontwikkeling (zowel de groei als de beweging) zien van deze tegenstellingen en van deze maatschappij in de Σ (som) van haar afzonderlijke delen, van haar begin tot haar einde.

Lenin voegt eraan toe: "Dat moet ook de methode van uiteenzetten (of onderzoeken) van de dialectiek in het algemeen zijn". (11)

De Chinese communisten moeten zich eerst deze methode eigen maken voordat ze in staat zijn de geschiedenis en de huidige toestand van de Chinese revolutie op de juiste wijze te analyseren en haar perspectieven te bepalen.

III. De bijzonderheid van de tegenstelling

De tegenstelling bestaat in het ontwikkelingsproces van alle dingen en ze doordringt het ontwikkelingsproces van elk ding van het begin tot

het eind. Dat is de algemeenheid en absoluteitheid van de tegenstelling die we hierboven hebben besproken. Nu zullen we spreken over de bijzonderheid en de betrekkelijkheid van de tegenstelling.

Dit probleem moet op verschillende niveaus onderzocht worden.

In de eerste plaats heeft de tegenstelling in iedere bewegingsvorm van de materie een bijzonder karakter. De kennis die de mens van de materie bezit, is kennis van de bewegingsvormen van de materie, omdat er niets anders in deze wereld is dan materie in beweging en deze beweging bepaalde vormen moet aannemen. Bij het beschouwen van elke bewegingsvorm van de materie moeten we letten op de punten van overeenkomst die bestaan tussen deze bewegingsvorm en andere vormen. Maar wat vooral belangrijk en noodzakelijk is - het vormt de grondslag van onze kennis van een ding - is te letten op wat bijzonder is aan deze bewegingsvorm, namelijk op het kwalitatieve verschil tussen deze bewegingsvorm en de andere vormen. Alleen wanneer we zo te werk gaan, kunnen we het ene ding van het andere onderscheiden. Elke bewegingsvorm heeft zijn eigen bijzondere tegenstelling in zich. Deze bijzondere tegenstelling vormt het bijzondere wezen waardoor het ene ding van het andere verschilt. Het is de interne oorzaak of, zoals we het ook kunnen noemen, de basis van de enorme verscheidenheid van de dingen in de wereld. In de natuur bestaan er vele vormen van beweging: mechanische beweging, geluid, licht, warmte, elektriciteit, scheiding,

verbinding, enzovoort. Al deze vormen zijn van mekaar afhankelijk, maar in hun wezen verschillen ze van elkaar. Het bijzondere wezen van elke bewegingsvorm wordt bepaald door zijn eigen bijzondere tegenstelling. Dit geldt niet alleen voor de natuur maar ook voor de maatschappelijke en ideologische verschijnselen. Elke maatschappijvorm, elke vorm van ideologie heeft zijn eigen bijzondere tegenstelling en zijn eigen bijzondere wezen.

Men onderscheidt de wetenschappen nu juist van elkaar op grond van de bijzondere tegenstelling, die eigen is aan het object van onderzoek van elk van die wetenschappen. De tegenstelling die eigen is aan een bepaalde groep verschijnselen, vormt dus het onderzoeksobject van een bijzondere tak van wetenschap. Bijvoorbeeld, positieve en negatieve getallen in de wiskunde; actie en reactie in de mechanica; positieve en negatieve elektriciteit in de natuurkunde; scheiding en verbinding in de scheikunde; productiekrachten en productieverhoudingen, klassen en klassenstrijd in de maatschappijwetenschappen; aanval en verdediging in de krijgskunde; idealisme en materialisme, de metafysische wereldbeschouwing en de dialectische wereldbeschouwing in de filosofie, enzovoort. Dit zijn allemaal onderzoeksobjecten van verschillende takken van wetenschap, juist omdat elke tak zijn eigen bijzondere tegenstelling en bijzondere wezen bezit. Natuurlijk kunnen we zonder de algemeenheid van de tegenstelling te begrijpen, op geen enkele wijze de algemene oorzaak of de algemene grondslag van

de beweging of de ontwikkeling van de dingen ontdekken: maar als we de bijzonderheid van de tegenstelling niet bestuderen, is het voor ons volstrekt onmogelijk het bijzondere wezen van een ding, waardoor het van andere dingen verschilt, te bepalen, de bijzondere oorzaak of de bijzondere grondslag van de beweging of de ontwikkeling van een ding te ontdekken, het ene ding van het andere te onderscheiden of de verschillende gebieden van de wetenschap af te bakenen.

Wanneer men naar de volgorde van de beweging van de menselijke kennis kijkt, dan ziet men dat er altijd een geleidelijke groei plaatsvindt van kennis van het afzonderlijke en bijzondere naar kennis van het algemene. Pas wanneer de mens het bijzondere wezen van een groot aantal afzonderlijke dingen kent, kan hij overgaan tot generaliseren en het gemeenschappelijk wezen van de dingen kennen. Wanneer de mens de kennis van dit gemeenschappelijke wezen heeft verworven gebruikt hij die als een leidraad om verder onderzoek te doen naar de verschillende concrete dingen die nog niet bestudeerd zijn of die nog niet grondig bestudeerd zijn en om het bijzondere wezen van elk daarvan te ontdekken. Alleen op deze wijze kan hij zijn kennis van het gemeenschappelijk wezen van de dingen aanvullen, verrijken en ontwikkelen en kan hij voorkomen dat die kennis verdort en verstart. Dit zijn de twee bewegingen van het kennisproces: de ene gaat van het bijzondere naar het algemene en de andere gaat van het algemene naar het bijzondere. Het kennisproces verloopt altijd in deze spiraalvormige beweging en

zolang men zich streng houdt aan de wetenschappelijke methode, komt met elke cyclus de menselijke kennis op een hoger niveau en wordt ze steeds dieper. De fout die onze dogmatici met betrekking tot dit vraagstuk maken, is dat ze aan de ene kant niet begrijpen dat wij de bijzonderheid van de tegenstelling moeten bestuderen en het bijzondere wezen van de afzonderlijke dingen moeten kennen, voordat we naar behoren de algemeenheid van de tegenstelling en het gemeenschappelijk wezen van de dingen kunnen kennen. Aan de andere kant begrijpen ze niet dat we, wanneer we het gemeenschappelijke wezen van de dingen hebben leren kennen, verder onderzoek moeten doen naar de concrete dingen die niet grondig bestudeerd zijn of die pas ontstaan zijn. Onze dogmatici zijn lui. Ze weigeren de concrete dingen nauwgezet te bestuderen, ze denken dat algemene waarheden uit het niets ontstaan en veranderen ze in zuiver abstracte, ondoorgrondelijke formules. Ze ontkennen daarbij niet alleen volkomen de normale volgorde waarin de mens de waarheid leert kennen, maar keren die ook nog om. Ze begrijpen ook niet het onderlinge verband tussen de twee bewegingen van het kennisproces: van het bijzondere naar het algemene en dan van het algemene naar het bijzondere. Ze begrijpen niets van de marxistische kennistheorie.

Het is niet alleen noodzakelijk om de bijzondere tegenstelling en het daardoor bepaalde wezen van elk groot systeem van bewegingsvormen van de materie te bestuderen, maar ook om de bijzondere tegenstelling en het wezen van elk proces in de

lange ontwikkelingsgang van elke bewegingsvorm van de materie te bestuderen. In elke bewegingsvorm is elk ontwikkelingsproces dat reëel en niet denkbeeldig is, kwalitatief verschillend. In onze studie moeten wij op dit punt de nadruk leggen en daar van uitgaan.

Kwalitatief verschillende tegenstellingen kunnen alleen opgelost worden met kwalitatief verschillende methoden. De tegenstelling tussen het proletariaat en de bourgeoisie bijvoorbeeld wordt opgelost met de methode van de socialistische revolutie; de tegenstelling tussen de grote massa van het volk en het feodale stelsel wordt opgelost met de methode van de democratische revolutie; de tegenstelling tussen de koloniën en het imperialisme wordt opgelost met de methode van de nationale revolutionaire oorlog; de tegenstelling tussen de arbeidersklasse en de klasse van de boeren in de socialistische maatschappij wordt opgelost met de methode van de collectivisatie en de mechanisatie van de landbouw, de tegenstelling binnen de communistische partij wordt opgelost met de methode van kritiek en zelfkritiek; de tegenstelling tussen maatschappij en natuur wordt opgelost met de methode van het ontwikkelen van de productiekrachten. Processen veranderen, oude processen en oude tegenstellingen verdwijnen, nieuwe processen en nieuwe tegenstellingen komen op en de methoden om de tegenstellingen op te lossen, verschillen in overeenstemming daarmee. Er is een fundamenteel verschil tussen de tegenstelling die door de Februarirevolutie in Rusland werd opgelost en de tegenstelling die door de

Oktoberrevolutie werd opgelost en ook tussen de methoden die gebruikt werden om ze op te lossen. Verschillende tegenstellingen met verschillende methoden oplossen is een principe waaraan marxisten-leninisten zich strikt moeten houden. De dogmatici nemen dit principe niet in acht. Ze begrijpen niet dat de omstandigheden waaronder verschillende revoluties plaatsvinden, verschillend zijn en ze begrijpen dus ook niet dat de verschillende tegenstellingen met verschillende methoden opgelost moeten worden. Integendeel, ze aanvaarden voor alle gevallen een formule waarvan ze denken dat die onveranderlijk is en passen die op een willekeurige manier overal toe, een handelwijze die de revolutie alleen maar tegenslagen bezorgt of iets dat een kans van slagen had, in de war stuurt.

Om de bijzonderheid van de tegenstellingen die in ieder proces in de ontwikkeling van een ding voorkomen, in hun geheel of in hun onderling verband bloot te leggen, dat wil zeggen om het wezen van dat proces bloot te leggen, moeten we de bijzonderheid van de beide aspecten van elke tegenstelling in dat proces blootleggen: anders is het onmogelijk het wezen van dat proces te ontdekken. Ook dit is een zaak waaraan we de grootst mogelijke aandacht moeten besteden bij onze studie.

Er zijn vele tegenstellingen in de loop van de ontwikkeling van een belangrijk ding. Tijdens de burgerlijk democratische revolutie in China bijvoorbeeld, waar de situatie buitengewoon ingewikkeld is, bestaat er een tegenstelling tussen alle onderdrukte klassen in de Chinese maatschappij en het imperialisme, een tegenstelling tussen de

grote massa van het volk en het feodalisme, een tegenstelling tussen het proletariaat en de bourgeoisie, een tegenstelling tussen de boeren en de kleine burgerij uit de steden aan de ene kant en de bourgeoisie aan de andere kant, een tegenstelling tussen de verschillende reactionaire heersende groepen, enzovoort. Deze tegenstellingen kunnen niet allemaal op dezelfde wijze behandeld worden, omdat elke tegenstelling haar eigen bijzonder karakter heeft; maar ook de twee aspecten van elke tegenstelling kunnen niet op dezelfde wijze behandeld worden, omdat ieder aspect zijn eigen kenmerken heeft. Wij die werken aan de Chinese revolutie, moeten niet alleen de bijzonderheid van deze tegenstellingen in hun geheel, dat wil zeggen in hun onderlinge verband begrijpen, maar we moeten ook de twee aspecten van elke tegenstelling bestuderen omdat dat het enige middel is om het geheel te begrijpen. Met elk aspect van de tegenstelling begrijpen, bedoelen we begrijpen welke bijzondere plaats ieder aspect inneemt, in welke concrete vormen de beide aspecten van elkaar afhankelijk zijn en in tegenstelling tot elkaar staan en met welke concrete methoden ze met elkaar strijden zowel wanneer ze van elkaar afhankelijk zijn en in tegenstelling tot elkaar staan, als wanneer de wederzijdse afhankelijkheid ophoudt te bestaan. Het is van groot belang deze vraagstukken te bestuderen. Dit is precies wat Lenin bedoelde toen hij zei dat het meest wezenlijke van het marxisme, de levende ziel van het marxisme, de concrete analyse van de concrete situatie is. (12) Onze dogmatici houden zich niet aan de leer van Lenin.

Ze gebruiken nooit hun hersens om iets concreet te analyseren en in hun geschriften en redevoeringen gebruiken ze altijd nietszeggende clichés. Zo brengen ze een zeer slechte stijl van werken in onze partij.

Wanneer we een vraagstuk bestuderen, moeten we subjectiviteit, eenzijdigheid en oppervlakkigheid vermijden. Subjectief zijn betekent: vraagstukken niet objectief bekijken, dat wil zeggen vraagstukken niet vanuit een materialistisch standpunt bekijken. Hierover heb ik in mijn verhandeling ‘Over de praktijk’ gesproken. Eenzijdigheid betekent: vraagstukken niet van alle kanten bekijken, bijvoorbeeld alleen China begrijpen maar niet Japan, alleen de Communistische Partij maar niet de Guomindang, alleen het proletariaat maar niet de bourgeoisie, alleen de boeren maar niet de landheren, alleen de gunstige omstandigheden maar niet de ongunstige omstandigheden, alleen het verleden maar niet de toekomst, alleen de afzonderlijke delen maar niet het geheel, alleen de tekortkomingen maar niet de successen, alleen de argumenten van de aanklager maar niet die van de verdediger, alleen het illegale revolutionaire werk, maar niet het openlijke revolutionaire werk enzovoort. Kortom het betekent dat men de kenmerken van beide aspecten van een tegenstelling niet begrijpt. Dat bedoelen we met het eenzijdig bekijken van een vraagstuk. Men kan het ook noemen: een deel zien maar niet het geheel, alleen de bomen zien maar niet het bos. Op deze manier is het onmogelijk de methoden te vinden om een tegenstelling op te lossen, is het onmogelijk de

taken van de revolutie te vervullen, opdrachten goed uit te voeren of de ideologische strijd in de partij op een juiste wijze te ontwikkelen. Wanneer Sun Wuzi bij de bespreking van de krijgskunde zegt: “Ken de vijand en ken uzelf en u kunt meer dan honderd veldslagen leveren zonder het gevaar van een nederlaag”, dan doelt hij op de twee partijen in een veldslag. Ook Wei Tsjeng (13), die leefde onder de Tang-dynastie, begreep dat eenzijdigheid verkeerd was. Hij zegt: “Het aanhoren van beide zijden maakt u verlicht, maar het aanhoren van slechts de ene zijde maakt u verblind.” Toch hebben onze kameraden vaak de neiging vraagstukken van één kant te bekijken; daardoor komen ze vaak in moeilijkheden. In de roman *Sjwei Hoe Tsjwan* viel Soeng Tjiang driemaal het dorp Tsjoe aan. (14) Tweemaal werd hij verslagen omdat hij niet op de hoogte was van de plaatselijke omstandigheden en de verkeerde methode toepaste. Later veranderde hij van methode. Eerst stelde hij een onderzoek in naar de situatie en hij maakte zich vertrouwd met het wegennet. Vervolgens slaagde hij erin het verbond tussen de dorpen Li, Hoe en Tsjoe te verbreken en hij liet zijn mannen een hinderlaag leggen in het kamp van de vijand met een list die lijkt op die van het Trojaanse Paard in de buitenlandse legende. De derde keer won hij. Er zijn talrijke voorbeelden van materialistische dialectiek in *Sjwei Hoe Tsjwuan*, waarvan de episode van de drie aanvallen op het dorp Tsjoe een van de beste is. Lenin zegt:

Om een object werkelijk te kennen, moeten we alle kanten, alle verbanden en ‘bemiddelingen’ ervan doorgronden en

bestuderen. We zullen hierin nooit helemaal slagen, maar de eis van alzijdigheid is een waarborg tegen fouten en starheid. (15)

We moeten ons deze woorden goed inprenten. Oppervlakkig zijn betekent dat men niet let op de kenmerken van een tegenstelling in haar geheel en evenmin op de kenmerken van elk aspect ervan. Het betekent dat men de noodzaak ontkent diep in een ding door te dringen en de kenmerken van de tegenstelling ervan nauwgezet te bestuderen maar dat men in plaats daarvan er van op een afstand een blik op werpt en wanneer men er een globaal beeld van heeft gekregen onmiddellijk probeert de tegenstelling op te lossen (een vraag te beantwoorden, een geschil te beslechten, een taak uit te voeren of een militaire operatie te leiden). Een dergelijke manier van werken leidt onvermijdelijk tot moeilijkheden. De reden waarom onze kameraden in China die aan dogmatisme en empirisme lijden fouten hebben gemaakt, is juist dat ze de dingen subjectivistisch, eenzijdig en oppervlakkig bekijken. Eenzijdig en oppervlakkig zijn betekent tegelijkertijd subjectivistisch zijn. Alle objectieve dingen zijn immers in werkelijkheid met elkaar verbonden en worden door innerlijke wetmatigheden beheerst. Toch geven sommige mensen de dingen niet weer zoals ze in werkelijkheid zijn, maar ze bekijken ze van één kant en oppervlakkig en kennen hun onderling verband en hun innerlijke wetmatigheden niet. Daarom is hun methode subjectivistisch.

Bij de ontwikkeling van een ding moeten we niet alleen aandacht besteden aan de bijzondere

kenmerken van het hele proces van de beweging der tegendelen (hoe zijn ze onderling verbonden en wat is de situatie van elk van beide aspecten?), maar ook aan de bijzondere kenmerken van elk stadium in het ontwikkelingsproces.

De fundamentele tegenstelling in het ontwikkelingsproces van een ding en het wezen van het proces dat door deze fundamentele tegenstelling bepaald wordt, zullen niet verdwijnen voordat het proces geheel voltooid is. Maar in een proces van lange duur zijn de omstandigheden in ieder stadium gewoonlijk anders. Dat komt omdat, ook al blijven het karakter van de fundamentele tegenstelling in het ontwikkelingsproces van een ding en het wezen van het proces onveranderd, de fundamentele tegenstelling toch steeds scherper wordt in ieder stadium van het langdurige proces. Daar komt nog bij dat van de talrijke belangrijke en minder belangrijke tegenstellingen die bepaald of beïnvloed worden door de fundamentele tegenstelling, sommige scherper worden, sommige tijdelijk of voor een deel opgelost of minder scherp worden en er ook enkele nieuwe ontstaan. Vandaar dat het proces verschillende stadia heeft. Als men geen aandacht besteedt aan de stadia van het ontwikkelingsproces van een ding, kan men de tegenstellingen ervan niet op een juiste wijze aanpakken.

Toen bijvoorbeeld het kapitalisme van de periode van de vrije concurrentie zich ontwikkelde tot het imperialisme, kwam er geen verandering in het klassenkarakter van de twee klassen die in een fundamentele tegenstelling tot elkaar staan, het

proletariaat en de bourgeoisie of in het kapitalistische wezen van de maatschappij; de tegenstelling tussen deze twee klassen werd echter scherper, de tegenstelling tussen het monopoliekapitaal en het niet monopolistische kapitaal ontstond, de tegenstelling tussen de koloniale machten en de koloniën werd scherper en de tegenstelling tussen de kapitalistische landen onderling, veroorzaakt door hun ongelijkmatige ontwikkeling, kwam op bijzonder felle wijze tot uiting. Zo kwam het bijzondere stadium van het kapitalisme tot stand, het stadium van het imperialisme. Het leninisme is het marxisme van het stadium van het imperialisme en van het stadium van de proletarische revolutie, juist omdat Lenin en Stalin deze tegenstellingen op de juiste wijze hebben uitgelegd en de theorie en tactiek van de proletarische revolutie, die deze tegenstellingen moeten oplossen, op de juiste wijze hebben geformuleerd.

Ook in het proces van de burgerlijk democratische revolutie in China, die met de revolutie van 1911 begon, kan men verschillende bijzondere stadia onderscheiden. Vooral de periode dat de revolutie onder leiding van de bourgeoisie stond en de periode dat het proletariaat de leiding van de revolutie heeft, vormen twee zeer verschillende historische stadia. Met andere woorden, de leiding door het proletariaat heeft de aanblik van de revolutie fundamenteel gewijzigd, een hergroepering van de klassen teweeggebracht, de boerenrevolutie geweldig aangewakkerd, de revolutie tegen het imperialisme en het feodalisme

een consequent karakter verleend, de mogelijkheid geschapen van een overgang van de democratische revolutie naar de socialistische revolutie, enzovoort. Dit alles was volstrekt onmogelijk in de periode dat de revolutie onder leiding van de bourgeoisie stond. Hoewel er geen verandering opgetreden is in het karakter van de fundamentele tegenstelling van het hele proces, dat wil zeggen in het anti-imperialistische, antifeodale, democratisch revolutionaire karakter van het proces (waarvan het halfkoloniale, halffeodale karakter het tegendeel is) heeft dit proces toch verschillende ontwikkelingsstadia doorlopen in meer dan twintig jaar tijd. In die periode vonden vele belangrijke gebeurtenissen plaats - het mislukken van de revolutie van 1911 en de vestiging van het regime van de noordelijke oorlogsbaronnen, de vorming van het eerste nationaal eenheidsfront en de revolutie van 1924-1927 (16), het verbreken van het nationaal eenheidsfront en het overlopen van de bourgeoisie naar het kamp van de contrarevolutie, de oorlogen tussen de nieuwe oorlogsbaronnen, de 'Agrarische revolutionaire oorlog', de vorming van het tweede nationaal eenheidsfront en de 'Anti-Japanse verzetsoorlog'. Deze stadia hebben bijzondere kenmerken, zoals de verscherping van bepaalde tegenstellingen (bijvoorbeeld de 'Agrarische revolutionaire oorlog' en de Japanse invasie van de vier noordoostelijke provincies (17), de gedeeltelijke of tijdelijke oplossing van andere tegenstellingen (bijvoorbeeld de vernietiging van de noordelijke oorlogsbaronnen en onze confiscatie van het land van de landheren) en het ontstaan van

weer andere tegenstellingen (bijvoorbeeld de strijd tussen de nieuwe oorlogsbaronnen en het herstel van het landbezit van de landheren toen we onze revolutionaire basisgebieden in het zuiden hadden verloren).

Wanneer we de bijzonderheden van de tegenstellingen in elk stadium van het ontwikkelingsproces van een ding bestuderen, moeten we die tegenstellingen niet alleen in hun onderling verband of hun totaliteit bekijken maar moeten we ook de twee aspecten van elke tegenstelling onderzoeken.

Laten we bijvoorbeeld de Guomintang en de Communistische Partij eens nader bekijken.

Neem het ene aspect, de Guomintang. In de periode van het eerste eenheidsfront voerde de Guomintang de ‘Drie grote politieke richtlijnen’ van Soen Jat-sen uit (het bondgenootschap met Rusland, de samenwerking met de Communistische Partij en de hulp aan de arbeiders en boeren); daarom was ze revolutionair en krachtig en was ze een bondgenootschap van verschillende klassen voor de democratische revolutie. Na 1927 veranderde de Guomintang echter in zijn tegendeel en werd een reactionair blok van de landheren en de grote bourgeoisie. Na het Incident van Xi’an (18) in december 1936 veranderde ze nogmaals van koers, nu in de richting van het beëindigen van de burgeroorlog en samenwerking met de Communistische Partij om samen het Japans imperialisme te bestrijden. Dit zijn de bijzondere kenmerken van de Guomintang in de drie stadia.

Natuurlijk zijn deze kenmerken het gevolg van allerlei oorzaken.

Neem nu het andere aspect, de Communistische Partij van China. In de periode van het eenheidsfront stond de Communistische Partij van China nog in haar kinderschoenen. Moedig leidde ze de revolutie van 1924-1927, maar ze bleek onvolwassen te zijn wat haar inzicht in de aard, de taken en methoden van de revolutie betreft. Daardoor was het mogelijk dat de politiek van Chen Duxiu (19), die in de laatste periode van deze revolutie opkwam, invloed kreeg en de nederlaag van de revolutie veroorzaakte. Na 1927 leidde de Communistische Partij moedig de Agrarische Revolutionaire Oorlog en schiep ze het revolutionaire leger en de revolutionaire basisgebieden. Ze maakte echter fouten van avonturistische aard, die zowel voor het leger als voor de basisgebieden zeer grote verliezen tot gevolg hadden. Vanaf 1935 heeft de partij deze fouten hersteld en ze leidt nu het nieuwe anti-Japanse eenheidsfront. Deze grote strijd ontwikkelt zich nu. In het huidige stadium is de Communistische Partij een partij die de toets van twee revoluties heeft doorstaan en een schat aan ervaring heeft opgedaan. Dit zijn de bijzondere kenmerken van de Communistische Partij van China in de drie stadia. Ook deze kenmerken zijn het gevolg van allerlei oorzaken.

Wanneer we deze beide groepen kenmerken niet bestuderen, kunnen we de bijzondere betrekkingen tussen de twee partijen in de verschillende stadia van hun ontwikkeling niet begrijpen: de vorming

van een eenheidsfront, het verbreken van het eenheidsfront en de vorming van een nieuw eenheidsfront. Maar voor het bestuderen van de bijzondere kenmerken van de twee partijen is nog fundamenteler het onderzoek naar de klassenbasis van de twee partijen en naar de tegenstellingen die als gevolg daarvan in de verschillende perioden ontstaan tussen elk van deze partijen en andere krachten. In de periode van haar eerste samenwerking met de Communistische Partij bijvoorbeeld stond de Guomintang in tegenstelling tot het buitenlands imperialisme en daarom was ze anti-imperialistisch. Aan de andere kant stond ze in tegenstelling tot de grote massa van het volk in het eigen land. Hoewel ze met woorden vele weldaden beloofde aan de werkende bevolking, gaf ze haar in werkelijkheid weinig of niets. In de periode van de anticommunistische oorlog streed de Guomintang samen met het imperialisme en het feodalisme tegen de grote massa van het volk, ze maakte een eind aan alle verbeteringen die het volk tijdens de revolutie had veroverd en verscherpte daardoor haar tegenstellingen met het volk. In de huidige periode van de anti-Japanse verzetsoorlog staat de Guomintang in tegenstelling tot het Japans imperialisme en wil ze samenwerking met de Communistische Partij, zonder dat ze overigens haar strijd tegen of haar onderdrukking van de Communistische Partij en het volk vermindert. De Communistische Partij echter heeft altijd, in elke periode, aan de kant van de grote massa van het volk gestaan in zijn strijd tegen het imperialisme en het feodalisme. Maar in de huidige periode van de

oorlog tegen Japan heeft de partij een gematigde politiek aangenomen tegenover de Guomintang en de binnenlandse feodale krachten, omdat de Guomintang zich heeft uitgesproken voor verzet tegen Japan. De bovengenoemde omstandigheden hebben nu eens tot een bondgenootschap tussen de twee partijen geleid en dan weer tot strijd en zelfs tijdens de periode van samenwerking bestond er een ingewikkelde toestand van tegelijkertijd bondgenootschap en strijd. Als we de bijzondere kenmerken van beide aspecten van de tegenstelling niet bestuderen, zijn we niet in staat de betrekkingen van elk van beide partijen met de andere krachten te begrijpen en kunnen we evenmin de betrekkingen tussen de twee partijen onderling begrijpen.

Hieruit kunnen we zien dat bij het bestuderen van de bijzonderheid van welke tegenstelling ook - de tegenstelling in elke bewegingsvorm van de materie, de tegenstelling in elk ontwikkelingsproces van deze bewegingsvormen, de twee aspecten van de tegenstelling in elk proces, de tegenstelling in elk stadium van een proces en de twee aspecten van de tegenstelling in elk stadium - dat we bij het bestuderen van de bijzonderheid van al deze tegenstellingen niet subjectief en willekeurig te werk moeten gaan, maar haar concreet moeten analyseren. Zonder concrete analyse kan er geen kennis van de bijzonderheid van een tegenstelling bestaan. We moeten steeds Lenins woorden in gedachten houden: concrete analyse van de concrete situatie.

Marx en Engels waren de eersten die ons uitstekende voorbeelden gaven van een dergelijke concrete analyse.

Toen Marx en Engels de wet van de tegenstelling in de dingen toepasten op het onderzoek van het maatschappelijk historische proces, ontdekten ze de tegenstelling tussen de productiekrachten en de productieverhoudingen, de tegenstelling tussen de uitbuitende en uitgebuite klassen en tevens de daaruit voortvloeiende tegenstelling tussen de economische basis en de bovenbouw (de politiek, de ideologie, enzovoort). Ze ontdekten dat deze tegenstellingen in de verschillende klassenmaatschappijen onvermijdelijk tot verschillende sociale revoluties leiden.

Toen Marx deze wet toepaste op het onderzoek van de economische structuur van de kapitalistische maatschappij, ontdekte hij dat de fundamentele tegenstelling van deze maatschappij de tegenstelling is tussen het maatschappelijk karakter van de productie en het particuliere karakter van de eigendom. Deze tegenstelling komt tot uiting in de tegenstelling tussen het georganiseerde karakter van de productie in de afzonderlijke ondernemingen en de anarchie van de productie in de maatschappij als geheel. Op het gebied van de klassenverhoudingen komt deze tegenstelling tot uiting in de tegenstelling tussen de bourgeoisie en het proletariaat.

Omdat er een geweldige verscheidenheid aan dingen bestaat en hun ontwikkeling onbegrensd is, wordt iets dat in het ene geval algemeen is, in het andere geval bijzonder. Omgekeerd wordt iets wat

in het ene geval bijzonder is, in het andere geval algemeen. De tegenstelling die in de kapitalistische maatschappij bestaat tussen het maatschappelijk karakter van de productie en de particuliere eigendom van de productiemiddelen, is een tegenstelling die alle landen waar het kapitalisme bestaat en zich ontwikkelt, gemeen hebben. Voor het kapitalisme vormt dit de algemeenheid van de tegenstelling. Maar deze tegenstelling van het kapitalisme is slechts eigen aan een bepaald historisch stadium in de ontwikkeling van de klassenmaatschappij in het algemeen. Wat de tegenstelling tussen de productiekrachten en de productieverhoudingen in de klassenmaatschappij in het algemeen betreft, vormt ze de bijzonderheid van de tegenstelling. Maar door de bijzonderheid van al deze tegenstellingen in de kapitalistische maatschappij te ontleden maakte Marx op een grondiger, beter en vollediger manier de algemeenheid van de tegenstelling tussen productiekrachten en productieverhoudingen in de klassenmaatschappij in het algemeen duidelijk.

We hebben gezien dat het bijzondere een eenheid vormt met het algemene en dat in elk ding zowel de bijzonderheid als de algemeenheid van de tegenstelling aanwezig is, omdat de algemeenheid in de bijzonderheid bestaat. Daarom moeten we proberen wanneer we een bepaald ding bestuderen, zowel het bijzondere en het algemene als hun onderling verband te ontdekken, zowel de bijzonderheid en de algemeenheid als hun onderling verband binnen dit ding zelf te ontdekken en het

verband tussen dit ding en de vele dingen er buiten te ontdekken. Wanneer Stalin in zijn beroemde werk *De grondslagen van het leninisme* de historische wortels van het leninisme uiteenzet, analyseert hij de internationale situatie waarin het leninisme ontstaan is, analyseert hij de tegenstellingen van het kapitalisme die zich onder het imperialisme tot het uiterste toegespitst hebben en laat hij zien dat deze tegenstellingen de proletarische revolutie tot een zaak van onmiddellijke actie gemaakt hebben en gunstige voorwaarden geschapen hebben voor een rechtstreekse aanval op het kapitalisme. Bovendien analyseert hij de redenen waarom Rusland de bakermat van het leninisme werd, waarom het tsaristische Rusland het brandpunt van alle tegenstellingen van het imperialisme werd en waarom het Russische proletariaat de voorhoede kon worden van het internationale revolutionaire proletariaat. Zo analyseert Stalin de algemeenheid van de tegenstelling in het imperialisme door te laten zien waarom het leninisme het marxisme van het tijdperk van het imperialisme en de proletarische revolutie is. Tegelijkertijd analyseert hij de bijzonderheid van het tsaristische Russische imperialisme binnen deze algemene tegenstelling door te laten zien waarom Rusland de geboorteplaats werd van de theorie en de tactiek van de proletarische revolutie en hoe de algemeenheid van de tegenstelling in deze bijzonderheid besloten ligt. Stalins analyse kan ons als voorbeeld dienen om de bijzonderheid en algemeenheid van de tegenstelling en hun onderling verband te begrijpen.

Met betrekking tot het gebruik van de dialectiek bij het bestuderen van objectieve verschijnselen hebben Marx en Engels en eveneens Lenin en Stalin, de mensen altijd voorgehouden dat ze in geen geval subjectief en willekeurig te werk mogen gaan, maar dat ze, uitgaand van de concrete omstandigheden in de werkelijke objectieve beweging van deze verschijnselen, de concrete tegenstellingen ervan, de concrete rol van elk aspect van elke tegenstelling en het concrete verband tussen de tegenstellingen moeten opsporen. Onze dogmatici hebben in hun studie deze houding niet en daarom kunnen ze nooit iets goeds tot stand brengen. We moeten het falen van het dogmatisme als een waarschuwend voorbeeld zien en ons deze goede houding proberen eigen te maken, de enige juiste bij het studeren.

Het verband tussen de algemeenheid en de bijzonderheid van de tegenstelling is het verband tussen het algemene karakter en het individuele karakter van de tegenstelling. Met het algemene karakter bedoelen we dat de tegenstelling in alle processen bestaat en door alle processen van het begin tot het einde loopt; beweging, dingen, processen, denken - dat zijn allemaal tegenstellingen. Het ontkennen van de tegenstelling is het ontkennen van alles. Dit is een algemene waarheid die zonder uitzondering voor alle tijden en voor alle landen geldt. Vandaar het algemene karakter, de absoluteheid van de tegenstelling. Maar dit algemene karakter ligt besloten in elk individueel karakter; zonder het individuele karakter kan er geen algemeen karakter bestaan. Wat zou er van het

algemene karakter overblijven wanneer er geen enkel individueel karakter meer zou bestaan? Juist omdat elke tegenstelling bijzonder is, ontstaat het individuele karakter. Alle individuele karakters bestaan voorwaardelijk en tijdelijk en zijn daarom relatief.

Deze waarheid met betrekking tot het algemene en het individuele karakter, de absolute en relativiteit is de kern van het vraagstuk van de tegenstelling in de dingen. Dit niet begrijpen komt neer op het afwijzen van de dialectiek.

IV. De voornaamste tegenstelling en het voornaamste aspect van een tegenstelling.

Aan het vraagstuk van de bijzonderheid van de tegenstelling zitten nog twee kanten die apart geanalyseerd moeten worden, namelijk de voornaamste tegenstelling en het voornaamste aspect van een tegenstelling.

In het ontwikkelingsproces van een ingewikkeld ding bestaan vele tegenstellingen. Hiervan is er één noodzakelijkerwijze de voornaamste tegenstelling, waarvan het bestaan en de ontwikkeling het bestaan en de ontwikkeling van de andere tegenstelling bepaalt of beïnvloedt.

In de kapitalistische maatschappij bijvoorbeeld vormen de twee tegengestelde krachten, het proletariaat en de bourgeoisie, de voornaamste tegenstelling. De andere tegenstellingen - bijvoorbeeld de tegenstelling tussen de resten van de feodale klasse en de bourgeoisie, de tegenstelling tussen de kleine burgerij van het platteland en de bourgeoisie, de tegenstelling tussen het proletariaat

en de kleine burgerij van het platteland, de tegenstelling tussen de niet-monopolistische kapitalisten en de monopolistische kapitalisten, de tegenstelling tussen de burgerlijke democratie en het burgerlijke fascisme, de tegenstelling tussen de kapitalistische landen onderling, de tegenstelling tussen het imperialisme en de koloniën enzovoort -, al deze andere tegenstellingen worden bepaald of beïnvloed door deze voornaamste tegenstelling.

In een halfkoloniaal land als China vertoont de verhouding tussen de voornaamste tegenstelling en de secundaire tegenstellingen een ingewikkeld beeld.

Wanneer het imperialisme een agressieoorlog voert tegen zo'n land, kunnen de verschillende klassen van dat land - behalve een kleine groep verraders - zich tijdelijk aaneensluiten om een nationale oorlog tegen het imperialisme te voeren. Dan wordt de tegenstelling tussen het imperialisme en dat land de voornaamste tegenstelling, terwijl alle tegenstellingen die tussen de verschillende klassen binnen dat land bestaan (ook de tegenstelling die tot dan toe de voornaamste was, de tegenstelling tussen het feodale stelsel en de grote massa van het volk) tijdelijk een secundaire en ondergeschikte positie innemen. Dit was het geval in China tijdens de Opiumoorlog van 1840 (20), de Chinees-Japanse oorlog van 1894 (21) en de Si Ho Twan-oorlog van 1900 en dit is ook nu het geval in de huidige Chinees-Japanse oorlog.

Maar in een andere situatie kunnen de tegenstellingen zich verplaatsen. Wanneer het imperialisme zijn onderdrukking niet met oorlog

uitoefent, maar met mildere middelen - politieke, economische en culturele middelen -, dan capituleren de heersende klassen in de halfkoloniale landen voor het imperialisme. Beide sluiten een bondgenootschap om samen de massa van het volk te onderdrukken. In dat geval neemt de massa dikwijls haar toevlucht tot een burgeroorlog tegen het bondgenootschap van het imperialisme en de feodale klassen, terwijl het imperialisme vaak in plaats van rechtstreeks in te grijpen indirecte methoden gebruikt om de reactionairen in de halfkoloniale landen te helpen het volk te onderdrukken. De binnenlandse tegenstellingen worden daardoor bijzonder scherp. Dit was het geval in China tijdens de Revolutionaire Oorlog van 1911, de Revolutionaire Oorlog van 1924-1927 en de tienjarige Agrarische Revolutionaire Oorlog sinds 1927. Ook oorlogen tussen de verschillende heersende groepen in de halfkoloniale landen, bijvoorbeeld de oorlogen tussen de oorlogsbaronnen in China, behoren tot deze categorie.

Wanneer een revolutionaire burgeroorlog in zijn ontwikkeling het punt bereikt waarop hij het bestaan zelf van het imperialisme en zijn handlangers, de binnenlandse reactionairen, bedreigt, grijpt het imperialisme dikwijls naar andere methoden om zijn heerschappij te handhaven. Het imperialisme probeert het revolutionaire front van binnen uit te splitsen of stuurt een gewapende macht om de binnenlandse reactionairen rechtstreeks te helpen. In dat geval staan het buitenlandse imperialisme en de binnenlandse reactionairen heel openlijk aan de ene pool, terwijl de massa van het volk aan de andere

pool staat. Zo vormen ze de voornaamste tegenstelling die de ontwikkeling van andere tegenstellingen bepaalt of beïnvloedt. De hulp die verschillende kapitalistische landen na de Oktoberrevolutie aan de Russische reactionairen gaven, is een voorbeeld van gewapende interventie. Het verraad van Tjiang Kai-sjek is een voorbeeld van het splitsen van het revolutionaire front.

Maar wat er ook gebeurt, zonder enige twijfel is er in elk stadium van een ontwikkelingsproces slechts één voornaamste tegenstelling die de leidende rol speelt.

Als er dus in een proces een aantal tegenstellingen bestaan, moet één ervan de voornaamste tegenstelling zijn die de leidende en beslissende rol speelt, terwijl de rest een secundaire en ondergeschikte plaats inneemt. Daarom moeten we bij het bestuderen van een ingewikkeld proces waarin twee of meer tegenstellingen bestaan, ons uiterste best doen om de voornaamste tegenstelling ervan te vinden. Is de voornaamste tegenstelling eenmaal ontdekt, dan kunnen alle problemen gemakkelijk opgelost worden. Dit is de methode die Marx ons leerde toen hij de kapitalistische maatschappij bestudeerde. Ook Lenin en Stalin leerden ons deze methode toen zij het imperialisme en de algemene crisis van het kapitalisme bestudeerden en toen zij de Sovjet economie bestudeerden. Er zijn duizenden geleerden en mensen van de praktijk die dit niet begrijpen. Het gevolg is dat ze, in de mist verdwaald, niet in staat zijn tot de kern van een probleem door te dringen en

vanzelfsprekend geen methode kunnen vinden om de tegenstellingen ervan op te lossen.

Zoals we al gezegd hebben, mag men de tegenstellingen in een proces niet behandelen alsof ze allemaal gelijkwaardig zijn, maar moet men een onderscheid maken tussen de voornaamste tegenstelling en de secundaire tegenstellingen en moet men vooral aandacht besteden aan het vinden van de voornaamste tegenstelling. Maar moeten in een gegeven tegenstelling of die nu de voornaamste is of niet, de twee tegengestelde aspecten dan als gelijkwaardig behandeld worden? Ook dat niet. In elke tegenstelling is de ontwikkeling van de tegengestelde aspecten ongelijkmatig. Soms lijkt het alsof ze in evenwicht zijn, maar deze toestand is slechts van tijdelijke en betrekkelijke aard. De ongelijkmatige ontwikkeling is de fundamentele toestand. Van de twee tegengestelde aspecten moet het ene het voornaamste en het andere het secundaire zijn. Het voornaamste aspect is het aspect dat de leidende rol speelt in de tegenstelling. De aard van een ding wordt hoofdzakelijk bepaald door het voornaamste aspect van een tegenstelling, het aspect dat een overheersende positie inneemt.

Maar deze toestand is niet onveranderlijk. Het voornaamste aspect en het secundaire aspect van een tegenstelling gaan in elkaar over en de aard van een ding verandert in overeenstemming daarmee. In een bepaald proces of in een bepaald ontwikkelingsstadium van een tegenstelling is A het voornaamste aspect en B het secundaire aspect. In een ander stadium van de ontwikkeling of in een ander ontwikkelingsproces zijn de rollen

omgedraaid - een verandering die bepaald wordt door de mate waarin de kracht van elk aspect in de strijd tegen het andere aspect is toegenomen of afgenomen gedurende de ontwikkeling van een ding.

We spreken dikwijls van de ‘vervanging van het oude door het nieuwe’. De vervanging van het oude door het nieuwe is een algemene, eeuwige en onschendbare wet van het heelal. De verandering van een ding in een ander ding via een sprong die overeenkomstig het wezen van het ding en de uiterlijke omstandigheden verschillend is – dat is het proces van de vervanging van het oude door het nieuwe. In elk ding is er een tegenstelling tussen zijn nieuwe aspect en zijn oude aspect, die een reeks ingewikkelde stukken strijd veroorzaakt. Door deze strijd groeit het nieuwe aspect en wordt het overheersend, terwijl het oude aspect achteruitgaat en geleidelijk afsterft. Zodra het nieuwe aspect de overhand krijgt op het oude, vindt er een kwalitatieve verandering plaats van het oude ding in het nieuwe. Hieruit blijkt dat de aard van een ding hoofdzakelijk bepaald wordt door het voornaamste aspect van de tegenstelling, het aspect dat een overheersende positie inneemt. Wanneer het voornaamste aspect, het aspect dat een overheersende positie inneemt, verandert, dan ondergaat ook de aard van het ding een verandering.

Het kapitalisme, dat in het oude feodale tijdperk een ondergeschikte kracht vormde, veranderde in de kapitalistische maatschappij in een overheersende kracht. In overeenstemming daarmee veranderde ook het karakter van de maatschappij: het werd van

feodaal kapitalistisch. In het nieuwe, kapitalistische tijdperk zijn de feodale krachten, die eens overheersend waren, ondergeschikt geworden en sterven ze geleidelijk uit. Dit was bijvoorbeeld het geval in Engeland en Frankrijk. Met de ontwikkeling van de productiekrachten verandert de bourgeoisie van een nieuwe klasse die een progressieve rol speelt, in een oude klasse die een reactionaire rol speelt, totdat ze ten slotte ten val gebracht wordt door het proletariaat en een klasse wordt die van de productiemiddelen die zij particulier bezat en de macht beroofd is. Dan sterft ook zij geleidelijk uit. Het proletariaat, dat veel talrijker is dan de bourgeoisie, tegelijkertijd met de bourgeoisie ontstaat maar door haar overheerst wordt, is een nieuwe kracht. Aanvankelijk is het ondergeschikt aan de bourgeoisie maar geleidelijk wint het aan kracht, wordt het tot een klasse die onafhankelijk is en een leidende rol speelt in de geschiedenis en ten slotte grijpt het de politieke macht en wordt het de heersende klasse. Dan verandert het karakter van de maatschappij en de oude kapitalistische maatschappij verandert in de nieuwe socialistische maatschappij. Dit is de weg die de Sovjet-Unie al is ingeslagen en die alle andere landen onvermijdelijk zullen inslaan.

Neem bijvoorbeeld China. In de tegenstelling waarin China tot een halfkolonie is teruggebracht, neemt het imperialisme de voornaamste plaats in. Het onderdrukt het Chinese volk, terwijl China van een onafhankelijk land in een halfkoloniaal land veranderd is. Maar deze toestand zal onvermijdelijk veranderen. In de strijd tussen de twee partijen zal

de kracht van het Chinese volk, die onder leiding van het proletariaat groeit, China onvermijdelijk van een halfkoloniaal land veranderen in een onafhankelijk land. Het imperialisme zal omvergeworpen worden en het oude China zal onvermijdelijk veranderen in een nieuw China.

De verandering van het oude China in het nieuwe China brengt ook een verandering met zich mee in de verhouding tussen de oude feodale krachten van China en de nieuwe krachten van het volk in het land. De oude feodale klasse van de landheren zal omvergeworpen worden en van heersend zal ze overheerst worden. Geleidelijk zal ook deze klasse uitsterven. Onder leiding van het proletariaat zal het volk van overheerst heersend worden. Dan zal tegelijkertijd het karakter van de Chinese maatschappij veranderen en zal de oude, halfkoloniale en halffeodale maatschappij in een nieuwe, democratische maatschappij veranderen.

Voorbeelden van een dergelijke verandering van tegendelen in elkaar kunnen we in het verleden vinden. De Qing-dynastie, die bijna driehonderd jaar over China heerste, werd in de revolutie van 1911 ten val gebracht en de revolutionaire Toeng Meng Hwei onder leiding van Soen Jat-sen was een tijdlang overwinnaar. In de Revolutionaire Oorlog van 1924-1927 werden de revolutionaire krachten in het zuiden, die ontstaan waren uit het bondgenootschap tussen de Communistische Partij en de Guomindang en die oorspronkelijk zwak waren, sterk en ze behaalden de overwinning in de Expeditie naar het noorden, terwijl de noordelijke oorlogsbaronnen, die eens de lakens uitdeelden, ten

val gebracht werden. In 1927 werden de krachten van het volk, die onder leiding van de Communistische Partij stonden, sterk in aantal verzwakt door de aanvallen van de reactionairen van de Guomindang, maar toen het opportunisme binnen hun gelederen uitgeschakeld was, werden ze geleidelijk weer sterker. In de revolutionaire basisgebieden onder leiding van de communisten zijn de boeren, die eens overheerst werden, nu de heersers geworden, terwijl de landheren een verandering in tegengestelde richting hebben ondergaan. Zo gaat het altijd in de wereld: het nieuwe verdringt het oude, het oude wordt vervangen door het nieuwe, het oude wordt verwijderd om plaats te maken voor het nieuwe en het nieuwe ontstaat uit het oude.

Op bepaalde momenten in de revolutionaire strijd wegen de moeilijkheden zwaarder dan de gunstige omstandigheden. Dan vormen de moeilijkheden het voornaamste aspect van de tegenstelling en de gunstige omstandigheden het secundaire aspect. Maar door hun inspanningen kunnen de revolutionairen de moeilijkheden stap voor stap overwinnen en een gunstige nieuwe situatie scheppen. Dan maakt de moeilijke situatie plaats voor een gunstige. Dit gebeurde na de nederlaag van de revolutie in China in 1927 en tijdens de Lange Mars van het Chinese Rode Leger. In de huidige Chinees-Japanse oorlog verkeert China opnieuw in een moeilijke positie maar we kunnen daar verandering in brengen en de situatie zoals die tussen China en Japan bestaat fundamenteel veranderen. Omgekeerd kunnen gunstige

omstandigheden in moeilijke veranderen wanneer de revolutionairen fouten maken. Zo veranderde de overwinning van de revolutie van 1924-1927 in een nederlaag. De revolutionaire basisgebieden die na 1927 in de zuidelijke provincies gevestigd werden, waren in 1934 allemaal vernietigd.

Hetzelfde geldt voor de tegenstelling die zich in onze studie voordoet bij de overgang van onwetendheid naar kennis. In het allereerste begin van onze studie van het marxisme staat onze onwetendheid of onze gebrekkige kennis van het marxisme in tegenstelling tot kennis van het marxisme. Maar door ijverige studie kan onwetendheid veranderd worden in kennis, gebrekkige kennis in grondige kennis en blindheid in het toepassen van het marxisme in beheersing van de toepassing ervan. Sommige mensen denken dat dit niet geldt voor bepaalde tegenstellingen. Bijvoorbeeld: in de tegenstelling tussen de productiekrachten en de productieverhoudingen vormen de productiekrachten het voornaamste aspect. In de tegenstelling tussen theorie en praktijk is de praktijk het voornaamste aspect. In de tegenstelling tussen de economische basis en de bovenbouw is de economische basis het voornaamste aspect. Er komt geen verandering in de positie die ze ten opzichte van elkaar innemen. Dit is het standpunt van het mechanisch materialisme en niet van het dialectisch materialisme. Inderdaad spelen de productiekrachten, de praktijk en de economische basis in het algemeen de voornaamste en beslissende rol. Wie dit ontkent, is geen materialist. Maar men moet erkennen dat in

bepaalde omstandigheden aspecten als de productieverhoudingen, de theorie en de bovenbouw de voornaamste en de beslissende rol blijken te spelen. Wanneer de productiekrachten zich zonder enige verandering in de productieverhoudingen niet verder kunnen ontwikkelen, dan speelt de verandering van de productieverhoudingen de voornaamste en beslissende rol. Het scheppen en propageren van de revolutionaire theorie speelt de voornaamste en beslissende rol in die situatie waarvan Lenin zegt: “Zonder revolutionaire theorie kan er geen revolutionaire beweging bestaan.” Wanneer een bepaalde taak (het doet er niet toe welke) uitgevoerd moet worden, maar er is nog geen richtlijn, methode, plan of politieke lijn, dan is het bepalen van de richtlijn, de methode, het plan of de politieke lijn de voornaamste en beslissende factor. Wanneer de bovenbouw (de politiek, de cultuur, enzovoort) de ontwikkeling van de economische basis belemmert, worden politieke en culturele veranderingen de voornaamste en beslissende factor. Wil dit zeggen dat we ons niet aan het materialisme houden? Nee. De reden hiervan is dat, terwijl we erkennen dat in de algemene ontwikkeling van de geschiedenis het materiële het geestelijke bepaalt en het maatschappelijk zijn het maatschappelijk bewustzijn bepaalt, wij ook erkennen - en moeten erkennen - dat het geestelijke op het materiële, het maatschappelijk bewustzijn op het maatschappelijk zijn en de bovenbouw op de economische basis terugwerken. Dit druist niet in tegen het materialisme, integendeel, het betekent dat we het

mechanisch materialisme vermijden en het dialectisch materialisme krachtig verdedigen.

Als we bij het bestuderen van de bijzonderheid van de tegenstelling deze twee facetten - de voornaamste en de secundaire tegenstellingen in een proces en de voornaamste en secundaire aspecten van een tegenstelling - niet onderzoeken, dat wil zeggen als we het verschil in karakter van deze twee facetten van de tegenstelling niet onderzoeken, dan lopen we vast in een moeras van abstracties, zijn we niet in staat de tegenstelling op een concrete manier te begrijpen en zijn we daardoor ook niet in staat de juiste methode te vinden om die op te lossen. Het karakterverschil of de bijzonderheid van deze twee facetten van de tegenstelling is een uiting van de ongelijkheid van de tegengestelde krachten. Niets ter wereld ontwikkelt zich volstrekt gelijkmatig. We moeten ons keren tegen de theorie van de gelijkmatige ontwikkeling of de theorie van het evenwicht. Bovendien blijkt juist uit deze concrete kenmerken van een tegenstelling en uit de veranderingen die in de loop van de ontwikkeling in de voornaamste en de secundaire aspecten van een tegenstelling optreden, de kracht van het nieuwe dat het oude verdringt. De studie van de verschillende toestanden van ongelijkheid in tegenstellingen, de studie van de voornaamste tegenstelling en de secundaire tegenstellingen, van het voornaamste aspect en het secundaire aspect van een tegenstelling vormt een van de belangrijke methoden waarmee een revolutionaire partij op de juiste wijze haar strategie en tactiek op politiek en

militair gebied bepaalt. Alle communisten moeten hieraan aandacht besteden.

V. De identiteit en de strijd van de aspecten van een tegenstelling.

Wanneer we de algemeenheid en de bijzonderheid van de tegenstelling begrijpen, moeten we het vraagstuk van de identiteit en de strijd van de aspecten van een tegenstelling gaan bestuderen.

Identiteit, eenheid, het samenvallen, het in elkaar doordringen of indringen, onderlinge afhankelijkheid (of onderlinge afhankelijkheid voor het bestaan), onderlinge verbondenheid of samenwerking - al deze verschillende begrippen betekenen hetzelfde en hebben betrekking op de volgende twee punten. In de eerste plaats veronderstelt het bestaan van elk van de twee aspecten van een tegenstelling in het ontwikkelingsproces van een ding het bestaan van het andere aspect en beide aspecten bestaan samen in een eenheid. In de tweede plaats verandert onder bepaalde voorwaarden elk van de twee tegengestelde aspecten in zijn tegendeel. Dat wordt bedoeld met identiteit.

Lenin zegt:

De dialectiek is de leer die laat zien hoe de *tegendelen identiek* kunnen zijn en hoe ze het zijn (hoe ze het worden) - onder welke voorwaarden ze identiek zijn doordat ze in elkaar overgaan -, waarom het menselijk verstand deze tegendelen niet moet beschouwen als dood en star, maar als levend,

voorwaardelijk, beweeglijk, in elkaar overgaand. (22)

Wat is de betekenis van dit citaat?

De tegengestelde aspecten in elk proces sluiten elkaar uit, zijn in strijd met elkaar en staan tegenover elkaar. Zulke tegengestelde aspecten komen in het ontwikkelingsproces van alle dingen en in al het menselijk denken voor. Hierop bestaat geen uitzondering. Een eenvoudig proces bevat maar een paar tegendelen, terwijl een ingewikkeld proces er meer dan één heeft. De verschillende paren tegendelen staan op hun beurt weer in tegenstelling tot elkaar. Zo zijn alle dingen in de objectieve wereld en zo is al het menselijk denken opgebouwd en zo worden ze in beweging gezet.

Maar als dat zo is, dan is er een volslagen gebrek aan identiteit en eenheid. Hoe kan men dan spreken van identiteit en eenheid?

De reden hiervan is dat een tegengesteld aspect niet op zichzelf kan bestaan. Zonder zijn tegendeel verliest elk aspect zijn bestaansvoorwaarde. Denk er maar eens over na of een van de twee tegengestelde aspecten van een ding of van een begrip in de menselijke geest een onafhankelijk bestaan kan leiden? Zonder leven zou er geen dood zijn en zonder dood zou er geen leven zijn. Zonder 'boven' zou er geen 'beneden' zijn en zonder 'beneden' zou er geen 'boven' zijn. Zonder ongeluk zou er geen geluk zijn en zonder geluk zou er geen ongeluk zijn. Zonder iets gemakkelijks zou er niets moeilijks zijn en zonder iets moeilijks zou er niets gemakkelijks zijn. Zonder landheren zouden er geen pachtboeren zijn en zonder pachtboeren zouden er geen

landheren zijn. Zonder de bourgeoisie zou er geen proletariaat zijn en zonder het proletariaat zou er geen bourgeoisie zijn. Zonder de imperialistische onderdrukking van de naties zouden er geen koloniën en geen halfkoloniën zijn en zonder koloniën en halfkoloniën zou er geen imperialistische onderdrukking van de naties zijn. Zo is het met alle tegendelen. Onder bepaalde voorwaarden staan ze aan de ene kant tegenover elkaar en zijn ze aan de andere kant met elkaar verbonden, dringen ze in elkaar door, zijn ze van elkaar doordrongen en onderling afhankelijk van elkaar. Dit kenmerk noemt men identiteit. Onder bepaalde voorwaarden worden alle tegengestelde aspecten gekenmerkt door de afwezigheid van identiteit en daarom noemt men ze tegengesteld. Maar ze worden ook gekenmerkt door identiteit en daarom zijn ze onderling verbonden. Dit bedoelt Lenin wanneer hij zegt dat de dialectiek bestudeert ‘hoe *tegendelen identiek* kunnen zijn’. Hoe kunnen ze identiek zijn? Doordat elke van de tegendelen de bestaansvoorwaarde voor de andere is. Dit is de eerste betekenis van identiteit.

Maar is het voldoende alleen maar te zeggen dat elk van de tegengestelde aspecten de bestaansvoorwaarde vormt voor het andere, dat er identiteit tussen hen is en dat ze daardoor samen kunnen bestaan in een eenheid? Nee, dat is niet voldoende. De zaak houdt niet op bij het feit dat ze voor hun bestaan van elkaar afhankelijk zijn. Nog belangrijker is dat de tegendelen in elkaar veranderen. Dat wil zeggen, onder bepaalde voorwaarden verandert elk van de tegengestelde

aspecten binnen een ding in zijn tegendeel, neemt het de plaats van zijn tegendeel in.

Waarom is ook hier identiteit? Kijk: door middel van de revolutie wordt het proletariaat - eens de overheerste klasse - de heersende klasse, terwijl de bourgeoisie - de vroegere heersende klasse - de overheerste klasse wordt en de plaats inneemt die oorspronkelijk door haar tegendeel werd ingenomen. In de Sovjet-Unie is dit al gebeurd en het zal over de hele wereld gebeuren. Als er onder bepaalde voorwaarden geen onderling verband en identiteit van de tegendelen zou zijn, hoe zou een dergelijke verandering dan plaats kunnen vinden?

De Guomindang, die een bepaalde positieve rol heeft gespeeld in een bepaald stadium van de moderne Chinese geschiedenis, werd na 1927 een contrarevolutionaire partij door het klassenkarakter dat haar eigen is en door de vertakkingen van het imperialisme (dit zijn de voorwaarden), maar zij is gedwongen in te stemmen met het verzet tegen Japan ten gevolge van de verscherping van de tegenstellingen tussen China en Japan en vanwege de eenheidsfrontpolitiek van de Communistische Partij (dit zijn de voorwaarden). Tegengestelde dingen veranderen in hun tegendeel: hierin ligt een bepaalde identiteit.

De agrarische revolutie die wij hebben doorgevoerd, was een proces waarin de klasse van de landheren die het land bezit, veranderd wordt in een klasse waaraan het land ontnomen is, terwijl de boeren die eens van hun land beroofd werden, kleine landeigenaren worden nu ze land gekregen hebben. Zo'n proces zal ook weer in de toekomst

plaatsvinden. Onder bepaalde voorwaarden zijn bezitten en niet bezitten, krijgen en verliezen met elkaar verbonden: er bestaat identiteit tussen hen. In het socialisme verandert de particuliere eigendom van de boeren in de gemeenschapseigendom van de socialistische landbouw. Dit heeft al plaatsgevonden in de Sovjet-Unie en het zal over de hele wereld plaatsvinden. Van de particuliere eigendom loopt een brug naar de gemeenschapseigendom, een brug die in de filosofie identiteit wordt genoemd of overgang in elkaar of wederzijdse doordringing.

Het versterken van de dictatuur van het proletariaat of de dictatuur van het volk is juist het voorbereiden van de voorwaarden waaronder deze dictatuur afgeschaft kan worden en men in de richting kan gaan van het hogere stadium waarin alle staatsstelsels zijn afgeschaft. Het oprichten en opbouwen van de Communistische Partij is juist het voorbereiden van de voorwaarden voor de afschaffing van de Communistische Partij en alle politieke partijen. Het opbouwen van een revolutionair leger onder leiding van de Communistische Partij en het voeren van de revolutionaire oorlog is juist het voorbereiden van de voorwaarden om de oorlog voor altijd af te schaffen. Deze dingen die tegengesteld zijn, vullen elkaar tegelijkertijd aan.

Zoals iedereen weet, gaan oorlog en vrede in elkaar over. Oorlog verandert in vrede. De Eerste Wereldoorlog bijvoorbeeld veranderde in de naoorlogse vrede en de burgeroorlog in China is nu voorbij en heeft plaats gemaakt voor binnenlandse vrede. Vrede verandert in oorlog. De samenwerking

tussen de Guomindang en de communisten bijvoorbeeld veranderde in 1927 in oorlog en de huidige toestand van vrede in de wereld kan in een tweede wereldoorlog veranderen. Waarom is dit zo? Omdat in een klassenmaatschappij tegengestelde dingen als oorlog en vrede onder bepaalde voorwaarden identiek zijn.

Alle tegengestelde dingen zijn met elkaar verbonden. Het is niet alleen zo dat ze onder bepaalde voorwaarden samen in een eenheid bestaan maar ook dat ze onder bepaalde andere voorwaarden in elkaar overgaan. Dit is de volledige betekenis van de identiteit van de tegendelen. Dat bedoelde Lenin toen hij besprak "...hoe ze *identiek* zijn (hoe ze het worden) - onder welke voorwaarden ze identiek zijn doordat ze in elkaar overgaan".

Waarom moet "het menselijk verstand deze tegendelen niet beschouwen als dood en star maar als levend, voorwaardelijk, beweeglijk en in elkaar overgaand"? Omdat in de objectieve werkelijkheid de dingen zo zijn. De eenheid of de identiteit van de tegendelen in de objectieve dingen is niet dood of star maar levend, voorwaardelijk, beweeglijk, tijdelijk en betrekkelijk. Onder bepaalde voorwaarden gaat elk aspect van een tegenstelling in zijn tegendeel over. De weerspiegeling hiervan in het menselijk denken is de marxistische wereldbeschouwing van de materialistische dialectiek. Alleen de reactionaire heersende klassen van het heden en het verleden en de metafysici die in hun dienst staan, beschouwen de tegendelen niet als levend, voorwaardelijk, beweeglijk en in elkaar overgaand, maar als dood en star. Ze propageren

deze onjuiste opvatting overal om de massa van het volk een rad voor de ogen te draaien. Op deze wijze proberen ze hun heerschappij voort te zetten. Het is de taak van de communisten deze misleidende opvattingen van de reactionairen en de metafysici te ontmaskeren en de dialectiek die aan de dingen eigen is, te propageren zodat de verandering van de dingen versneld wordt en het doel van de revolutie bereikt.

Wanneer we zeggen dat de tegendelen onder bepaalde voorwaarden identiek zijn, dan hebben we werkelijke en concrete tegendelen op het oog en werkelijke en concrete veranderingen van het ene tegendeel in het andere. In de mythologie komen ontelbaar veel van zulke veranderingen voor, bijvoorbeeld Gua Fu's wedloop met de zon in *Zhan Hai Qing* (23), het neerschieten van de negen zonnen door Yi in *Huai Nan Zi* (24), de 72 gedaanteverwisselingen van de Apenkoning in *Si You Qi* (25), de talrijke passages waarin geesten en vossen de gedaante van menselijke wezens aannemen in de *Vreemde vertellingen van Liao Chai* (26), enzovoort. Maar deze legendarische veranderingen van tegendelen in elkaar zijn geen concrete veranderingen die concrete tegenstellingen weerspiegelen. Het zijn naïeve, denkbeeldige veranderingen, subjectief gevormde voorstellingen die in de menselijke geest opgeroepen worden door de ontelbare werkelijke en ingewikkelde veranderingen van tegendelen in elkaar. Marx zegt: "Iedere mythologie bedwingt, beheerst en modelleert de natuurkrachten in en door de verbeelding. Daarom verdwijnt ze zodra de

natuurkrachten werkelijk worden beheerst.” (27) De talloze gedaanteverwisselingen in de mythologie (en ook in sprookjes) kunnen de mensen vermaken omdat daarin in de verbeelding de overwinning van de mens op de natuurkrachten wordt geschilderd en de beste mythen bezitten een “eeuwige bekoring” (Marx); maar mythen zijn niet gebaseerd op de concrete tegenstellingen die onder bepaalde voorwaarden bestaan en daarom weerspiegelen ze de werkelijkheid niet op een wetenschappelijke wijze. Dat wil zeggen: in mythen en sprookjes bezitten de aspecten die een tegenstelling vormen slechts een denkbeeldige identiteit en geen concrete identiteit. De wetenschappelijke weerspiegeling van de identiteit in werkelijke veranderingen is de marxistische dialectiek.

Waarom kan een ei wel in een kuiken veranderen maar een steen niet? Waarom is er een identiteit tussen oorlog en vrede en niet tussen een oorlog en een steen? Waarom kunnen mensen alleen mensen voortbrengen en niet iets anders? De enige reden daarvan is dat de identiteit van de tegendelen alleen onder bepaalde noodzakelijke voorwaarden bestaat. Zonder deze bepaalde noodzakelijke voorwaarden kan er geen enkele identiteit bestaan.

Waarom was in Rusland in 1917 de burgerlijk democratische Februarirevolutie rechtstreeks verbonden met de proletarisch socialistische Oktoberrevolutie, terwijl in Frankrijk de burgerlijke revolutie niet rechtstreeks verbonden was met een socialistische revolutie en de Commune van Parijs van 1871 (28) op een mislukking uitliep? Hoe komt het dat aan de andere kant het nomadenstelsel in

Mongolië en Centraal-Azië rechtstreeks verbonden is met het socialisme? Hoe komt het dat de Chinese revolutie een kapitalistische toekomst kan vermijden en rechtstreeks verbonden kan worden met het socialisme, zonder dat ze eerst de oude historische weg van de Westerse landen aflegt en zonder dat ze eerst een periode van burgerlijke dictatuur doormaakt? De reden hiervoor ligt alleen in de concrete omstandigheden van de betreffende historische periode. Wanneer bepaalde noodzakelijke voorwaarden aanwezig zijn, ontstaan er bepaalde tegenstellingen in het ontwikkelingsproces van dingen. De tegendelen in die tegenstellingen zijn bovendien van elkaar afhankelijk en gaan in elkaar over. Anders zou dit alles niet mogelijk zijn.

Zo zit het met het vraagstuk van de identiteit. Wat is dan strijd? En wat is het verband tussen identiteit en strijd?

Lenin zegt:

De eenheid (het samenvallen, de identiteit, de gelijkwaardigheid) van de tegendelen is voorwaardelijk, tijdelijk, voorbijgaand, betrekkelijk. De strijd van de elkaar wederkerig uitsluitende tegendelen is absoluut, net zoals ontwikkeling en beweging absoluut zijn. (29)

Wat betekent deze uitspraak van Lenin?

Alle processen hebben een begin en een eind; alle processen gaan over in hun tegendeel. De stabiliteit van alle processen is betrekkelijk, maar de veranderlijkheid die tot uiting komt in de

verandering van het ene proces in het andere, is absoluut.

Alle dingen kennen twee toestanden van beweging: de toestand van betrekkelijke rust en de toestand van duidelijk zichtbare verandering. Beide toestanden worden veroorzaakt door de strijd tussen de twee tegengestelde factoren in een ding. Wanneer een ding zich in de eerste toestand bevindt, ondergaat het slechts een kwantitatieve en niet een kwalitatieve verandering en daarom ziet het eruit alsof het zich in rust bevindt. Wanneer een ding in de tweede toestand van beweging verkeert, heeft de kwantitatieve verandering van de eerste toestand een bepaald hoogtepunt bereikt en ze veroorzaakt de ontbinding van het ding als eenheid; daarop volgt een kwalitatieve verandering en treedt een duidelijk zichtbare verandering op. De eenheid, het verband, de verbinding, de harmonie, de balans, de impasse, de stagnatie, de stilstand, de stabiliteit, het evenwicht, de hechtheid, de aantrekking, enzovoort, die we in het dagelijks leven zien, zijn allemaal verschijnselen van dingen die zich in de toestand van kwantitatieve verandering bevinden. Aan de andere kant zijn de ontbinding van de eenheid, dat wil zeggen de vernietiging van het verband, de verbinding, de harmonie, de balans, de impasse, de stagnatie, de stilstand, de stabiliteit, het evenwicht, de hechtheid en de aantrekking en de verandering van elk in zijn tegendeel, allemaal verschijnselen van dingen die zich in de toestand van kwalitatieve verandering bevinden, ze zijn allemaal de verandering van het ene proces in het andere. Dingen gaan voortdurend van de eerste naar de

tweede toestand van beweging over; de strijd van de tegendelen bestaat in beide toestanden, maar de tegenstelling wordt pas opgelost door de tweede toestand van beweging. Daarom zeggen we dat de eenheid van de tegendelen voorwaardelijk, tijdelijk en betrekkelijk is, terwijl de strijd van de elkaar uitsluitende tegendelen absoluut is.

Toen we hierboven zeiden dat twee tegengestelde dingen samen in een eenheid kunnen bestaan en in elkaar kunnen overgaan omdat er een identiteit tussen hen bestaat, doelden we op de voorwaardelijkheid; dat wil zeggen: onder bepaalde voorwaarden kunnen twee tegengestelde dingen verenigd worden en in elkaar overgaan, maar als die voorwaarden ontbreken, kunnen ze geen tegenstelling vormen, niet samen in dezelfde eenheid bestaan en niet in elkaar overgaan. Omdat de identiteit van de tegendelen alleen maar onder bepaalde voorwaarden geldt, hebben we gezegd dat de identiteit voorwaardelijk en betrekkelijk is. We kunnen er aan toevoegen dat de strijd tussen de tegendelen een proces van het begin tot het einde doordringt en tot gevolg heeft dat het ene proces in het andere overgaat, dat deze strijd overal aanwezig is en dat daarom de strijd onvoorwaardelijk en absoluut is.

De verbinding van voorwaardelijke en betrekkelijke identiteit en onvoorwaardelijke en absolute strijd vormt de beweging van de tegendelen in alle dingen.

Wij Chinezen zeggen vaak: “Dingen die tegenover elkaar staan vullen elkaar aan.” (30) Dat

wil zeggen: dingen die aan elkaar tegengesteld zijn, bezitten een identiteit. Dit gezegde is dialectisch en antimetafysisch. ‘Tegenover elkaar staan’ heeft betrekking op het elkaar uitsluiten of de strijd van de twee tegengestelde aspecten. ‘Elkaar aanvullen’ betekent dat twee tegengestelde aspecten onder bepaalde voorwaarden een eenheid vormen en identiteit verkrijgen. Maar toch ligt in de identiteit strijd besloten; zonder strijd kan er geen identiteit zijn.

In de identiteit is de strijd, in de bijzonderheid de algemeenheid, in het afzonderlijke het gemeenschappelijke. Of om Lenin te citeren: “... in het relatieve ligt het absolute besloten.” (31)

VI. De plaats van het antagonisme in de tegenstelling.

Het vraagstuk van de strijd van de tegendelen omvat ook het vraagstuk van wat het antagonisme is. Ons antwoord luidt: het antagonisme is een vorm, maar niet de enige vorm van strijd van de tegendelen.

In de menselijke geschiedenis bestaat het antagonisme tussen de klassen als een bijzondere uitingsvorm van de strijd van de tegendelen. Laten we de tegenstelling tussen de uitbuitende klassen en de uitgebuite klasse eens bekijken. Zulke tegengestelde klassen bestaan lange tijd samen in een maatschappij of dat nu de slavenmaatschappij, de feodale of kapitalistische maatschappij is en ze zijn met elkaar in strijd. Maar pas wanneer de tegenstelling tussen de twee klassen een bepaald stadium van haar ontwikkeling bereikt heeft, neemt ze de vorm van een openlijk antagonisme aan en

ontwikkelt ze zich tot een revolutie. Hetzelfde geldt voor de verandering van vrede in oorlog in een klassenmaatschappij.

Vóór de ontploffing is een bom een eenheid waarin tegendelen onder bepaalde voorwaarden samen bestaan. De ontploffing vindt pas plaats wanneer een nieuwe voorwaarde (de ontsteking) aanwezig is. Een overeenkomstige situatie ontstaat bij al die natuurverschijnselen die ten slotte de vorm van een openlijke botsing aannemen om oude tegenstellingen op te lossen en nieuwe dingen voort te brengen.

Het is zeer belangrijk dat we dit inzien. Het stelt ons in staat te begrijpen dat revoluties en revolutionaire oorlogen in een klassenmaatschappij onvermijdelijk zijn, dat zonder revoluties en revolutionaire oorlogen geen sprong in de maatschappelijke ontwikkeling gemaakt kan worden, de reactionaire heersende klassen niet ten val gebracht kunnen worden en het volk de politieke macht niet kan veroveren. De communisten moeten de bedrieglijke propaganda van de reactionairen aan de kaak stellen, bijvoorbeeld de bewering dat de maatschappelijke revolutie niet nodig en niet mogelijk is. Ze moeten vasthouden aan de marxistisch-leninistische theorie van de maatschappelijke revolutie en de mensen helpen te begrijpen dat de maatschappelijke revolutie niet alleen beslist noodzakelijk is maar ook beslist mogelijk is en dat de hele geschiedenis van de mensheid en de overwinning van de Sovjet-Unie deze wetenschappelijke waarheid bevestigd hebben.

We moeten echter de omstandigheden van iedere bijzondere strijd van de tegendelen concreet onderzoeken en we mogen de bovengenoemde formule niet willekeurig op alles toepassen. Tegenstelling en strijd zijn algemeen en absoluut, maar de methoden om tegenstellingen op te lossen, dat wil zeggen de vormen van strijd, verschillen overeenkomstig de verschillen in de aard van de tegenstellingen. Sommige tegenstellingen worden gekenmerkt door een openlijk antagonisme, andere niet. In overeenstemming met de concrete ontwikkeling van de dingen ontwikkelen sommige tegenstellingen die oorspronkelijk niet antagonistisch waren, zich tot antagonistische tegenstellingen, terwijl andere tegenstellingen die oorspronkelijk antagonistisch waren, zich tot niet antagonistische tegenstellingen ontwikkelen.

Zoals we al hebben gezegd, zijn de tegenstellingen tussen juiste en onjuiste opvattingen binnen de Communistische Partij zolang er klassen bestaan, een weerspiegeling binnen de partij van de klassentegenstellingen. In het begin of ten aanzien van bepaalde kwesties, hoeven zulke tegenstellingen zich niet onmiddellijk als antagonistisch te openbaren. Maar met de ontwikkeling van de klassenstrijd kunnen ze toenemen en antagonistisch worden. De geschiedenis van de Communistische Partij van de Sovjet-Unie laat ons zien dat de tegenstellingen tussen de juiste opvattingen van Lenin en Stalin en de onjuiste opvattingen van Trotski (32), Boecharin en anderen zich aanvankelijk nog niet in een antagonistische vorm openbaarden, maar dat ze zich later tot een

antagonisme ontwikkelden. In de geschiedenis van de Communistische Partij van China komen soortgelijke gevallen voor. De tegenstellingen tussen de juiste opvattingen van vele van onze kameraden in de partij en de onjuiste opvattingen van Chen Duxiu, Zhang Guodao (33) en anderen openbaarden zich aanvankelijk ook niet in een antagonistische vorm maar later ontwikkelden ze zich tot een antagonisme. Op het ogenblik komt de tegenstelling tussen de juiste en onjuiste opvattingen in onze partij niet in een antagonistische vorm tot uiting en als de kameraden die fouten gemaakt hebben, ze kunnen verbeteren, dan zal die tegenstelling zich niet tot een antagonisme ontwikkelen. Daarom moet de partij enerzijds een diepgaande strijd voeren tegen onjuiste opvattingen en ze moet anderzijds de kameraden die fouten gemaakt hebben, ruimschoots gelegenheid geven om die fouten in te zien. Omdat dit zo is, is een buitensporig scherpe strijd duidelijk niet op zijn plaats. Maar als de mensen die fouten gemaakt hebben, daarin volharden en nog ernstigere fouten maken, dan is het mogelijk dat deze tegenstelling zich tot een antagonisme ontwikkelt.

Zowel in de kapitalistische maatschappij, waar onder de heerschappij van de bourgeoisie de steden het platteland meedogenloos leegplunderen, als in de gebieden in China onder controle van de Guomindang, waar onder de heerschappij van het buitenlandse imperialisme en de Chinese grote bourgeoisie van compradoren de steden op de meest roofzuchtige wijze het platteland leegplunderen, is de economische tegenstelling tussen stad en

platteland een uiterst antagonistische tegenstelling. Maar in een socialistisch land en in onze revolutionaire basisgebieden is deze antagonistische tegenstelling veranderd in een niet-antagonistische. Aan deze tegenstelling zal een eind komen wanneer de Communistische maatschappij bereikt wordt.

Lenin zegt: "Antagonisme en tegenstelling zijn helemaal niet hetzelfde. Onder het socialisme verdwijnt het antagonisme, maar de tegenstelling blijft bestaan." (34) Dit betekent: het antagonisme is slechts een vorm, maar niet de enige, van de strijd van de tegendelen; de formule van het antagonisme kan men niet willekeurig overal toepassen.

VII. Besluit

We kunnen nu in enkele woorden een samenvatting geven. De wet van de tegenstellingen in de dingen, dat wil zeggen de wet van de eenheid van de tegendelen, is de fundamentele wet van de natuur en de maatschappij en daarom ook de fundamentele wet van het denken. Ze is het tegendeel van de metafysische wereldbeschouwing. Ze betekent een grote omwenteling in de geschiedenis van het menselijk denken. Volgens het dialectisch materialisme is de tegenstelling aanwezig in alle processen van de objectief bestaande dingen en van het subjectieve denken en doordringt ze al deze processen van het begin tot het einde; dit is de algemeenheid en de absoluutheid van de tegenstelling. Elke tegenstelling en elk aspect van een tegenstelling heeft zijn eigen kenmerken; dit is de bijzonderheid en de betrekkelijkheid van de tegenstelling. Onder bepaalde voorwaarden bezitten

de tegendelen identiteit en daarom kunnen ze samen in een eenheid bestaan en zich in hun tegendeel veranderen; ook dit is de bijzonderheid en de betrekkelijkheid van de tegenstelling. Maar de strijd van de tegendelen houdt nooit op; hij gaat door zowel wanneer de tegendelen samen in een eenheid bestaan als wanneer ze in hun tegendeel veranderen; de strijd springt vooral in het oog wanneer ze in hun tegendeel veranderen; dit is weer de algemeenheid en de absoluutheid van de tegenstelling. Bij het bestuderen van de bijzonderheid en de betrekkelijkheid van de tegenstelling moeten we letten op het onderscheid tussen de voornaamste tegenstelling en de secundaire tegenstelling en op het onderscheid tussen het voornaamste aspect en het secundaire aspect van een tegenstelling. Bij het bestuderen van de algemeenheid van de tegenstelling en de strijd van de tegendelen in de tegenstelling moeten we letten op het onderscheid tussen de verschillende vormen van strijd. Als we dit niet doen, zullen we fouten maken. Als we door te studeren een werkelijk inzicht krijgen in de kernpunten die in het voorafgaande zijn uitgelegd, zijn we in staat de dogmatische denkbelden te vernietigen die in strijd zijn met de fundamentele beginselen van het marxisme-leninisme en die schadelijk zijn voor onze revolutionaire zaak; dan zijn ook onze kameraden met praktische ervaring in staat hun ervaringen tot principes te verwerken en herhaling van empiristische fouten te vermijden. Dit zijn enkele eenvoudige conclusies die we uit onze studie van de wet van de tegenstelling getrokken hebben.

AANTEKENINGEN

1. Uit Lenins aantekeningen bij de Colleges over de geschiedenis van de filosofie van Hegel, deel 1, 'De Eleatische School', in: V.I. Lenin, 'Overzicht van Hegels Colleges over de geschiedenis van de filosofie' (1915), *Verzamelde Werken* (Russische uitgave), deel 38, Moskou 1958, blz. 249.
2. In zijn verhandeling 'Over het vraagstuk van de dialectiek' (1915) zegt Lenin: "Het splitsen van een eenheid en de kennis van de tegengestelde delen daarvan (zie het citaat uit Philo over Heraclitus in het begin van deel 3 ('Over de kennis') van Lassales boek over het wezen (een van de wezenlijke onderdelen, een van de fundamentele zo niet het fundamentele kenmerk of aspect) van de dialectiek." (*Verzamelde werken* (Russische uitgave), deel 38, Moskou 1958, blz. 357). In zijn 'Overzicht van Hegels Wetenschap van de logica' (september-december 1914) zegt hij: "De dialectiek kan in het kort omschreven worden als de leer van de eenheid van de tegendelen. Dit geeft de kern van de dialectiek weer, maar het moet verder uitgelegd en uitgewerkt worden." (t.a.p. blz. 215.)
3. Deborin (1881-1963) was een Russische filosofe en een lid van de Academie van wetenschappen van de Sovjet-Unie. In 1930 begonnen filosofische kringen in de Sovjet-Unie de school van Deborin te bekritisieren; zij toonden aan dat haar fout - het scheiden van theorie en praktijk en het scheiden van filosofie en politiek - idealistisch van aard was.
4. V.I. Lenin, 'Over het vraagstuk van de dialectiek', in: *Verzamelde werken* (Russische uitgave), deel 38, Moskou 1958, blz. 358.
5. Een uitspraak van Dong Zhong-xu (179-104 voor Christus), een bekend aanhanger van het confucianisme tijdens de Han-dynastie (206 voor Christus - 220 na Christus).
6. Friedrich Engels, 'Dialectiek. Kwantiteit en kwaliteit', in *Anti-Duhring* (1877-1878), Moskou z.j., blz. 157.
7. V.I. Lenin, 'Over het vraagstuk van de dialectiek', in: *Verzamelde werken* (Russische uitgave), deel 38, Moskou 1958, blz. 357-358.
8. Friedrich Engels, t.a.p., blz. 157-158.

9. V.I. Lenin, 'Over het vraagstuk van de dialectiek', in: *Verzamelde werken* (Russische uitgave), deel 38, Moskou 1958, blz. 357.

10. Boecharin (1888-1938) stond aan het hoofd van een antileninistische fractie in de Russische revolutionaire beweging. Later sloot hij zich aan bij een verradersgroep. Hij werd in 1937 uit de partij gestoten en door het Hooggerechtshof van de Sovjet-Unie in 1938 ter dood veroordeeld. Hier levert kameraad Mao Zedong kritiek op de onjuiste opvatting die lang door Boecharin werd aangehangen en die neerkwam op de klassentegenstellingen verdoezelen en in de plaats van de klassenstrijd klassensamenwerking stellen. In de jaren 1928-1929, toen de Sovjet-Unie voorbereidingen trof voor de volledige collectivisatie van de landbouw, kwam Boecharin openlijker dan ooit voor zijn onjuiste standpunt op. Hij probeerde de klassentegenstellingen tussen de rijke boeren en de arme en middelgrote boeren te verdoezelen en een vastberaden strijd tegen de rijke boeren tegen te gaan. Hij hield ook vast aan de misleidende voorstelling van zaken dat de arbeidersklasse een bondgenootschap kon aangaan met de rijke boeren die "vreedzaam het socialisme in konden groeien".

11. V.I. Lenin, 'Over het vraagstuk van de dialectiek', in *Verzamelde werken* (Russische uitgave), deel 38. Moskou 1959. blz 358-359.

12. Zie V.I. Lenin. 'Communisme' (12 juni 1920), waarin Lenin in een kritiek op de leider van de Communistische Partij van Hongarije, Bela Kun, zegt dat Bela Kun "het meest wezenlijke van het marxisme, de levende ziel van het marxisme opgeeft, namelijk de concrete analyse van de concrete situatie". (*Verzamelde werken* (Russische uitgave), deel 31, Moskou 1950, blz. 143)

13. Wei Tsjeng (580-643 na Christus) was een staatsman en geschiedkundige van de Tang-dynastie (618-907).

14. Sjwe'i Hoe Tsjwan (Aan de waterkant) is een beroemde Chinese roman uit de 14de eeuw waarin een boerenoorlog uit de laatste periode van de noordelijke Sungdynastie beschreven wordt. Het dorp Tsjoe lag in de buurt van Liangsjanpo, waar Soeng Tjiang, de leider van de boerenopstand en de held van

de roman, zijn basis vestigde. Tsjoe Tsjau-feng, het hoofd van het dorp, was een despotisch landheer.

15. V.I. Lenin, 'Nogmaals over de vakbonden, de huidige situatie en de fouten van de kameraden Trotski en Boecharin' (januari 1921), in *Ausgewahlte Werke*, deel 3, Berlijn 1970, blz. 615.

16. De revolutie van 1924-1927, ook bekend als de Eerste Revolutionaire Burgeroorlog, was een anti-imperialistische en antifeodale revolutionaire strijd. Ze bestond vooral uit de 'Expeditie naar het noorden', die werd uitgevoerd op basis van de samenwerking tussen de Communistische Partij van China en de Guomintang. Toen het revolutionaire leger dat door de twee partijen gezamenlijk was gevormd, zijn revolutionaire basisgebieden in de provincie Guandong had versterkt, begon het in juni 1926 aan zijn veldtocht naar het noorden tegen de door de imperialisten gesteunde oorlogsbaronnen uit het noorden, het kreeg warme steun van de brede massa van de arbeiders en de boeren. In de tweede helft van 1926 en de eerste helft van 1927 bezette het de meeste provincies langs de rivier de Yangzi en de Gele Rivier. Terwijl de revolutie met succes voorwaarts schreed, organiseerden de twee reactionaire klikken binnen de Guomintang, met aan het hoofd Tsjang Kaisjek en Wang Jingwei (die beiden de belangen van de klassen van de compradoren en de landheren vertegenwoordigden), met de steun van het imperialisme twee contrarevolutionaire staatsgrepen, de eerste in april 1927 en de tweede in juli. De rechtse ideeën die toen in de Chinese Communistische Partij bestonden en waarvan Chen Duxiu de vertegenwoordiger was, ontwikkelden zich tot een capitulationistische lijn, zodat de partij en het volk niet in staat waren een doeltreffend verzet te organiseren tegen de verrassingsaanvallen van de reactionaire klikken van de Guomintang en de revolutie een nederlaag leed.

17. De 'vier noordoostelijke provincies' waren toen Liaoning, Jilin, Heilongjiang en Jehol, een gebied dat samenvalt met de huidige provincies Liaoning, Jilin en Heilongjiang, het noordoostelijke deel van de provincie Hobei ten noorden van de Grote Muur en het oostelijke deel van het Autonome Gebied van Binnen-Mongolië. Na het 'Incident van de 18de september', dat in 1931 plaatsvond, bezetten de Japanse

invallers Liaoning, Jilin en Heilongjiang en later, in 1933, maakten ze zich van Jehol meester.

18. Onder invloed van het Chinese Rode Leger en de anti-Japanse beweging onder het volk aanvaardden het Noordoostelijke Leger van de Guomindang onder leiding van Zhang Xueliang en het Zeventiende Routeleger van de Guomindang onder leiding van Jang Hoe-tsjeng de politiek van het anti-Japans nationaal eenheidsfront die door de Communistische Partij van China was voorgesteld. Zij eisten dat Tsjang Kaisjek een bondgenootschap zou sluiten met de Communistische Partij voor het verzet tegen Japan. Tsjang Kaisjek weigerde dat niet alleen, maar hij voerde nog hardnekkiger zijn militaire voorbereidingen op om de “communisten te onderdrukken”. Hij onderdrukte de anti-Japanse beweging onder de studenten in Xi’an. Op 12 december 1936 zetten Zhang Xueliang en Jang Hoe-tsjeng het incident van Xi’an. op touw en ze arresteerden Tsjang Kaisjek. Na dit voorval betuigde de Chinese Communistische Partij haar krachtige steun aan de patriottische daad van Zhang Xueliang en Jang Hoetsjeng, maar tegelijkertijd was ze van oordeel dat het incident opgelost moest worden op basis van eenheid en van verzet tegen Japan. Op 25 december werd Tsjang Kaisjek gedwongen de voorwaarde te aanvaarden van eenheid met de Communistische Partij in het verzet tegen Japan. Daarna werd hij vrijgelaten en keerde hij naar Nanjing terug.

19. Chen Duxiu was een radicale democraat uit de tijd van de ‘Beweging van de vierde mei’. Later onderging hij de invloed van de socialistische Oktoberrevolutie en werd hij een van de oprichters van de Chinese Communistische Partij. De eerste zes jaar had hij de leidende positie in het Centraal Comité. Hij koesterde al lang zeer rechtse opvattingen. In de tweede helft van de revolutie van 1924-1927 ontwikkelden zijn opvattingen zich tot capitulationisme. De capitulationisten, vertegenwoordigd door Chen Duxiu, deden vrijwillig afstand van de leiding die de partij gaf aan de massa van de boeren, aan de kleine burgerij uit de steden en aan de middelgrote bourgeoisie en vooral van de leiding die de partij gaf aan de strijdkrachten. Daardoor veroorzaakten ze de nederlaag van de revolutie. (‘De huidige situatie en onze taken’, *Selected works*

of *Mao Tsetung*, deel 4, Beijing 1959, blz. 171.) Na de nederlaag van 1927 verloren Chen Duxiu en een handjevol andere capitulationisten het vertrouwen in de toekomst van de revolutie en werden ze liquidatoren. Ze namen een reactionair trotskistisch standpunt in en vormden een kleine partijvijandige groep samen met de trotskisten. Daarom werd Chen Duxiu in november 1929 uit de partij gezet. Hij stierf in 1942.

20. Vanaf het einde van de 18de eeuw voerde Engeland tientallen jaren lang een steeds grotere hoeveelheid opium in China in. Deze handel veroorzaakte niet alleen dat het Chinese volk aan verdovende middelen verslaafd werd, maar ook dat China zijn zilver kwijtraakte. Hij riep een krachtig verzet op in China. In 1840 ondernam Engeland, onder het voorwendsel zijn handel met China veilig te stellen, een gewapende actie tegen China. De Chinese troepen onder leiding van Lin Tse-siu boden verzet en het volk in Guangzhou organiseerde spontaan het 'Bedwing-de-Engelsen-korps', dat ernstige slagen toebrecht aan de Engelse indringers. In 1842 echter sloot het corrupte Qing-regime met de Engelse agressor het Verdrag van Nanjing. Dit verdrag bepaalde dat China schadeloosstellingen zou betalen, Hongkong aan Engeland zou afstaan, dat Sjanghai, Fouchou, Amoy, Ningbo en Guangzhou voor de Engelse handel opengesteld zouden worden en dat de invoerrechten van Engelse goederen door China en Engeland gezamenlijk vastgesteld zouden worden

21. De Chinees-Japanse Oorlog van 1894 werd door het Japanse imperialisme ontketend met het doel Korea en China binnen te vallen. Veel Chinese soldaten en enkele patriottische generaals vochten heldhaftig. China werd echter verslagen vanwege de corruptheid van de Qing-regering en omdat die had nagelaten het verzet voor te bereiden. In 1895 sloot de Qing-regering met Japan het smadelijke Verdrag van Shimonoseki.

22. Uit Lenins aantekeningen bij de Wetenschap van de logica van Hegel, boek 1, deel I, bepaaldheid/kwaliteit, in: V.I Lenin 'Overzicht van Hegels Wetenschap van de logica'. *Verzamelde Werken* (Russische uitgave), deel 38, Moskou 1958, blz. 97-98.

23. Zhan Hai Qing (Het hoek van de bergen en de zeeën) werd geschreven in het tijdperk van de Oorlogvoerende Staten (403-221 voor Christus). In een van de verhalen komt Gua Fu voor, een supermens die de zon achterna rende en haar inhaalde. Maar hij stierf van de dorst: daarna werd zijn gevolg veranderd in het Bos van Teng.

24. Yi is een legendarische held uit het oude China, beroemd om zijn boogschutterskunst. Volgens een legende in Huai Nan zi, beschreven in de 2de eeuw voor Christus, stonden ten tijde van keizer Yao tien zonnen aan de hemel. Vanwege de schade die deze verschroeiende zonnen aanrichtten onder de plantengroei gaf keizer Yao aan Yi het bevel ze neer te schieten. In een andere legende van Wang Yi (2de eeuw na Christus) wordt verteld dat de boogschutter negen van de tien zonnen neerschoot.

25. Si You Qi De pelgrimstocht naar het westen is een roman uit de 16de eeuw. De held is de aapgod Sun Wukong. Hij kon op een wonderbaarlijke wijze naar willekeur 72 verschillende gedaanten aannemen, bijvoorbeeld die van een vogel of een steen.

26. De Vreemde vertellingen van Liao Chai werden in de 17de eeuw geschreven door Bu Sungling. Het is een bekende verzameling van 431 verhalen, voor het grootste deel over geesten en vosachtige spoken.

27. Karl Marx. *Grundrisse der Kritik der politischen Ökonomie*, Berlijn 1953, blz. 30.

28. De Commune van Parijs was het eerste proletarische staatsorgaan in de wereldgeschiedenis. Op 18 maart 1871 kwam het Franse proletariaat in Parijs in opstand en greep het de macht. Onder leiding van het proletariaat werd op 28 maart door middel van verkiezingen de Commune van Parijs opgericht. Het was de eerste revolutionaire poging van het proletariaat om het burgerlijk staatsapparaat te vernietigen, het was een ongekende prestatie om de burgerlijke staatsmacht die omvergeworpen was, te vervangen door een proletarische staatsmacht. Omdat het Franse proletariaat toen nog niet rijp was, wist het zich niet te verenigen met zijn bondgenoot, de massa van de boeren, was het te toegeeflijk voor de contrarevolutie en ondernam het niet op het juiste tijdstip vastberaden militaire aanvallen. Daardoor kon de

contrarevolutie op haar gemak haar verslagen strijdkrachten hergroeperen, zich herstellen en een wrede slachting aanrichten onder de mensen die hadden deelgenomen aan de opstand. De Commune van Parijs viel op 28 mei.

29. V.I. Lenin, 'Over het vraagstuk van de dialectiek', in *Verzamelde Werken* (Russische uitgave), deel 38, Moskou 1959, blz. 358.

30.

31.

32. Trotski (1879-1940) stond aan het hoofd van een antileninistische fractie in de Russische revolutionaire beweging. Later onttaardde hij en sloot hij zich aan bij de bende van de contrairevolutie. Hij werd in 1927 door het Centraal Comité van de CPSU(b) uit de partij gezet, in 1929 werd hij verbannen en in 1952 werd hem de Russische nationaliteit ontnomen.

33. Zhang Guodao was een renegaat van de Chinese revolutie. In zijn jeugd speculeerde hij op de revolutie en sloot zich aan bij de Chinese Communistische Partij. In de partij maakte hij veel fouten en hij beging ten slotte ernstige misdaden. Zeer berucht is het feit dat hij zich in 1935 verzette tegen de mars van het Rode Leger naar het noorden: hij was toen voor een defaitistische, liquidationistische terugtocht van het Rode Leger in de gebieden van de nationale minderheid op de grens van Sichuan en Sikang (de provincie Sikang werd in 1955 opgeheven. Nu behoort een deel ervan tot de provincie Sichuan en een ander deel tot het Autonome Gebied Tibet). Hij nam deel aan openlijke verraderlijke activiteiten tegen de partij en het Centraal Comité. Hij stelde zijn eigen pseudo-Centraal Comité in, verbrak de eenheid van de partij en het Rode Leger en was de oorzaak van zware verliezen in het Vierde Frontleger. Dankzij de geduldige opvoeding door kameraad Mao Zedong en het Centraal Comité kwamen het Vierde Frontleger en talrijke kaders ervan spoedig weer onder de juiste leiding van het Centraal Comité en ze speelden zo een eervolle rol in de latere strijd. Zhang Guodao echter bleek onverbeterlijk. Hij vluchtte in het najaar van 1938 in zijn eentje uit het grensgebied van Zhenxi, Gansou en Ningxia en sloot zich bij de geheime politie van de Guomindang aan.

34. V.I. Lenin. Opmerkingen bij N. I. Boecharins deel II,
Moskou-Leningrad 1911, **blz. AS7**

OVER DE JUISTE BEHANDELING VAN DE TEGENSTELLINGEN ONDER HET VOLK

27 februari 1957

Dit is de tekst van een toespraak die kameraad Mao Zedong hield op de elfde (uitgebreide) zitting van de Opperste Staatsraad. De schrijver heeft het letterlijke verslag van de toespraak nagekeken en hier en daar wat toegevoegd voordat de tekst werd gepubliceerd in de Renmin Ribao (het volksdagblad) van 19 juni 1957.

Het algemene thema van mijn toespraak is de juiste behandeling van de tegenstellingen onder het volk. Voor het gemak zal ik dit onderwerp bespreken in twaalf punten. Hoewel ook de tegenstellingen tussen ons en de vijand ter sprake zullen komen, ligt het accent van mijn toespraak vooral op de tegenstellingen onder het volk.

I. Twee verschillende soorten tegenstellingen

Ons land is nog nooit zo één geweest als nu. De overwinning van de burgerlijk democratische revolutie en van de socialistische revolutie en onze successen bij de opbouw van het socialisme hebben het uitzicht van het oude China snel veranderd. Een nog schitterender toekomst staat ons vaderland te wachten. De verdeeldheid en de chaos in het land, die door het volk verafschuwde werden, behoren nu voorgoed tot het verleden. Onder leiding van de arbeidersklasse en de Communistische Partij wijden onze 600 miljoen mensen zich eensgezind aan de grootse taak van de opbouw van het socialisme. De eenheid van ons land, de eenheid van onze

verschillende nationaliteiten - dat zijn de fundamentele waarborgen dat onze zaak zeker zal overwinnen. Dit betekent echter niet dat er in onze maatschappij geen tegenstellingen meer bestaan. Het is naïef om te denken dat er geen tegenstellingen meer bestaan: het is een gedachte die in strijd is met de objectieve werkelijkheid. We hebben te maken met twee soorten maatschappelijke tegenstellingen: de tegenstellingen tussen ons en de vijand en de tegenstellingen onder het volk. Deze twee soorten zijn volslagen verschillend van karakter.

Om deze twee verschillende soorten tegenstellingen op juiste wijze te begrijpen, moeten we eerst een duidelijk inzicht krijgen in wat wordt bedoeld met het volk en wat wordt bedoeld met de vijand. Het begrip 'volk' heeft in verschillende landen en in verschillende historische perioden van een zelfde land een andere inhoud.

Neem ons eigen land bijvoorbeeld. Tijdens de Verzetsoorlog tegen Japan behoorden alle klassen, lagen en maatschappelijke groeperingen die tegen de Japanse agressie waren tot het volk, terwijl de Japanse imperialisten, de landverraders en de pro-Japanse elementen allen vijanden van het volk waren. Tijdens de Bevrijdingsoorlog waren de Amerikaanse imperialisten, de landheren en de reactionairen van de Guomindang die de vertegenwoordigers van deze klassen waren - de vijanden van het volk. De andere klassen, lagen en maatschappelijke groeperingen, die tegen deze vijanden waren, behoorden allen tot het volk.

In het huidige stadium, de periode van de opbouw van het socialisme, behoren alle klassen, lagen en maatschappelijke groeperingen die de zaak van de opbouw van het socialisme goedkeuren, steunen en eraan deelnemen tot het volk, terwijl alle maatschappelijke krachten en groeperingen, die zich tegen de socialistische revolutie verzetten en de opbouw van het socialisme vijandig gezind zijn of deze saboteren, vijanden van het volk zijn.

De tegenstellingen tussen ons en de vijand zijn antagonistische tegenstellingen. Van de tegenstellingen binnen de rijen van het volk zijn de tegenstellingen onder de werkende mensen niet-antagonistisch, terwijl die tussen de uitgebuite en de uitbuitende klasse naast een antagonistisch ook een niet-antagonistisch aspect hebben. Er zijn altijd tegenstellingen onder het volk geweest, maar de inhoud ervan is in iedere periode van de revolutie en in de periode van de opbouw van het socialisme anders. In de omstandigheden die nu in China heersen, bestaan de tegenstellingen onder het volk uit de tegenstellingen binnen de arbeidersklasse, de tegenstellingen onder de boeren, de tegenstellingen binnen de intelligentsia, de tegenstellingen tussen de arbeidersklasse en de boeren, de tegenstellingen tussen de arbeiders en de boeren aan de ene kant en de intellectuelen aan de andere kant, de tegenstellingen tussen de arbeidersklasse en de andere delen van de werkende bevolking aan de ene kant en de nationale bourgeoisie aan de andere kant, de tegenstellingen binnen de nationale bourgeoisie, enzovoort. Onze volksregering is een regering die werkelijk de belangen van het volk

vertegenwoordigt, het is een regering die in dienst staat van het volk. Niettemin bestaan er tussen de regering en het volk nog bepaalde tegenstellingen. Hiertoe behoren de tegenstellingen tussen de belangen van de staat, de belangen van het collectief en de belangen van het individu, de tegenstellingen tussen democratie en centralisme, de tegenstellingen tussen de leiding en degenen die geleid worden en de tegenstelling die het gevolg is van de bureaucratische stijl van werken die bepaalde regeringsfunctionarissen in hun betrekkingen met de massa hanteren. Ook dit zijn allemaal tegenstellingen onder het volk. In het algemeen gesproken ligt aan de tegenstellingen die onder het volk bestaan, de fundamentele identiteit van de belangen van het volk ten grondslag.

In ons land behoort de tegenstelling tussen de arbeidersklasse en de nationale bourgeoisie tot de tegenstellingen onder het volk. Over het algemeen is de strijd tussen beide klassen een klassenstrijd binnen het volk, omdat de Chinese nationale bourgeoisie een tweevoudig karakter heeft. In de periode van de burgerlijk democratische revolutie had haar karakter zowel een revolutionaire als een verzoenende kant. In de periode van de socialistische revolutie buit ze aan de ene kant de arbeidersklasse uit terwille van de winst, maar aan de andere kant geeft ze haar steun aan de grondwet en is ze bereid de socialistische omvorming te aanvaarden. De nationale bourgeoisie verschilt van de imperialisten, de landheren en de bureaucratische kapitalisten. De tegenstelling tussen de nationale bourgeoisie en de arbeidersklasse is een

tegenstelling tussen uitbouter en uitgeboute en is antagonistisch van aard. Maar in de concrete omstandigheden waarin China verkeert kan deze antagonistische klassentegenstelling, als ze op de juiste manier behandeld wordt, in een niet-antagonistische tegenstelling worden veranderd en op vreedzame wijze worden opgelost. Deze tegenstelling zal echter veranderen in een tegenstelling tussen ons en de vijand als we haar niet op de juiste wijze behandelen, als we ten opzichte van de nationale bourgeoisie niet de politiek voeren dat we ons met haar verenigen, haar bekritisieren en opvoeden of als de nationale bourgeoisie deze politiek van ons niet aanvaardt.

Omdat de tegenstellingen tussen ons en de vijand en de tegenstellingen onder het volk anders van aard zijn, moeten ze ook met andere methoden worden opgelost. Kort samengevat komt het erop neer dat we bij de eerste soort tegenstellingen een duidelijke scheidslijn moeten trekken tussen ons en de vijand en bij de tweede soort een duidelijke scheidslijn tussen wat juist is en wat onjuist. Natuurlijk gaat het bij de scheidslijn tussen ons en de vijand ook om wat juist is en wat onjuist. Ook bij de vraag bijvoorbeeld wie het gelijk aan zijn kant heeft, wij of de binnen- en buitenlandse reactionairen, dat wil zeggen de imperialisten, de feodale heersers en de bureaucratistische kapitalisten, gaat het om wat juist is en wat onjuist, maar deze vraag is anders van aard dan de vraag wat juist en wat onjuist is onder het volk.

Onze staat is een democratische dictatuur van het volk die onder leiding staat van de arbeidersklasse

en gebaseerd is op het bondgenootschap van de arbeiders en de boeren. Waartoe dient deze dictatuur? Ze dient in de eerste plaats om de reactionaire klassen en elementen en de uitbuiters in ons land die zich tegen de socialistische revolutie verzetten te onderdrukken om diegenen die de opbouw van het socialisme proberen te ondermijnen, te onderdrukken, met andere woorden om de tegenstellingen tussen ons en de vijand binnen ons land op te lossen. Bijvoorbeeld, bepaalde contrarevolutionairen arresteren, berechten en veroordelen, aan de landheren en de bureaucratische kapitalisten voor een bepaalde tijd het stemrecht en de vrijheid van meningsuiting ontnemen - dit alles behoort tot het werkterrein van onze dictatuur. Om de openbare orde te handhaven en de belangen van het volk veilig te stellen is het eveneens noodzakelijk om de dictatuur uit te oefenen over de verduisteraars, oplichters, brandstichters, moordenaars, misdadigersbenden en andere schurken die de openbare orde ernstig verstoren. Deze dictatuur dient in de tweede plaats om ons land te beschermen tegen de ondermijnende activiteiten en mogelijke agressie van vijanden van buiten. Als zich zoiets voordoet, heeft deze dictatuur tot taak de tegenstelling tussen ons en de vijand op internationaal gebied op te lossen. Het doel van deze dictatuur is ons hele volk te beschermen zodat het zich aan vreedzame arbeid kan wijden en China kan opbouwen tot een socialistisch land met een moderne industrie, landbouw, wetenschap en cultuur. Wie moet deze dictatuur uitoefenen? Uiteraard de arbeidersklasse

en het hele volk onder leiding van de arbeidersklasse. Van dictatuur is geen sprake binnen de rijen van het volk. Het volk kan geen dictatuur uitoefenen over zichzelf en ook mag het ene deel van het volk niet het andere deel onderdrukken. Degenen onder het volk die de wet overtreden, zullen overeenkomstig de wet gestraft worden, maar dit verschilt principieel van de onderdrukking van de vijanden van het volk door middel van de dictatuur. Binnen het volk is het democratisch centralisme van toepassing. Onze grondwet bepaalt dat de burgers van de Volksrepubliek China de vrijheid van meningsuiting, van drukpers, van vergadering, van vereniging, van processie, van demonstratie, van godsdienst, enzovoort genieten. Onze grondwet bepaalt verder dat de staatsorganen het democratisch centralisme moeten toepassen, dat ze op de massa moeten steunen en dat hun ambtenaren het volk moeten dienen. Onze socialistische democratie is een democratie in de meest brede zin, zoals in geen enkel kapitalistisch land kan worden aangetroffen. Onze dictatuur is de democratische dictatuur van het volk die onder leiding staat van de arbeidersklasse en gebaseerd is op het bondgenootschap van de arbeiders en de boeren. Dat wil zeggen: binnen de rijen van het volk wordt de democratie in praktijk gebracht, terwijl de arbeidersklasse, verenigd met alle andere mensen die burgerrechten genieten - in de eerste plaats met de boeren -, een dictatuur uitoefent over de reactionaire klassen en elementen en over allen die zich verzetten tegen de socialistische omvorming en de opbouw van het socialisme. Onder burgerrechten

verstaan we op politiek gebied het recht van vrijheid en democratie.

Maar deze vrijheid is een vrijheid die met leiding gepaard gaat en deze democratie is een democratie die centraal geleid wordt en geen anarchie. Anarchie is niet in overeenstemming met de belangen en de verlangens van het volk.

Bepaalde mensen in ons land waren verheugd over de gebeurtenissen in Hongarije. (1) Ze hoopten dat er ook in China iets dergelijks zou gebeuren, dat duizenden en nog eens duizenden mensen de straat op zouden gaan om tegen de volksregering te demonstreren. Hun hoop was in strijd met de belangen van de massa en kon daarom geen steun bij de massa vinden. Een deel van het Hongaarse volk, misleid door binnen- en buitenlandse contrarevolutionairen, maakte de fout dat het zijn toevlucht nam tot gewelddaden tegen de volksregering, met het gevolg dat zowel de staat als het volk eronder leden. Het zal veel tijd vergen om de schade te herstellen die in enkele weken oproer aan de economie van het land is toegebracht.

Andere mensen in ons land namen een weifelende houding aan met betrekking tot de gebeurtenissen in Hongarije omdat ze niet op de hoogte waren van de werkelijke situatie in de wereld. Ze denken dat er te weinig vrijheid bestaat in onze volksdemocratie en dat er meer vrijheid is in de Westerse parlementaire democratie. Ze vragen om een tweepartijensysteem naar Westers voorbeeld, waarbij de ene partij aan de macht is en de andere in de oppositie. Maar dit zogenaamde tweepartijensysteem is niets anders dan een middel om de dictatuur van de bourgeoisie te

handhaven; voor de werkende mensen kan het nooit de vrijheid garanderen. In werkelijkheid bestaan er geen abstracte vrijheid en abstracte democratie maar alleen concrete vrijheid en concrete democratie. Als in een maatschappij die door klassenstrijd verscheurd wordt de uitbuitersklassen de vrijheid bezitten om de werkende mensen uit te buiten, dan hebben de werkende mensen niet de vrijheid om niet uitgebuit te worden: als er democratie is voor de bourgeoisie, dan bestaat er geen democratie voor het proletariaat en de andere werkende mensen. Het legale bestaan van de Communistische partij wordt in sommige kapitalistische landen geduld, maar alleen in zoverre het de fundamentele belangen van de bourgeoisie niet in gevaar brengt. Wordt die grens overschreden, dan wordt het niet meer geduld. Degenen die abstracte vrijheid en abstracte democratie eisen, beschouwen de democratie als een doel en niet als een middel. Democratie lijkt soms een doel, maar in werkelijkheid is het alleen maar een middel. Het marxisme leert ons dat de democratie een deel is van de bovenbouw en tot het gebied van de politiek behoort. Dat wil zeggen dat de democratie uiteindelijk de economische basis dient. Hetzelfde geldt voor de vrijheid. Zowel de democratie als de vrijheid zijn betrekkelijk en niet absoluut: ze ontstaan en ontwikkelen zich in bijzondere historische omstandigheden. Binnen de rijen van het volk veronderstellen democratie en centralisme elkaar en veronderstellen vrijheid en discipline elkaar. Het zijn de twee tegengestelde aspecten van een eenheid; ze zijn tegengesteld aan elkaar maar vormen ook een eenheid. We mogen

niet eenzijdig de nadruk leggen op het ene aspect en het andere negeren. Binnen de rijen van het volk kunnen we het niet zonder vrijheid stellen en ook niet zonder discipline; we kunnen het niet zonder democratie stellen en ook niet zonder centralisme. Deze eenheid van democratie en centralisme, van vrijheid en discipline vormt ons democratisch centralisme. Onder dit stelsel geniet het volk een zeer grote mate van democratie en vrijheid, maar tegelijkertijd moet het binnen de grenzen van de socialistische discipline blijven. Dit alles wordt goed begrepen door de brede massa van het volk.

Wij komen op voor een vrijheid die met leiding gepaard gaat en voor een democratie die centraal geleid wordt, maar dat betekent helemaal niet dat wanneer er onder het volk ideologische problemen voorkomen of problemen die betrekking hebben op het onderscheid tussen juist en onjuist, er dwangmaatregelen genomen moeten worden om ze op te lossen. Alle pogingen om door middel van administratieve verordeningen of dwangmaatregelen ideologische problemen of problemen van juist of onjuist op te lossen, hebben niet alleen geen uitwerking maar zijn ook schadelijk. We kunnen de godsdienst niet met een administratieve verordening afschaffen of de mensen dwingen er niet meer in te geloven. We kunnen de mensen niet dwingen hun idealisme op te geven en evenmin kunnen we hen dwingen in het marxisme te geloven. Vraagstukken van ideologische aard of geschilpunten die onder het volk leven, kunnen alleen met de democratische methode opgelost worden, dat wil zeggen alleen door te discussiëren, kritiek te leveren, te overtuigen

en op te voeden en niet met de methode van dwang en onderdrukking. Om met succes te kunnen produceren en studeren en om hun leven behoorlijk te kunnen inrichten, willen de mensen dat hun regering en degenen die de leiding hebben over de productie en over de organisaties op het gebied van cultuur, opvoeding en onderwijs passende verordeningen uitvaardigen met een bindend karakter. Met het gezond verstand kan men begrijpen dat het handhaven van de openbare orde onmogelijk is zonder zulke bestuurlijke voorschriften. Administratieve verordeningen en de methode van het overtuigen en opvoeden vullen elkaar aan bij het oplossen van de tegenstellingen onder het volk. Zelfs bestuurlijke voorschriften voor de handhaving van de openbare orde moeten vergezeld gaan van overtuiging en opvoedingswerk, want in veel gevallen zullen voorschriften alleen geen effect hebben.

Deze democratische methode voor het oplossen van de tegenstellingen onder het volk werd in 1942 kort samengevat in de formule ‘eenheid, kritiek, eenheid’. Iets uitvoeriger gezegd betekent het: uitgaan van het verlangen naar eenheid, de tegenstellingen oplossen door kritiek of strijd en een nieuwe eenheid bereiken op een nieuwe grondslag. Onze ervaring wijst uit dat dit de juiste methode is om de tegenstellingen onder het volk op te lossen. In 1942 gebruikten wij haar om de tegenstellingen binnen de Communistische Partij op te lossen, namelijk de tegenstellingen tussen de dogmatici en de grote meerderheid van de leden en tussen het dogmatisme en het marxisme. De ‘linkse’ dogmatici

waren in de strijd binnen de partij overgegaan tot de methode van ‘meedogenloze strijd en genadeloze slagen’. Deze methode was onjuist. Bij het bekritisieren van het ‘linkse’ dogmatisme hebben we deze oude methode afgeschaft en een nieuwe aangenomen: uitgaan van het verlangen naar eenheid, door kritiek en strijd onderscheiden wat juist is en onjuist en een nieuwe eenheid bereiken op een nieuwe grondslag. Dat was de methode die werd gebruikt in de correctiebeweging van 1942. Zo werd na een paar jaar, tegen de tijd dat de Chinese Communistische Partij haar VIIde Nationale Congres hield in 1945, eenheid in de hele partij bereikt en als gevolg daarvan werd de grote overwinning van de volksrevolutie behaald. De kern van de zaak is uit te gaan van het verlangen naar eenheid want zonder dit verlangen naar eenheid loopt de strijd uit de hand. Zou dat niet hetzelfde zijn als ‘meedogenloze strijd en genadeloze slagen’? En wat zou er dan van de eenheid in de partij overblijven? Juist deze ervaring bracht ons tot de formule ‘eenheid, kritiek, eenheid’. Of anders gezegd: “Leer van de fouten uit het verleden om ze in de toekomst te vermijden en bestrijd de ziekte om de patiënt te redden”. We hebben deze methode ook buiten onze partij toegepast. We pasten haar met groot succes toe in de anti-Japanse basisgebieden bij het regelen van de betrekkingen tussen de leiding en de massa, tussen het leger en het volk, tussen de officieren en de manschappen, tussen de verschillende groepen kaders. Het gebruik van deze methode gaat terug tot nog vroegere perioden in de geschiedenis van onze partij. Vanaf de opbouw van

onze revolutionaire strijdkrachten en basisgebieden in het zuiden in 1927 is deze methode altijd gebruikt om de betrekkingen tussen de partij en de massa, tussen het leger en het volk, tussen de officieren en de manschappen en de andere betrekkingen onder het volk te regelen. Het enige verschil is dat we tijdens de anti-Japanse oorlog deze methode veel doelbewuster hebben toegepast. Sinds de bevrijding van het hele land hebben we dezelfde methode van 'eenheid, kritiek, eenheid' toegepast in onze betrekkingen met de democratische partijen en met de kringen van handel en industrie. Nu is het onze taak om deze methode op nog grotere schaal onder het hele volk te verbreiden en haar steeds beter toe te passen. We willen dat al onze fabrieken, coöperaties, handelsondernemingen, scholen, overheidsinstellingen en massaorganisaties, kortom al onze 600 miljoen mensen deze methode gebruiken om de tegenstellingen die zich onder hen voordoen op te lossen.

In normale omstandigheden zijn de tegenstellingen onder het volk niet antagonistisch. Maar als ze niet op de juiste manier worden behandeld of als wij onze waakzaamheid laten verslappen en niet op onze hoede blijven, kan er een antagonisme ontstaan. In een socialistisch land treedt een dergelijk verschijnsel gewoonlijk slechts plaatselijk en tijdelijk op. De oorzaak hiervan is dat het systeem van uitbuiting van de ene mens door de andere is afgeschaft en de belangen van het volk in wezen gelijk zijn. De antagonistische acties die tijdens de gebeurtenissen in Hongarije op tamelijk grote schaal plaatsvonden, waren het gevolg van het

optreden van contrarevolutionaire elementen in binnen- en buitenland. Dit was een bijzonder verschijnsel van voorbijgaande aard. Het was een voorbeeld van de manier waarop de reactionairen in een socialistisch land samenspannen met de imperialisten en het doel van hun samenzwering proberen te bereiken door misbruik te maken van de tegenstellingen onder het volk om verdeeldheid te zaaien en verwarring te stichten. Deze les uit de gebeurtenissen in Hongarije verdient onze aandacht.

Veel mensen schijnen te denken dat het gebruik van democratische methoden om de tegenstellingen onder het volk op te lossen een nieuw vraagstuk is. In werkelijkheid is het dat niet. De marxisten zijn altijd van mening geweest dat de zaak van het proletariaat moet steunen op de massa van het volk, dat de communisten de democratische methode van het overtuigen en opvoeden moeten hanteren bij hun werk onder de werkende mensen en zij onder geen beding hun toevlucht mogen nemen tot gecommandeerd of dwang. De Chinese Communistische Partij blijft dit marxistisch-leninistisch beginsel trouw. Het is steeds onze opvatting geweest dat er onder de democratische dictatuur van het volk twee verschillende methoden - de methode van de dictatuur en de methode van de democratie - gebruikt moeten worden om de twee verschillende soorten tegenstellingen op te lossen - de tegenstellingen tussen ons en de vijand en de tegenstellingen onder het volk. Deze opvatting is keer op keer uiteengezet in documenten van onze partij en in toespraken van vele verantwoordelijke

leiders van de partij. In mijn artikel ‘Over de democratische dictatuur van het volk’, in 1949 geschreven, heb ik gezegd: “De verbinding van deze twee aspecten, democratie voor het volk en dictatuur over de reactionairen, is de democratische dictatuur van het volk”. Ik wees er ook op dat we voor het oplossen van de problemen binnen het volk “een democratische methode gebruiken, de methode van het overtuigen en niet die van dwang”. En verder zei ik in mijn toespraak tot de tweede zitting van het Nationale Comité van de Politieke Raadgevende Conferentie van het Chinese Volk in juni 1950:

De democratische dictatuur van het volk gebruikt twee methoden. Ten opzichte van de vijand gebruikt ze de methode van de dictatuur; dat wil zeggen, zolang het nodig is, staat ze hen niet toe deel te nemen aan de politieke activiteiten, ze dwingt hen de wet van de volksregering te gehoorzamen en te werken en zich door arbeid tot nieuwe mensen om te vormen. Ten opzichte van het volk daarentegen gebruikt ze niet de methode van de dwang maar de methode van de democratie; dat wil zeggen, ze moet het volk toestaan deel te nemen aan de politieke activiteiten en dwingt hen niet om dit of dat te doen, maar ze gebruikt de methode van de democratie om het op te voeden en te overtuigen. Bij deze opvoeding binnen de rijen van het volk voedt het volk zichzelf op. De fundamentele methode hierbij is de kritiek en zelfkritiek.

Zo hebben we bij vele gelegenheden gesproken over het gebruik van de democratische methode om tegenstellingen onder het volk op te lossen. Bovendien hebben we die methode over het geheel genomen in ons werk toegepast en vele kaders en vele andere mensen zijn er in de praktijk mee vertrouwd. Waarom denken sommigen dan nu dat het een nieuw vraagstuk is? Omdat in het verleden de strijd tussen ons en de vijand, zowel de binnenlandse als de buitenlandse, uiterst scherp was en tegenstellingen onder het volk daarom niet zoveel aandacht trokken als nu het geval is.

Heel wat mensen weten geen duidelijk onderscheid te maken tussen deze twee verschillende soorten tegenstellingen - de tegenstellingen tussen ons en de vijand en de tegenstellingen onder het volk - en hebben de neiging ze met elkaar te verwarren. We moeten toegeven dat dit soms heel gemakkelijk gebeurt. Voorbeelden van een dergelijke verwarring zijn te vinden in ons werk in het verleden. Bij het onderdrukken van contrarevolutionairen werden goede mensen soms aangezien voor slechte en zulke dingen gebeuren ook nu nog. Wij zijn in staat onze fouten beperkt te houden omdat het vanouds onze politiek is een scherpe scheidslijn te trekken tussen onszelf en de vijand en fouten te herstellen zodra ze ontdekt zijn.

Volgens de marxistische filosofie is de wet van de eenheid der tegendelen de fundamentele wet van de wereld. Deze wet is overal van kracht, in de natuur, in de maatschappij en in het menselijk denken. Tussen de tegendelen in een tegenstelling is er

tegelijkertijd eenheid en strijd en dat is de oorzaak van hun beweging en verandering. Tegenstellingen bestaan overal, maar hun karakter is verschillend in overeenstemming met de aard van de dingen. In ieder verschijnsel of ding is de eenheid van de tegendelen voorwaardelijk, tijdelijk en van voorbijgaande aard en daarom relatief, terwijl de strijd van de tegendelen absoluut is. Lenin heeft een zeer heldere uiteenzetting van deze wet gegeven. In ons land begrijpt een toenemend aantal mensen deze wet. Voor veel mensen is het aanvaarden van deze wet echter heel iets anders dan het toepassen ervan bij het onderzoeken en behandelen van problemen. Velen durven niet openlijk toe te geven dat er onder het volk van ons land nog tegenstellingen bestaan, terwijl het juist deze tegenstellingen zijn die de ontwikkeling van onze maatschappij teweegbrengt. Velen erkennen niet dat er in een socialistische maatschappij nog tegenstellingen bestaan met het gevolg dat ze zich geen raad weten en passief blijven als ze met maatschappelijke tegenstellingen worden geconfronteerd. Ze begrijpen niet dat de eenheid en hechtheid van een socialistische maatschappij juist door het onophoudelijke proces van de juiste behandeling en oplossing van tegenstellingen steeds toenemen. Daarom moeten we aan ons volk en in de eerste plaats aan onze kaders uitleg geven om hen te helpen de tegenstellingen in een socialistische maatschappij te begrijpen en hen te leren met de juiste methoden deze tegenstellingen te behandelen.

De tegenstellingen in een socialistische maatschappij zijn fundamenteel verschillend van die

in de oude maatschappijen, zoals de kapitalistische maatschappij. In de kapitalistische maatschappij komen de tegenstellingen tot uiting in scherp antagonisme en conflicten, in felle klassenstrijd. Ze kunnen niet door het kapitalistische systeem zelf worden opgelost en kunnen uitsluitend worden opgelost door de socialistische revolutie. In tegenstelling daarmee ligt de zaak anders met de tegenstellingen in de socialistische maatschappij. Zij zijn niet antagonistisch en kunnen door het socialistische systeem zelf een voor een worden opgelost.

De fundamentele tegenstellingen in de socialistische maatschappij zijn nog steeds de tegenstelling tussen de productieverhoudingen en de productiekrachten en de tegenstelling tussen de bovenbouw en de economische basis. Toch verschillen ze naar wezen en verschijningsvorm fundamenteel van de tegenstelling tussen de productieverhoudingen en de productiekrachten en de tegenstelling tussen de bovenbouw en de economische basis in de oude maatschappijen. Het huidige maatschappelijke systeem van ons land overtreft dat van vroeger in hoge mate. Als dat niet zo was, zou het oude systeem niet omvergeworpen zijn en zou het onmogelijk geweest zijn het nieuwe systeem te vestigen. Wanneer we zeggen dat de socialistische productieverhoudingen beter afgestemd zijn op de ontwikkeling van de productiekrachten dan de oude productieverhoudingen, dan bedoelen we daarmee dat ze het de productiekrachten mogelijk maken zich met een snelheid te ontwikkelen die in de oude maatschappij onbereikbaar was, zodat de productie

zich voortdurend kan uitbreiden om stap voor stap te voorzien in de voortdurend toenemende behoeften van het volk. Onder de heerschappij van het imperialisme, het feodalisme en het bureaucratisch kapitalisme ontwikkelden de productiekrachten van het oude China zich zeer langzaam. In de ruim vijftig jaar die voorafgingen aan de bevrijding, produceerde China maar enkele tienduizenden tonnen staal per jaar, de productie van de Noordoostelijke provincies niet meegerekend. Als we de productie van deze provincies wel meetellen, bedroeg de maximale jaarlijkse staalproductie slechts iets meer dan 900.000 ton. In 1949 bedroeg de nationale staalproductie maar iets meer dan 100.000 ton. Maar nu, pas zeven jaar na de bevrijding van ons land, bedraagt de staalproductie al meer dan vier miljoen ton. In het oude China bestond er nauwelijks een machine-industrie, laat staan een automobiel- en vliegtuigindustrie. Nu hebben we ze alle drie. Toen het volk de heerschappij van het imperialisme, het feodalisme en het bureaucratisch kapitalisme omverwierp, was het voor velen nog niet duidelijk welke weg China moest inslaan - de weg naar het kapitalisme of de weg naar het socialisme. De feiten hebben nu het antwoord gegeven: alleen het socialisme kan China redden. Het socialistische systeem heeft de snelle ontwikkeling van de productiekrachten van ons land bevorderd. Dat is een feit dat zelfs onze vijanden in het buitenland hebben moeten erkennen.

Maar ons socialistisch systeem is pas kort geleden ingesteld. Het is nog niet helemaal af en nog niet

helemaal geconsolideerd. In de gemengde industriële ondernemingen en handelsondernemingen - met kapitaal van particulieren en van de staat - ontvangen de kapitalisten nog een vast percentage rente over hun kapitaal (2), dat wil zeggen: er bestaat nog altijd uitbuiting. Wat de eigendom betreft zijn deze ondernemingen nog niet volledig socialistisch van karakter. Een aantal van onze landbouwproductiecoöperaties en ambachtelijke coöperaties zijn nog halfsocialistisch, terwijl er zelfs in de volledig socialistische coöperaties nog bepaalde eigendomskwesties moeten worden opgelost. Langzamerhand wordt nu in de verschillende sectoren van onze economie een verhouding tussen de productie en de circulatie vastgesteld die in overeenstemming is met socialistische beginselen en er wordt naar steeds geschiktere vormen gezocht. Het vaststellen van de juiste verhouding tussen accumulatie en consumptie in elk van de twee sectoren van de socialistische economie - de sector waarin de productiemiddelen eigendom zijn van het hele volk en de sector waarin de productiemiddelen collectief eigendom zijn - en het verdelen van accumulatie en consumptie over deze twee sectoren is een ingewikkeld probleem waarvoor men niet gemakkelijk meteen een volkomen redelijke oplossing kan uitwerken. Kortom, de socialistische productieverhoudingen zijn gevestigd en zijn in overeenstemming met de groei van de productiekrachten maar ze zijn nog verre van volmaakt en deze onvolmaaktheid staat in tegenstelling tot de groei van de productiekrachten.

Naast de overeenstemming en tegenstelling tussen de productieverhoudingen en de zich ontwikkelende productiekrachten is er ook een overeenstemming en tegenstelling tussen de bovenbouw en de economische basis. De bovenbouw, die bestaat uit het staatsysteem, de wetten van de democratische dictatuur van het volk en de socialistische ideologie die door het marxisme-leninisme geleid wordt, speelt een positieve rol doordat ze de overwinning van de socialistische omvorming en het vestigen van de socialistische organisatie van de arbeid vergemakkelijkt. De bovenbouw is afgestemd op de socialistische economische basis, dat wil zeggen op de socialistische productieverhoudingen. Maar resten van de burgerlijke ideologie, een bepaalde bureaucratische stijl van werken in onze staatsorganen en tekortkomingen in bepaalde schakels van onze staatsinstellingen staan in tegenstelling tot de socialistische economische basis. We moeten voortgaan met het oplossen van al dergelijke tegenstellingen in overeenstemming met de concrete omstandigheden van ons land. Natuurlijk zullen zich nieuwe problemen voordoen zodra deze tegenstellingen zijn opgelost. En het zal nieuwe inspanningen vergen om de nieuwe tegenstellingen op te lossen. Zo is een proces van voortdurend bijstellen door middel van staatsplanning nodig om de tegenstelling tussen de productie en de behoeften van de maatschappij te reguleren, een tegenstelling die lange tijd als een objectief gegeven zal blijven bestaan. Ons land stelt ieder jaar een economisch plan op om een juiste verhouding te bereiken tussen accumulatie en

consumptie en een evenwicht te bereiken tussen productie en behoeften. Een evenwicht is niets anders dan een tijdelijke, betrekkelijke eenheid van tegendelen. Tegen het einde van ieder jaar is dit evenwicht in zijn geheel genomen verstoord door de strijd van de tegendelen. De eenheid ondergaat een verandering, het evenwicht raakt verstoord, de eenheid raakt verbroken en het is opnieuw noodzakelijk een evenwicht en eenheid voor het volgende jaar uit te werken. Hierin ligt de superioriteit van onze planeconomie. In feite wordt dit evenwicht, deze eenheid iedere maand of ieder kwartaal gedeeltelijk verbroken en zijn gedeeltelijke aanpassingen nodig. Soms ontstaan er tegenstellingen en wordt het evenwicht verstoord omdat onze subjectieve maatregelen niet beantwoorden aan de objectieve werkelijkheid. Dat noemen we een fout maken. Tegenstellingen ontstaan onophoudelijk en worden onophoudelijk opgelost - dat is de dialectische wet van de ontwikkeling van de dingen.

Op dit ogenblik is de stand van zaken als volgt. De omvangrijke en stormachtige klassenstrijd van de massa die kenmerkend was voor de vroegere revolutionaire periode, is in hoofdzaak geëindigd maar de klassenstrijd is zeker niet geheel voorbij. Hoewel de brede massa van het volk het nieuwe systeem toejuicht, is het er nog niet helemaal aan gewend. De regeringsfunctionarissen hebben nog niet voldoende ervaring en moeten de concrete politieke problemen nog verder bestuderen en onderzoeken. Met andere woorden, er is tijd voor nodig om de vestiging en consolidatie van ons

socialistisch systeem mogelijk te maken, om de massa aan het nieuwe systeem te laten wennen en om de regeringsfunctionarissen kennis en ervaring te laten opdoen. Daarom is het hoogst noodzakelijk dat we juist op dit ogenblik de vraag opwerpen hoe we een scheidslijn moeten trekken tussen de tegenstellingen onder het volk en de tegenstellingen tussen ons en de vijand en hoe we de tegenstellingen onder het volk op de juiste wijze moeten behandelen om de volkeren van alle nationaliteiten in ons land te verenigen voor een nieuw gevecht, de strijd tegen de natuur, om onze economie en cultuur te ontwikkelen, om de hele natie te helpen deze overgangperiode zonder al te veel problemen door te maken, om ons nieuwe systeem te consolideren en onze nieuwe staat op te bouwen.

II. Het vraagstuk van de onderdrukking van de contrarevolutionairen

Het vraagstuk van de onderdrukking van de contrarevolutionairen is een vraagstuk dat betrekking heeft op de strijd tussen ons en de vijand op de tegenstellingen tussen ons en de vijand. Onder het volk zijn er mensen die dit vraagstuk vanuit een enigszins ander oogpunt bekijken. Twee soorten mensen hebben andere opvattingen dan wij. De mensen met een rechtse denkwijze maken geen onderscheid tussen ons en de vijand en zien de vijanden aan voor onze eigen mensen. Ze beschouwen juist die mensen als vrienden die door de brede massa als vijanden worden beschouwd. De mensen met een 'linkse' denkwijze breiden het gebied van de tegenstellingen tussen ons en de

vijand zover uit dat ze bepaalde tegenstellingen onder het volk voor tegenstellingen met de vijand houden en mensen als contrarevolutionairen beschouwen die in werkelijkheid geen contrarevolutionairen zijn. Beide opvattingen zijn onjuist. Geen van beide kan leiden tot de juiste behandeling van het vraagstuk van de onderdrukking van de contrarevolutionairen en evenmin tot een juiste beoordeling van dit werk.

Om tot een juiste beoordeling te komen van ons werk van het onderdrukken van de contrarevolutionairen moeten we bekijken welke invloed de gebeurtenissen in Hongarije hebben gehad in China. Na die gebeurtenissen was er enige onrust onder een deel van onze intellectuelen maar er waren geen rellen. Waarom niet? Een van de oorzaken is, dat moet gezegd worden, dat we erin waren geslaagd de contrarevolutionairen heel grondig te onderdrukken.

Natuurlijk is de consolidatie van onze staat niet in de eerste plaats te danken aan de onderdrukking van de contrarevolutie. Die is in de eerste plaats te danken aan het feit dat we een Communistische Partij, een Bevrijdingsleger en een werkende bevolking hebben die gehard zijn in tientallen jaren van revolutionaire strijd. Onze partij en onze strijdkrachten zijn geworteld in de massa, ze zijn gehard in het vuur van een langdurige revolutie, ze weten hoe ze moeten vechten. Onze Volksrepubliek is niet van de ene dag op de andere gebouwd maar ontwikkelde zich stap voor stap uit de revolutionaire basisgebieden. Een aantal democratische persoonlijkheden is ook meer of minder gehard in

de strijd en ze hebben samen met ons moeilijke tijden doorgemaakt. Een aantal intellectuelen werd gehard in de strijd tegen het imperialisme en de reactie. Sinds de bevrijding hebben velen van hen een proces van ideologische omvorming doorgemaakt dat tot doel had hen te leren een duidelijke scheidslijn te trekken tussen ons en de vijand. Bovendien is de consolidering van onze staat te danken aan het feit dat onze economische maatregelen fundamenteel juist zijn, dat de levensomstandigheden van het volk zeker zijn en voortdurend beter worden, dat onze politiek ten opzichte van de nationale bourgeoisie en andere klassen juist is, enzovoort. Niettemin is ons succes bij het onderdrukken van contrarevolutionairen ongetwijfeld een belangrijke reden voor de consolidering van onze staat. Om al deze redenen zijn onze studenten op enkele uitzonderingen na vaderlandslievend en ondersteunen ze het socialisme, hoewel velen van hen niet uit arbeidersgezinnen komen. Ze lieten zich niet verleiden tot onlusten tijdens de gebeurtenissen in Hongarije. Hetzelfde gold voor de nationale bourgeoisie, om maar niet te spreken over de kern van de massa, de arbeiders en de boeren.

Na de bevrijding maakten we een aantal contrarevolutionairen onschadelijk. Enkelingen werden ter dood veroordeeld voor grote misdaden. Dit was absoluut noodzakelijk, het was de eis van de brede massa van het volk, het werd gedaan om de massa te bevrijden van de jarenlange onderdrukking door de contrarevolutionairen en allerlei plaatselijke despoten, met andere woorden het werd gedaan om

de productiekrachten te bevrijden. Als we dat niet gedaan hadden, had de massa het hoofd niet kunnen oprichten. Sinds 1956 is er echter een radicale verandering in de situatie gekomen. In het land als geheel gezien is het gros van de contrarevolutionairen uitgeschakeld. Onze primaire taak is niet meer het bevrijden van de productiekrachten maar het beschermen en ontwikkelen ervan in het kader van de nieuwe productieverhoudingen. Omdat sommige mensen niet begrijpen dat onze huidige politiek beantwoordt aan de huidige situatie en dat onze vroegere politiek beantwoordde aan de situatie in het verleden, willen ze met behulp van de huidige politieke beslissingen zaken in het verleden ongedaan maken en het grote succes dat we hebben behaald bij het onderdrukken van de contrarevolutie ontkennen. Dit is volkomen onjuist en de massa zal dat niet toestaan.

Successen vormden het belangrijkste aspect van ons werk van het onderdrukken van de contrarevolutionairen, maar er waren ook fouten. In enkele gevallen is men te ver gegaan en in andere zijn contrarevolutionairen door de mazen van het net geglipt. Onze politiek is: “Waar contrarevolutionairen aangetroffen worden moeten ze onderdrukt worden, waar fouten gevonden worden, moeten ze gecorrigeerd worden”. Onze lijn bij het onderdrukken van de contrarevolutie is de massalijn. Natuurlijk kunnen zich zelfs wanneer we de massalijn toepassen, nog fouten voordoen in ons werk, maar ze zullen minder talrijk zijn en gemakkelijker te herstellen. De massa doet ervaring op door strijd. Van wat ze goed doet leert ze hoe ze

dingen moet doen. Uit wat ze verkeerd doet, trekt ze nuttige lessen over de manier waarop ze fouten kan vermijden.

Overall waar fouten ontdekt zijn in het werk van het onderdrukken van contrarevolutionairen, zijn of worden stappen ondernomen om ze te herstellen. De nog niet ontdekte fouten zullen hersteld worden zodra ze aan het licht komen. Besluiten om iemand van blaam te zuiveren of in zijn eer te herstellen moeten op even ruime schaal bekend gemaakt worden als de oorspronkelijke onjuiste beslissingen. Ik stel voor dat dit jaar of het volgend jaar een algemene controle wordt uitgevoerd over het werk van het onderdrukken van de contrarevolutionairen, om de ervaringen samen te vatten en het opkomen voor wat goed is en het bestrijden van wat slecht is aan te moedigen. (3) Op nationaal niveau moet deze controle onder de verantwoordelijkheid vallen van het Permanent Comité van het Nationaal Volkscongres en het Permanent Comité van de Politieke Raadgevende Conferentie en op plaatselijk niveau onder de verantwoordelijkheid van de provinciale en stedelijke volksraden en van de Comités van de Politieke Raadgevende Conferentie. Bij deze controle moeten we de talrijke kaders en activisten die bij het werk van het onderdrukken betrokken waren helpen en we mogen ze niet een koude douche bezorgen. Het zou niet juist zijn hun enthousiasme te doven. Niettemin moeten fouten worden hersteld wanneer ze worden ontdekt. Dit moet de houding zijn van alle openbare veiligheidsorganen, van het Openbaar Ministerie en de rechterlijke macht, van de gevangenen en de

instellingen die belast zijn met de heropvoeding van misdadigers door lichamelijke arbeid. We hopen dat de leden van het Permanent Comité van het Nationale Volkscongres en van de Politieke Raadgevende Conferentie en de volksvertegenwoordigers overal waar dat mogelijk is zullen deelnemen aan deze controle. Deze controle zal ons helpen onze wetgeving te vervolmaken en de contrarevolutionairen en andere misdadigers juist te behandelen.

We kunnen de huidige situatie met betrekking tot de contrarevolutionairen als volgt beschrijven: er zijn nog contrarevolutionairen, maar niet veel. In de eerste plaats moet men zien dat er nog contrarevolutionairen zijn. Sommige mensen beweren dat ze er niet meer zijn en dat alles vredig is en dat we daarom ons hoofd op het kussen kunnen leggen en rustig kunnen gaan slapen. Maar zo staan de zaken niet. In feite zijn er nog steeds contrarevolutionairen (dat betekent natuurlijk niet dat men ze overal en in elke organisatie kan aantreffen) en we moeten ze blijven bestrijden. Men moet begrijpen dat de verborgen contrarevolutionairen die nog niet gearresteerd zijn, het er niet zullen bij laten maar ongetwijfeld elke gelegenheid zullen aangrijpen om onrust te veroorzaken. De Amerikaanse imperialisten en de klik van Tsjang Kaisjek sturen voortdurend geheime agenten naar ons land om ondermijnende activiteiten te bedrijven. Zelfs wanneer alle contrarevolutionairen die er nu rondlopen opgespoord zijn, kunnen er nieuwe opduiken. Als we onze waakzaamheid laten verslappen, zullen we

ernstig voor de gek gehouden worden en daar zwaar voor moeten boeten. Overal waar contrarevolutionairen betrappt worden op het veroorzaken van onrust, moeten ze met krachtige hand worden uitgeroeid. Maar in het land als geheel gezien zijn er zeker niet veel contrarevolutionairen. Het zou onjuist zijn te zeggen dat er in China nog grote aantallen contrarevolutionairen zijn. Wanneer men deze opvatting zou aanvaarden, zou dat eveneens verwarring stichten

III. Het vraagstuk van de coöperatie in de landbouw

We hebben een plattelandsbevolking van meer dan 500 miljoen mensen en daarom is de situatie van onze boeren van uitermate grote betekenis voor de ontwikkeling van onze economie en de consolidering van onze staatsmacht. Naar mijn mening is die situatie in de kern gezond. Met succes zijn de landbouwcoöperaties georganiseerd en daardoor is de grote tegenstelling in ons land, de tegenstelling tussen de socialistische industrialisering en het individuele landbouwbedrijf, opgelost. Omdat de coöperatieve omvorming van de landbouw zo snel werd voltooid, werden sommige mensen bezorgd en ze vroegen zich af of er niet iets mis zou kunnen lopen. Er zijn inderdaad enige gebreken maar ze zijn gelukkig niet van ernstige aard en over het geheel genomen is de beweging gezond. De boeren werken uit alle macht en vorig jaar is ondanks de ergste overstromingen, droogten en stormen sinds jaren de opbrengst van de graanoogst toegenomen. Op het ogenblik zijn er

mensen die een kleine orkaan veroorzaken: ze mopperen dat op coöperatieve wijze landbouw bedrijven niet goed is, dat dat niet beter is dan individueel boeren. Is coöperatie in de landbouw beter of niet? Van de documenten die op de bijeenkomst van vandaag zijn verspreid handelt er een over de coöperatie van Wang Guofan in het district Chunhua in de provincie Hebei (4): ik raad u aan dat te lezen. Deze coöperatie is gelegen in een bergachtig gebied dat in het verleden erg arm was en dat enkele jaren afhankelijk was van het graan dat door de volksregering als hulp verstrekt werd. Toen de coöperatie pas was opgezet in 1953 noemde men haar de ‘schooierscoöperatie’. Maar ze kwam er ieder jaar beter voor te staan en nu, na vier jaar harde strijd, hebben de meeste families een graanoverschot. Wat deze coöperatie kon, moeten andere coöperaties onder normale omstandigheden ook kunnen, in dezelfde tijd of in iets meer tijd. Er is dus duidelijk geen reden om te zeggen dat er met de coöperatieve beweging in de landbouw iets verkeerd gegaan is.

Het is ook duidelijk dat het opbouwen van coöperaties een zware strijd vergt. Nieuwe dingen ondervinden bij hun groei altijd moeilijkheden en tegenslagen. Het is pure fantasie om te denken dat men bij de opbouw van het socialisme altijd de wind in de rug heeft, dat successen gemakkelijk te behalen zijn en dat men zonder moeilijkheden en tegenslagen of zonder geweldige inspanningen kan slagen.

Welke mensen ondersteunen de coöperaties actief? Dat is de overgrote meerderheid van de arme

boeren en van de middelarme boeren, die meer dan 70 procent van de plattelandsbevolking uitmaken. Ook de meeste andere boeren hebben hun hoop op de coöperaties gevestigd. Slechts een zeer kleine minderheid is werkelijk ontevreden. Heel wat mensen hebben deze situatie niet geanalyseerd en geen alomvattend onderzoek verricht naar de successen en tekortkomingen van de coöperaties en de oorzaken van die tekortkomingen maar hebben het deel voor het geheel aangezien. Zo is plotseling een kleine wervelwind opgestoken onder enkele mensen, die beweren dat de coöperaties geen voordelen zouden bieden.

Hoeveel tijd zal het kosten om de coöperaties te consolideren en een einde te maken aan dit soort beweringen als zouden de coöperaties geen voordelen bieden? Te oordelen naar de ervaring met de ontwikkeling van veel coöperaties zal dat waarschijnlijk vijf jaar of iets meer kosten. Omdat de meeste van onze coöperaties nauwelijks een jaar bestaan is het onredelijk teveel van hen te vragen. Naar mijn mening gaat het al heel goed met ons als de coöperaties die tijdens het eerste vijfjarenplan zijn opgericht tijdens het tweede vijfjarenplan kunnen worden geconsolideerd.

De coöperaties maken op dit ogenblik een proces van geleidelijke consolidering door. Bepaalde tegenstellingen moeten nog worden opgelost, bijvoorbeeld die tussen de staat en de coöperaties, die tussen de coöperaties onderling en die binnen de coöperaties zelf.

We moeten voortdurend aandacht schenken aan de problemen van de productie en de verdeling

omdat dit de manier is om deze tegenstellingen op te lossen. Neem het vraagstuk van de productie bijvoorbeeld. De bedrijfsvoering van de coöperaties moet ondergeschikt zijn aan de centrale economische planning van de staat maar moet tegelijk een bepaalde speelruimte en vrijheid van handelen behouden voor zover die niet strijdig is met het centrale plan of met de richtlijnen, wetten en voorschriften van de staat. Tegelijkertijd moet ieder huishouden in een coöperatie zich voegen naar het algemene plan van de coöperatie of van het productieteam waartoe het behoort, met die beperking dat het huishouden zijn eigen passende plannen kan maken met betrekking tot de grond die voor privé gebruik is toegewezen en tot andere economische activiteiten die particulier worden verricht. Bij de verdeling van het inkomen moeten we rekening houden met de belangen van de staat, het collectief en het individu. We moeten de betrekkingen tussen de drie aspecten, de landbouwbelasting van de staat, het accumulatiefonds van de coöperaties en het persoonlijke inkomen van de boeren op de juiste wijze aanpakken en er voortdurend op letten dat we hun onderlinge verhouding aanpassen om de tegenstellingen ertussen op te lossen. Accumulatie is zowel voor de staat als voor de coöperaties onontbeerlijk maar in geen van beide gevallen mag ze buitensporig zijn. We moeten al het mogelijke doen om de boeren in staat te stellen in jaren met een normale oogst hun persoonlijk inkomen ieder jaar te verhogen op basis van de gestegen productie.

Veel mensen zeggen dat de boeren een zwaar bestaan hebben. Is dat waar? In zekere zin wel. Omdat de imperialisten en hun handlangers ons meer dan een eeuw hebben onderdrukt en uitgebuit, is ons land verarmd en is de levensstandaard, niet alleen van onze boeren maar ook van onze arbeiders en intellectuelen nog laag. We hebben nog tientallen jaren van grote inspanningen nodig om de levensstandaard van ons hele volk stap voor stap te verhogen. In dit opzicht is een zwaar bestaan de juiste uitdrukking. Maar in een ander opzicht is het dat niet. We doelen hier op de bewering dat er in de zeven jaar die sinds de bevrijding verstreken zijn alleen verbeteringen zijn gekomen in het leven van de arbeiders en niet in dat van de boeren. In werkelijkheid is er, op een enkele uitzondering na, zowel in het leven van de boeren als in het leven van de arbeiders enige verbetering gekomen. Sinds de bevrijding worden de boeren niet meer door de landheren uitgebuit en is hun productie jaarlijks gestegen. Neem nu de graanoogsten. In 1949 bedroeg de nationale productie nauwelijks 105 miljoen ton. In 1956 was dat gestegen tot iets meer dan 180 miljoen ton, een toename van bijna 75 miljoen ton. De landbouwbelasting van de staat is niet zwaar en bedraagt slechts zo'n 15 miljoen ton per jaar. De hoeveelheid graan die de staat tegen vastgestelde prijzen van de boeren koopt, bedraagt nauwelijks 25 miljoen ton per jaar. Deze beide hoeveelheden samen vormen een totaal van iets meer dan 40 miljoen ton. Bovendien wordt meer dan de helft van dit graan terug verkocht aan de dorpen en de naburige steden. Het is duidelijk dat

niemand kan zeggen dat er geen verbetering in het leven van de boeren is gekomen. Wij treffen voorbereidingen om de totale jaarlijkse graanbelasting plus de graanaankopen door de staat de komende jaren op hetzelfde peil van ongeveer 40 miljoen ton te houden, zodat de landbouw zich kan ontwikkelen en de coöperaties zich kunnen consolideren. Op deze manier zal het kleine aantal huishoudens met een graantekort op het platteland geen tekort meer hebben en zullen alle boerenhuishoudens, behalve enkele die industriële gewassen verbouwen, een graanoverschot hebben of tenminste in hun eigen behoeften kunnen voorzien. Er zullen geen arme boeren meer zijn en de levensstandaard van alle boeren zal het niveau bereiken van de middelgrote boeren of daar nog boven komen. Het is niet juist om het gemiddelde jaarlijkse inkomen van een boer simpelweg te vergelijken met dat van een arbeider en dan de conclusie te trekken dat het ene te hoog is en het andere te laag. De productiviteit van de arbeiders is veel hoger dan die van de boeren, terwijl de kosten voor levensonderhoud van de boeren veel lager zijn dan die van de arbeiders in de steden, zodat men niet kan zeggen dat de arbeiders bijzondere gunsten van de staat ontvangen. De lonen van een klein aantal arbeiders en van enkele regeringsfunctionarissen echter zijn enigszins te hoog en de boeren zijn hier met reden ontevreden over. Daarom is het nodig bepaalde passende correcties aan te brengen in overeenstemming met de concrete omstandigheden.

IV. Het vraagstuk van de industriëlen en de handelaars

Wat de omvorming van ons maatschappelijk systeem betreft, werden in 1956 niet alleen de coöperaties in de landbouw en de ambachten georganiseerd, maar werden ook de industriële ondernemingen en handelsondernemingen die particulier eigendom waren omgezet in gemengde ondernemingen van staat en particulieren. De snelheid en de soepelheid waarmee dit proces plaatsvond hielden nauw verband met het feit dat wij de tegenstelling tussen de arbeidersklasse en de nationale bourgeoisie als een tegenstelling onder het volk behandelden. Is deze klassentegenstelling volledig opgelost? Nee, nog niet. Dat zal nog een aanzienlijke tijd vergen. Sommige mensen echter zeggen dat de kapitalisten zo zijn omgevormd dat ze nu niet veel van de arbeiders verschillen en dat een verdere omvorming niet nodig is. Anderen gaan zover te beweren dat de kapitalisten nu zelfs iets beter zijn dan de arbeiders. Weer anderen vragen: als omvorming noodzakelijk is, waarom moet dan de arbeidersklasse geen omvorming ondergaan? Zijn deze meningen juist? Natuurlijk niet.

Bij de opbouw van een socialistische maatschappij heeft iedereen omvorming nodig - de uitbuiters en ook de werkende mensen. Wie beweert dat de arbeidersklasse dat niet nodig heeft? Natuurlijk is de omvorming van de uitbuiters kwalitatief verschillend van die van de werkende mensen en men mag deze twee soorten omvorming niet met mekaar verwarren. In de klassenstrijd en in de strijd tegen de natuur vormt de arbeidersklasse de

hele maatschappij om en tegelijkertijd vormt ze zichzelf om. De arbeidersklasse moet onophoudelijk leren in de loop van haar werk en haar tekortkomingen stap voor stap overwinnen; ze mag daar nooit mee ophouden. Neem ons hier aanwezig bijvoorbeeld. Velen van ons maken elk jaar enige vorderingen; dat wil zeggen, we worden ieder jaar omgevormd. Ik zelf had vroeger allerlei onmarxistische opvattingen en pas later werd ik aanhanger van het marxisme. Ik leerde marxisme een beetje uit de boeken en maakte zo een begin met de omvorming van mijn opvattingen: maar het was vooral door jarenlang deel te nemen aan de klassenstrijd dat ik omgevormd werd. En ik moet blijven leren als ik verdere vorderingen wil maken, anders zal ik achterop raken. Kunnen de kapitalisten zo goed zijn dat ze geen omvorming meer nodig hebben?

Sommigen beweren dat het karakter van de Chinese bourgeoisie geen twee kanten meer heeft, maar slechts één kant. Is dat waar? Nee. Enerzijds zijn de leden van de bourgeoisie leidinggevend personeel geworden in gemengde ondernemingen van staat en particulieren en worden ze van uitbuiters omgevormd tot werkende mensen die van hun eigen arbeid leven, maar anderzijds ontvangen ze nog een vast percentage rente voor hun aandeel in het kapitaal van deze gemengde ondernemingen. Dit betekent dat ze zich nog niet hebben losgemaakt van de wortels van de uitbuiting. Tussen hen en de arbeidersklasse bestaat nog een aanzienlijke afstand in ideologie, gevoelens en leefgewoonten. Hoe kan men dan beweren dat hun karakter geen twee kanten

meer heeft? Zelfs wanneer ze ophouden de betaling van hun vaste rente te ontvangen en het etiket 'bourgeois' wordt verwijderd, zullen ze nog een aanzienlijke tijd van ideologische vorming nodig hebben. Als de bourgeoisie geen tweevoudig karakter meer had, zoals deze mensen beweren, dan zouden de kapitalisten niet meer de taak hebben te studeren en zich om te vormen.

Het moet gezegd dat deze opvatting niet overeenstemt met de werkelijke situatie van onze industriëlen en handelaars en ook niet met wat de meesten van hen willen. De laatste jaren waren de meesten van hen bereid te studeren en ze hebben een opmerkelijke vooruitgang geboekt. Grondig omgevormd worden kunnen ze alleen in de loop van het werk. Ze moeten samen met het administratief personeel en de arbeiders in de ondernemingen werken en de ondernemingen beschouwen als de belangrijkste plaats om zich om te vormen. Maar het is ook belangrijk dat zij door studie een aantal van hun oude opvattingen veranderen. Een dergelijke studie moet op vrijwillige basis geschieden. Vele industriëlen en handelaars ontdekken wanneer ze na een cursus van enkele weken naar de ondernemingen terugkeren, dat ze meer dan voorheen dezelfde taal spreken als de arbeiders en degenen die de staat als aandeelhouder in de onderneming vertegenwoordigen. Zo zijn er betere mogelijkheden om samen het werk te verrichten. Ze weten uit eigen ervaring dat het goed voor hen is te blijven studeren en zich te blijven omvormen. De opvatting dat studie en omvorming niet noodzakelijk zijn, weerspiegelt niet de opvattingen

van de meerderheid van de industriëlen en handelaars, maar die van slechts een klein aantal.

V. Het vraagstuk van de intellectuelen

De tegenstellingen binnen het volk in ons land komen ook tot uiting onder de intellectuelen. De enkele miljoenen intellectuelen die voor de oude maatschappij werkten, zijn nu in dienst gekomen van de nieuwe maatschappij. De vraag die nu rijst is: hoe kunnen zij beantwoorden aan de behoeften van de nieuwe maatschappij en hoe kunnen wij hen daarbij helpen? Ook dit is een tegenstelling onder het volk.

Het merendeel van onze intellectuelen heeft tijdens de laatste zeven jaar merkbaar vorderingen gemaakt. Ze hebben zich uitgesproken voor het socialistisch systeem. Velen bestuderen ijverig het marxisme en enkelen zijn communist geworden. Het aantal communisten onder hen is nog wel gering maar neemt gestadig toe. Natuurlijk zijn er nog enkele intellectuelen die sceptisch staan tegenover het socialisme of die het afwijzen, maar zij vormen een minderheid.

China heeft de diensten van zoveel mogelijk intellectuelen nodig voor de gigantische taak van de opbouw van het socialisme. We moeten ons vertrouwen schenken aan de intellectuelen die de zaak van het socialisme werkelijk willen dienen en we moeten onze betrekkingen met hen grondig verbeteren en hen helpen bij het oplossen van elk probleem dat opgelost moet worden zodat ze hun talenten ten volle kunnen ontplooiën. Vele van onze kameraden weten niet hoe ze zich met intellectuelen

moeten verenigen en behandelen hen te ruw, hebben geen waardering voor hun werk en bemoeien zich met bepaalde zaken van het werk op wetenschappelijk en cultureel gebied waarmee ze zich niet hebben te bemoeien. We moeten aan al zulke tekortkomingen een einde maken.

De massa van de intellectuelen heeft enige vorderingen gemaakt, maar ze mogen niet zelfgenoegzaam worden. Ze moeten zich blijven omvormen, zich gaandeweg ontdoen van hun burgerlijke wereldbeschouwing en zich de proletarische, communistische wereldbeschouwing eigen maken zodat ze volledig kunnen beantwoorden aan de behoeften van de nieuwe maatschappij en zich kunnen verenigen met de arbeiders en de boeren. Deze verandering in de wereldbeschouwing is iets fundamenteels en tot op heden kan van de meeste van onze intellectuelen niet gezegd worden dat ze die al tot stand hebben gebracht. We hopen dat ze vorderingen zullen blijven maken en dat ze zich in de loop van het werk en de studie geleidelijk de communistische wereldbeschouwing eigen zullen maken, een beter inzicht zullen krijgen in het marxisme-leninisme en zich met de arbeiders en de boeren zullen verbinden. We hopen dat ze niet halverwege zullen stoppen of wat nog erger is, terug zullen vallen, want de weg terug biedt hun geen toekomst. Omdat het maatschappelijk systeem van ons land is veranderd en de economische grondslag van de burgerlijke ideologie in hoofdzaak is vernietigd, bestaat er voor velen van onze intellectuelen niet alleen de noodzaak om hun wereldbeschouwing te

veranderen, maar hebben zij ook de mogelijkheid daartoe. Maar een grondige verandering in de wereldbeschouwing kost veel tijd en we moeten geduldig te werk gaan en niet overhaast zijn. Er zijn stellig enkele mensen die in ideologisch opzicht nooit bereid zullen zijn het marxisme-leninisme en het communisme te aanvaarden. We mogen niet te veeleisend zijn in wat we van hen verwachten. Zolang ze voldoen aan de eisen die de staat stelt en zich bezighouden met wettige zaken, moeten we hun de gelegenheid geven passend werk te doen.

De laatste tijd is er een verslapping opgetreden in het ideologische en politieke werk onder studenten en intellectuelen en zijn er enige ongezonde tendensen opgedoken. Sommige mensen schijnen te denken dat men zich niet meer om de politiek, de toekomst van het vaderland en de idealen van de mensheid hoeft te bekommeren. Het lijkt alsof het marxisme een tijdlang een rage was maar nu niet meer in de mode is. Om deze tendensen tegen te gaan moeten we ons ideologische en politieke werk versterken. Zowel de studenten als de intellectuelen moeten hard studeren. Ze moeten niet alleen hun vak bestuderen maar ook in ideologisch en politiek opzicht vorderingen maken: dit betekent dat ze het marxisme, de actuele ontwikkelingen en de politieke vraagstukken moeten bestuderen. Geen juist politiek standpunt hebben is als zonder een ziel zijn. De ideologische omvorming die in het verleden is uitgevoerd was noodzakelijk en heeft positieve resultaten opgeleverd. Maar ze werd op een enigszins ongenueanceerde manier aangepakt en daardoor werden sommige mensen in hun gevoelens

gekwetst. Dat was niet goed. We moeten zulke tekortkomingen in de toekomst vermijden. Alle afdelingen en organisaties moeten de verantwoordelijkheid voor het ideologisch en politiek werk op zich nemen. Dit geldt voor de Communistische Partij, de jeugdbond, de regeringsinstellingen die met dit werk zijn belast en vooral voor de hoofden van onderwijsinstellingen en de leraren. Onze onderwijspolitiek moet iedereen die onderwijs geniet in staat stellen zich op moreel, intellectueel en lichamelijk gebied te ontwikkelen en een werker te worden met een socialistisch bewustzijn en een socialistische cultuur. We moeten de opvatting verbreiden dat ons land moet worden opgebouwd door ijver en soberheid. We moeten ervoor zorgen dat al onze jongeren begrijpen dat ons land nog erg arm is, dat we deze situatie niet in korte tijd radicaal kunnen veranderen en dat China alleen door de gezamenlijke inspanningen van onze jonge generatie en heel ons volk, door het werk van hun eigen handen sterk en welvarend kan worden over een periode van enkele tientallen jaren. De vestiging van ons socialistisch stelsel heeft de weg geopend die naar de ideale maatschappij van de toekomst leidt maar om dit ideaal tot werkelijkheid te maken moet er hard gewerkt worden. Enkele van onze jongeren denken dat wanneer een socialistische maatschappij eenmaal gevestigd is, alles volmaakt moet zijn en dat ze dan een gelukkig leventje moeten kunnen leiden dat voor hen klaar ligt zonder dat ze ervoor hoeven te werken. Dit is niet realistisch.

VI. Het vraagstuk van de nationale minderheden

De nationale minderheden in ons land bestaan uit meer dan dertig miljoen mensen. Hoewel ze maar zes procent van de totale bevolking uitmaken, bewonen ze uitgestrekte gebieden die samen vijftig tot zestig procent van het totale grondgebied van China uitmaken. Het is absoluut noodzakelijk goede betrekkingen te bevorderen tussen het Han-volk en de nationale minderheden. De sleutel tot dit vraagstuk ligt in het overwinnen van het Han-chauvinisme. Tegelijkertijd moet men zich ook inspanningen getroosten om het plaatselijk nationalisme te overwinnen waar dat bestaat bij de nationale minderheden. Zowel het Han-chauvinisme als het plaatselijk nationalisme zijn schadelijk voor de eenheid van de nationaliteiten. Ze vormen een van de tegenstellingen onder het volk, een tegenstelling die overwonnen moet worden. We hebben op dit gebied al enig werk verricht. In de meeste gebieden die door de nationale minderheden worden bewoond, is een sterke verbetering gekomen in de betrekkingen tussen de nationaliteiten maar er moet nog een aantal problemen worden opgelost. In sommige gebieden komen het Han-chauvinisme en het plaatselijk nationalisme nog in ernstige mate voor en dit vereist al onze aandacht. Dankzij de inspanningen van de volkeren van alle nationaliteiten de laatste jaren zijn in de meeste gebieden van de nationale minderheden de democratische hervormingen en de socialistische omvorming in hoofdzaak voltooid. In Tibet zijn de democratische hervormingen nog niet uitgevoerd

omdat de omstandigheden daarvoor nog niet rijp zijn. Volgens de overeenkomst van zeventien punten tussen de centrale volksregering en de plaatselijke regering van Tibet moet de hervorming van het maatschappelijk systeem worden uitgevoerd, maar het tijdstip kan alleen worden vastgesteld wanneer de grote meerderheid van het volk van Tibet en degenen die in het openbare leven in Tibet een leidende rol spelen het mogelijk achten. Men mag niet ongeduldig zijn. Er is nu besloten om tijdens de periode van het tweede vijfjarenplan niet over te gaan tot de democratische hervormingen in Tibet. Of er in de loop van het derde vijfjarenplan zal toe overgegaan zal worden, kan alleen worden besloten op grond van de situatie op dat ogenblik.
(5)

VII. Alomvattende planning en passende maatregelen

Met alomvattende planning bedoelen we een planning die rekening houdt met de belangen van de 600 miljoen mensen van ons land. Wanneer we plannen opstellen, zaken regelen of over problemen nadenken moeten we uitgaan van het feit dat China een bevolking van 600 miljoen mensen heeft en we mogen dit feit nooit vergeten. Waarom leggen we hier zo'n nadruk op? Is het mogelijk dat er nog mensen zijn die nog niet weten dat we een bevolking van 600 miljoen mensen hebben? Ja, iedereen weet dat, maar als het op de praktijk aankomt vergeten sommige mensen het volledig en handelen alsof ze denken dat hoe minder mensen er zijn en hoe kleiner de kring is, hoe beter het is.

Degenen die voor deze 'kleine kringen' zijn, verzetten zich tegen de gedachte dat men alle positieve factoren moet laten werken, dat men zich met allen moet verenigen met wie men zich kan verenigen en dat men al het mogelijke moet doen om negatieve factoren te veranderen in positieve zodat ze de grote zaak van de opbouw van de socialistische maatschappij dienen. Ik hoop dat deze mensen hun gezichtsveld zullen verruimen en werkelijk zullen inzien dat we een bevolking van 600 miljoen mensen hebben, dat dit een objectief feit is en dat het ons kapitaal is. Ons land heeft een grote bevolking en dat is iets goeds maar het brengt natuurlijk ook bepaalde moeilijkheden met zich mee. De opbouw gaat op alle fronten krachtig voort en ook met veel succes maar in de huidige overgangperiode van geweldige maatschappelijke veranderingen zijn er nog veel moeilijke problemen. Vooruitgang en tegelijkertijd moeilijkheden - dat is een tegenstelling. Tegenstellingen moeten echter niet alleen opgelost worden maar ze kunnen het ook beslist. Ons leidende principe is: alomvattende planning en passende maatregelen. Wat het probleem ook is - of dat nu betrekking heeft op voedsel, natuurrampen, werkgelegenheid, opvoeding en onderwijs, de intellectuelen, het eenheidsfront van alle vaderlandslievende krachten, de nationale minderheden of wat dan ook - we moeten altijd uitgaan van het standpunt van de alomvattende planning die rekening houdt met het hele volk en we moeten na overleg met alle kringen die erbij betrokken zijn passende maatregelen treffen in overeenstemming met de concrete

mogelijkheden van tijd en plaats. In geen geval mogen we klagen dat er teveel mensen zijn, dat ze achterlijk zijn, dat de zaken lastig en moeilijk te regelen zijn en zo de problemen onopgelost laten. Betekent dit dat alleen de regering voor alles en iedereen moet zorg dragen? Natuurlijk niet. In veel gevallen kunnen de zaken worden overgelaten aan de zorgen van de massaorganisaties of regelrecht aan die van de massa - beide zijn heel goed in staat veel goede methoden te bedenken om zaken te regelen. Ook dit valt onder het principe van alomvattende planning en passende maatregelen. We moeten overal in deze zin leiding geven aan de massaorganisaties en aan de massa van het volk.

VIII. Over 'Laat honderd bloemen bloeien, laat honderd scholen van denken met elkaar wedijveren' en 'Langdurige coëxistentie en onderlinge controle'

'Laat honderd bloemen bloeien, laat honderd scholen van denken met elkaar wedijveren' en 'langdurige coëxistentie en onderlinge controle' - waarom werden deze leuzen uitgegeven? Ze werden uitgegeven op grond van de bijzondere omstandigheden in China, op basis van het inzicht dat er nog verschillende soorten tegenstellingen bestaan in de socialistische maatschappij en als antwoord op de dringende behoefte van het land om zijn economische en culturele ontwikkeling te versnellen. Honderd bloemen laten bloeien en honderd scholen van denken met elkaar laten wedijveren is de politiek om de vooruitgang van de kunsten en wetenschappen en een bloeiende

socialistische cultuur in ons land te bevorderen. Verschillende vormen en stijlen moeten zich in de kunst vrij kunnen ontwikkelen en verschillende scholen moeten in de wetenschappen vrij met elkaar kunnen wedijveren. Naar onze mening is het schadelijk voor de ontwikkeling van de kunsten en wetenschappen wanneer administratieve maatregelen worden gehanteerd om de ene kunststijl of school van denken op te leggen en de andere uit te bannen. Wat juist en wat onjuist is in de kunsten en wetenschappen moet worden vastgesteld door vrije discussie in de kringen van kunstenaars en wetenschapsmensen en door praktisch werk op deze gebieden. Dergelijke vraagstukken mogen niet snel worden afgehandeld. Een proefperiode is vaak nodig om vast te stellen of iets juist is of onjuist. In de loop van de geschiedenis zijn nieuwe en juiste dingen dikwijls in het begin door de meerderheid van het volk niet als zodanig erkend en moesten zich door strijd via allerlei omwegen ontwikkelen. Vaak zijn juiste en goede dingen eerst niet als welriekende bloemen beschouwd maar als giftige planten. Copernicus' theorie van het zonnestelsel en Darwins evolutietheorie werden eens als foutief afgewezen en moesten een verbitterde tegenstand overwinnen om ingang te vinden. De Chinese geschiedenis levert veel vergelijkbare voorbeelden. In een socialistische maatschappij zijn de voorwaarden voor de groei van het nieuwe radicaal verschillend van en superieur aan de voorwaarden in de oude maatschappij. Niettemin komt het nog vaak voor dat nieuwe, opkomende krachten worden tegengehouden en aan het maken van verstandige

voorstellen beperkingen worden opgelegd. Bovendien kunnen nieuwe dingen in hun groei worden belemmerd, niet doordat ze opzettelijk onderdrukt worden maar eenvoudig omdat ze niet waargenomen worden. Daarom is het noodzakelijk voorzichtig te zijn met betrekking tot wat juist en onjuist is in de kunsten en wetenschappen, daarom is het noodzakelijk vrije discussie aan te moedigen en overhaaste conclusies te vermijden. We geloven dat zo'n houding kan bijdragen tot een betrekkelijk ongestoorde ontwikkeling van kunsten en wetenschappen.

Ook het marxisme heeft zich door strijd ontwikkeld. Aanvankelijk stond het marxisme bloot aan allerlei aanvallen en werd het beschouwd als een giftig kruid. In vele delen van de wereld wordt het nog aangevallen en wordt het nog als een giftig kruid beschouwd. In de socialistische landen neemt het een andere plaats in. Maar zelfs in deze landen komen niet-marxistische en zelfs antimarxistische ideologieën voor. Hoewel in China de socialistische omvorming met betrekking tot het eigendomssysteem in hoofdzaak is voltooid en hoewel de omvangrijke en stormachtige klassenstrijd van de massa die kenmerkend is voor de vroegere revolutionaire perioden, in hoofdzaak tot een einde is gekomen, zijn er nog resten van de omvergeworpen klassen van de landheren en de compradoren, is er nog een bourgeoisie en is de omvorming van de kleine burgerij nog maar net begonnen. De klassenstrijd is helemaal niet voorbij. De klassenstrijd tussen het proletariaat en de bourgeoisie, de klassenstrijd tussen de verschillende

politieke krachten en de klassenstrijd op ideologisch gebied tussen het proletariaat en de bourgeoisie zal nog lang voortduren, langs kronkelige wegen verlopen en op bepaalde ogenblikken zelfs zeer scherp worden. Het proletariaat probeert de wereld om te vormen volgens zijn eigen wereldbeschouwing en de bourgeoisie doet dat ook. In dit opzicht is het nog geen echt uitgemaakte zaak wat zal winnen, het socialisme of het kapitalisme. De marxisten vormen nog een minderheid, zowel van de totale bevolking als van de intellectuelen. Daarom moet het marxisme zich nog door strijd ontwikkelen. Het marxisme kan zich alleen door strijd ontwikkelen en dit geldt niet alleen voor het verleden en het heden maar het geldt noodzakelijkerwijs ook voor de toekomst. Wat juist is ontwikkelt zich altijd in strijd met wat onjuist is. Het ware, het goede en het schone staan altijd tegenover het onware, het slechte en het lelijke en door de strijd daarmee ontwikkelen ze zich. Zodra de mensheid iets dat onjuist is verwerpt en een bepaalde waarheid aanvaardt, beginnen nieuwe waarheden hun strijd met nieuwe dwalingen. Deze strijd houdt nooit op. Dat is de wet van de ontwikkeling van de waarheid en vanzelfsprekend ook van het marxisme.

Het zal nog behoorlijk lang duren voordat de ideologische strijd tussen het socialisme en het kapitalisme in ons land beslist is. De oorzaak hiervan is dat de invloed van de bourgeoisie en van de intellectuelen die afkomstig zijn uit de oude maatschappij, in ons land nog lange tijd zal blijven bestaan en dat geldt ook voor hun klassenideologie.

Als dit niet voldoende wordt begrepen of helemaal niet wordt begrepen, zullen de meest ernstige fouten gemaakt worden en zal de noodzaak om strijd op ideologisch gebied te voeren genegeerd worden. De ideologische strijd verschilt van andere vormen van strijd. De enige methode die men in deze strijd mag gebruiken is die van zorgvuldig overtuigen en niet die van ruwe dwang. Op dit ogenblik bevindt het socialisme zich in een gunstige positie in de ideologische strijd. De belangrijkste macht, de staatsmacht, is in handen van de werkende mensen en wordt geleid door het proletariaat. De Communistische Partij is sterk en staat in hoog aanzien. Hoewel ons werk fouten en tekortkomingen vertoont, kan ieder die oprecht is, zien dat we trouw zijn aan het volk, dat we vastbesloten en in staat zijn samen met het volk ons vaderland op te bouwen en dat we daarbij al grote successen hebben behaald en nog grotere zullen behalen. De grote meerderheid van de bourgeoisie en van de intellectuelen die afkomstig zijn uit de oude maatschappij, is vaderlandslievend en bereid hun bloeiende socialistische vaderland te dienen. Ze weten dat ze hulpeloos zijn en geen schitterende toekomst in het vooruitzicht hebben als ze zich afkeren van de zaak van het socialisme en van de werkende mensen onder leiding van de Communistische Partij.

Misschien vraagt men: kan het marxisme nog worden bekritiseerd nu het door de meerderheid van het volk in ons land is aanvaard als de leidende ideologie? Zeker. Het marxisme is een wetenschappelijke waarheid en is niet bang voor

kritiek. Als het dat wel was en als het door kritiek verslagen kon worden, zou het waardeloos zijn. De idealisten bekritisieren het marxisme toch dagelijks en op alle mogelijke manieren? En degenen die burgerlijke en kleinburgerlijke opvattingen koesteren en zich niet willen veranderen bekritisieren het marxisme toch ook op alle mogelijke manieren? Marxisten mogen niet bang zijn voor kritiek, uit welke hoek die ook komt. Integendeel, ze moeten zich harden, zich ontwikkelen en nieuwe stellingen veroveren in het vuur van de kritiek en in het heetst van de strijd. De strijd tegen onjuiste opvattingen is net als een inenting - men wordt meer immuun voor een ziekte door de inenting. Kasplanten hebben meestal weinig weerstandsvermogen. Wanneer de politiek van honderd bloemen laten bloeien en honderd scholen van denken met elkaar laten wedijveren ten uitvoer wordt gebracht, zal de leidende positie van het marxisme op het gebied van de ideologie niet worden verzwakt maar versterkt.

Wat moet onze politiek zijn ten opzichte van niet-marxistische ideeën? Voor zover het onmiskembare contrarevolutionairen en saboteurs van de zaak van het socialisme betreft is de zaak eenvoudig: we ontnemen hun eenvoudig de vrijheid van meningsuiting. Maar onjuiste ideeën onder het volk zijn een heel andere zaak. Heeft het zin zulke ideeën te verbieden en het onmogelijk te maken dat ze geuit worden? Beslist niet. Het heeft niet alleen geen effect maar het is ook schadelijk wanneer men al te eenvoudige methoden gebruikt bij het behandelen van ideologische vraagstukken onder

het volk, van vraagstukken die betrekking hebben op de geestelijke wereld van de mens. Men kan het uiten van verkeerde ideeën verbieden maar de ideeën zullen er nog zijn. Anderzijds zullen ideeën, wanneer ze als een kasplantje worden opgekweekt, niet worden blootgesteld aan weer en wind en niet immuun worden voor ziekte, het niet winnen van onjuiste ideeën. Daarom kunnen we alleen door de methode van het discussiëren, kritiek leveren en overtuigen juiste ideeën bevorderen en onjuiste overwinnen en problemen werkelijk oplossen.

De bourgeoisie en de kleine burgerij zullen onvermijdelijk hun eigen ideologie tot uitdrukking brengen. Het is onvermijdelijk dat zij hardnekkig op alle mogelijke manieren hun mening laten horen over politieke en ideologische vraagstukken. Men kan niet anders van hen verwachten. We mogen niet de methode van het onderdrukken gebruiken en ze beletten hun mening te laten horen maar we moeten hun dat toestaan en tegelijkertijd met hen in discussie treden en passende kritiek op hen leveren. Ongetwijfeld moeten we op onjuiste ideeën van elke soort kritiek leveren. Het zou zeker niet goed zijn af te zien van kritiek, lijdzaam toe te zien terwijl onjuiste ideeën zich ongehinderd verspreiden en zich meester maken van het terrein. Fouten moeten worden bekritiseerd en giftige kruiden bestreden overal waar ze opduiken. Een dergelijke kritiek mag echter niet dogmatisch zijn en men mag niet de metafysische methode gebruiken, maar men moet zijn best doen de dialectische methode toe te passen. Een wetenschappelijke analyse en overtuigende argumenten zijn hier nodig. Dogmatische kritiek

lost niets op. Wij zijn tegen alle soorten giftige planten maar we moeten een zorgvuldig onderscheid maken tussen wat echt een giftige plant is en wat echt een welriekende bloem is. Samen met de massa van het volk moeten we leren een zorgvuldig onderscheid te maken en de juiste methoden te hanteren om de giftige planten te bestrijden.

Maar terwijl we het dogmatisme bekritisieren moeten we onze aandacht ook richten op het bekritisieren van het revisionisme. Het revisionisme of rechts opportunisme is een burgerlijke denkrichting die nog gevaarlijker is dan het dogmatisme. De revisionisten, de rechtsoportunisten bewijzen lippendienst aan het marxisme; ook zij vallen het ‘dogmatisme’ aan. Maar wat ze in werkelijkheid aanvallen is de kern van het marxisme. Ze keren zich tegen de democratische dictatuur van het volk en de leidende rol van de Communistische Partij of proberen die te verzwakken en ze keren zich tegen de socialistische omvorming en de opbouw van het socialisme of proberen die te verzwakken. Na de fundamentele overwinning van de socialistische revolutie in ons land zijn er nog een aantal mensen die tevergeefs hopen het kapitalistische systeem te herstellen en die de arbeidersklasse op alle fronten, met inbegrip van het ideologische front bestrijden. En hun rechterhand in deze strijd zijn de revisionisten.

Op het eerste gezicht hebben de twee leuzen ‘laat honderd bloemen bloeien’ en ‘laat honderd scholen van denken met elkaar wedijveren’ geen klassenkarakter: het proletariaat kan er gebruik van maken maar ook de bourgeoisie en andere mensen.

Maar de verschillende klassen, lagen en maatschappelijke groeperingen hebben ieder hun eigen opvattingen over wat welriekende bloemen en wat giftige planten zijn. Wat moeten dan vanuit het standpunt van de brede massa van het volk de criteria zijn om welriekende bloemen van giftige planten te onderscheiden? Hoe kan in het politieke leven van ons volk vastgesteld worden wat juist en wat onjuist is aan iemands woorden en daden? In overeenstemming met de beginselen van onze grondwet, de wil van de overgrote meerderheid van ons volk en de gemeenschappelijke politieke uitgangspunten die bij verschillende gelegenheden door onze politieke partijen en groepen werden verkondigd, kunnen deze criteria ruwweg als volgt geformuleerd worden.

1) De woorden en daden moeten bijdragen tot de eenheid en niet tot de verdeeldheid van het volk van onze verschillende nationaliteiten.

2) Ze moeten de socialistische omvorming en de socialistische opbouw bevorderen en niet schaden.

3) Ze moeten bijdragen tot het consolideren van de democratische dictatuur van het volk en die niet ondermijnen of verzwakken.

4) Ze moeten bijdragen tot het consolideren van het democratisch centralisme en dat niet ondermijnen of verzwakken.

5) Ze moeten bijdragen tot het versterken van de leidende rol van de Communistische Partij en die niet verwerpen of verzwakken.

6) Ze moeten de internationale socialistische eenheid en de eenheid van de vredelievende volkeren van de wereld bevorderen en niet schaden.

Van deze zes criteria zijn die van de socialistische weg en de leidende rol van de partij het belangrijkste. Deze criteria worden niet naar voren gebracht om de vrije discussie over vraagstukken die onder het volk leven te belemmeren maar juist om die te bevorderen. Degenen die deze criteria niet onderschrijven kunnen nog altijd hun eigen opvattingen naar voren brengen en hun argumenten uiteenzetten. Nu de meerderheid van het volk echter over duidelijk omschreven criteria beschikt om zich naar te richten, kan de kritiek en zelfkritiek in goede banen worden geleid en kunnen de criteria worden toegepast op de woorden en daden van mensen om vast te stellen of die juist of onjuist zijn of het welriekende bloemen of giftige planten zijn. Dit zijn politieke criteria. Vanzelfsprekend zijn er voor het beoordelen van de geldigheid van wetenschappelijke theorieën of voor het vaststellen van de esthetische waarde van kunstwerken nog meer criteria nodig, criteria die speciaal op deze gebieden betrekking hebben. Maar deze zes politieke criteria kunnen op alle activiteiten op het gebied van de kunsten en de wetenschappen worden toegepast. Kunnen er in een socialistisch land als het onze nuttige wetenschappelijke of artistieke activiteiten bestaan in strijd met deze politieke criteria?

De standpunten die ik heb uiteengezet zijn gebaseerd op de bijzondere historische omstandigheden van China. De omstandigheden lopen uiteen in de verschillende socialistische landen en voor de verschillende communistische partijen. Daarom beweren we niet dat andere landen

en andere partijen de Chinese weg dienen te volgen of verplicht zijn te volgen.

De leuze ‘langdurige coëxistentie en onderling controle’ komt ook voort uit de bijzondere historische omstandigheden in China. Deze leuze werd niet plotseling naar voren gebracht maar werd in de loop van verscheidene jaren uitgewerkt. Het idee van de langdurige coëxistentie bestond al lange tijd. Nadat vorig jaar het socialistisch systeem in wezen was ingesteld, werd deze leuze in duidelijke bewoordingen naar voren gebracht. Waarom moet men toestaan dat de burgerlijke en kleinburgerlijke democratische partijen gedurende een lange periode naast de partij van de arbeidersklasse bestaan? Omdat we geen reden hebben om de politiek van langdurige coëxistentie niet toe te passen bij al die politieke partijen die de taak van het verenigen van het volk voor de socialistische zaak werkelijk toegedaan zijn en die het vertrouwen van het volk genieten. Al in juni 1950 heb ik op de tweede zitting van het Nationale Comité van de Politieke

Raadgevende Conferentie het volgende gezegd:

Het volk en de Volksregering hebben geen reden om iemand af te wijzen of hem de gelegenheid te onthouden in zijn levensonderhoud te voorzien en het land te dienen als hij maar werkelijk het volk wil dienen en als hij maar werkelijk het volk heeft geholpen in moeilijke tijden, vroeger goed werk heeft verricht en daarmee doorgaat zonder halverwege te stoppen.

Wat ik toen besprak was de politieke grondslag voor de langdurige coëxistentie van de verschillende

partijen. Langdurige coëxistentie van de Communistische Partij en de verschillende democratische partijen - dat is de wens en de politiek van de Communistische Partij. Of deze democratische partijen lang kunnen blijven bestaan hangt echter niet alleen van de wens van de Communistische Partij af maar ook van de manier waarop ze zich van hun taak kwijten en van de mate waarin ze het vertrouwen van het volk genieten. De onderlinge controle van de verschillende partijen bestaat eveneens al geruime tijd, dat wil zeggen: al lange tijd geven ze elkaar adviezen, bekritisieren ze elkaar. De onderlinge controle is natuurlijk geen zaak van één kant. Het betekent dat de Communistische Partij controle uitoefent op de andere partijen en omgekeerd. Waarom moet men toestaan dat de democratische partijen controle uitoefenen op de Communistische Partij? Omdat het voor een partij net als voor een individu erg nodig is meningen te horen die verschillen van de hare. We weten allemaal dat op de Communistische Partij vooral controle uitgeoefend wordt door de werkende mensen en door de partijleden. Maar ook het bestaan van de democratische partijen is in ons voordeel. Natuurlijk kunnen de adviezen en de kritiek die de Communistische Partij en de democratische partijen onderling uitwisselen, alleen een positieve rol als controlemiddel spelen wanneer ze in overeenstemming zijn met de genoemde zes politieke criteria. Daarom hopen we dat alle democratische partijen aandacht zullen schenken aan de ideologische omvorming en zullen streven naar een langdurige coëxistentie met de

Communistische Partij en naar onderlinge controle om zo te beantwoorden aan de behoeften van de nieuwe maatschappij.

IX. Over het vraagstuk van de ongeregelheden veroorzaakt door een kleine groep mensen.

In 1956 gingen in enkele plaatsen een klein aantal arbeiders en studenten in staking. De directe oorzaak van deze ongeregelheden was het feit dat niet werd voldaan aan bepaalde materiële eisen van hen. Sommige eisen konden en hadden moeten worden ingewilligd; andere waren misplaatst of buitensporig en konden daarom voorlopig niet worden ingewilligd. Maar de belangrijkste oorzaak was de bureaucratie bij de leiding. In een aantal gevallen ligt de verantwoordelijkheid voor zulke bureaucratische fouten bij de hogere niveaus en kan men de lagere niveaus niet alle schuld in de schoenen schuiven. Een andere oorzaak van deze ongeregelheden was de onvoldoende ideologische en politieke opvoeding van de arbeiders en de studenten. In hetzelfde jaar veroorzaakten ook enkele leden van landbouwcoöperaties ongeregelheden en ook hier was de voornaamste oorzaak de bureaucratie bij de leiding en het tekortschieten van het opvoedingswerk onder de massa.

Ontegenzeggelijk hebben sommige mensen de neiging hun aandacht te richten op directe belangen, deelbelangen, persoonlijke belangen en begrijpen ze niet of niet voldoende wat de belangen op langere termijn, de nationale en de collectieve belangen zijn.

Door hun gebrek aan politieke en maatschappelijke ervaring kunnen heel wat jongeren niet het verschil zien tussen het oude China en het nieuwe China en is het voor hen niet gemakkelijk volledig te begrijpen hoeveel ontberingen ons volk heeft doorstaan in de strijd om zich van de onderdrukking door de imperialisten en de reactionairen van de Guomindang te bevrijden en wat voor lange periode van noeste arbeid nog nodig is voordat een gelukkige socialistische maatschappij kan worden gevestigd. Daarom moeten we voortdurend een levendig, doeltreffend politiek opvoedingswerk onder de massa verrichten en we moeten haar altijd de waarheid vertellen over de moeilijkheden die zich voordoen en met haar bespreken hoe deze moeilijkheden overwonnen kunnen worden.

We keuren de ongeregeldheden niet goed omdat de tegenstellingen onder het volk kunnen opgelost worden volgens de formule ‘eenheid, kritiek, eenheid’, terwijl ongeregeldheden onvermijdelijk schade veroorzaken en niet bevorderlijk zijn voor de vooruitgang van het socialisme. Wij zijn ervan overtuigd dat de massa van het volk het socialisme ondersteunt, nauwgezet de discipline in acht neemt en voor rede vatbaar is en dat ze zeker niet zonder een gegronde reden aan ongeregeldheden zal deelnemen. Maar dat betekent niet dat ongeregeldheden in ons land onmogelijk zijn. We moeten bij dit vraagstuk op het volgende letten: 1) Om de oorzaken van ongeregeldheden weg te nemen moeten we de bureaucratie uitroeien, de ideologische en politieke opvoeding sterk verbeteren en alle tegenstellingen op de juiste wijze

behandelen. Als dat gedaan is, zullen er in het algemeen gesproken geen ongeregeldeheden meer voorkomen. 2) Als er zich door slecht werk van onze kant ongeregeldeheden voordoen, dan moeten we de mensen die daarbij betrokken zijn op het rechte pad brengen, deze ongeregeldeheden aangrijpen als een bijzonder middel om ons werk te verbeteren en de kaders en de massa op te voeden en die vraagstukken oplossen die tot dusver onopgelost waren gebleven. Bij het aanpakken van ongeregeldeheden moeten we altijd uiterst zorgvuldig te werk gaan, geen simplistische methoden gebruiken en de zaak niet voortijdig voor afgedaan verklaren. We mogen de aanstichters van de ongeregeldeheden niet op staande voet uit hun baan ontslaan of uitstoten, behalve diegenen die misdaden hebben begaan of actieve contrarevolutionairen zijn; tegen hen moet volgens de wet worden opgetreden. In een land zo groot als het onze is er geen enkele reden om verontrust te worden als een kleine groep mensen ongeregeldeheden veroorzaakt; integendeel, zulke ongeregeldeheden zullen ons helpen de bureaucratie kwijt te raken.

In onze maatschappij heeft ook een klein aantal mensen die zich niet bekommeren om het algemeen belang, opzettelijk de wet overtreden en misdaden begaan. Ze zijn geneigd misbruik te maken van onze politieke richtlijnen en verdraaien die, stellen met opzet onredelijke eisen om de massa op te ruïen en verspreiden met opzet geruchten om verwarring te veroorzaken en de openbare orde te verstoren. We zijn niet van plan deze lieden hun gang te laten

gaan. Integendeel, er moeten passende wettelijke maatregelen tegen hen worden genomen. De massa eist dat zulke lieden worden gestraft en we zouden tegen de wil van het volk ingaan als we ze niet zouden straffen.

X. Kunnen slechte dingen in goede veranderd worden?

Zoals ik al heb gezegd, is het in onze maatschappij iets slechts wanneer sommige mensen ongeregelheden veroorzaken en we keuren dat niet goed. Maar wanneer zich ongeregelheden voordoen, stellen ze ons in staat daaruit lering te trekken, de bureaucratie te overwinnen en de kaders en de massa op te voeden. Ongeregelheden hebben dus een tweevoudig karakter. Alle ongeregelheden kunnen vanuit deze gezichtshoek worden gezien.

Iedereen weet dat de gebeurtenissen in Hongarije niet iets goeds waren. Maar ook zij hadden een tweevoudig karakter. Omdat onze Hongaarse kameraden in de loop van de gebeurtenissen op een juiste wijze optraden, werd wat iets slechts was uiteindelijk in iets goeds veranderd. De Hongaarse staat staat nu steviger dan ooit en ook alle andere landen in het socialistische kamp hebben een les geleerd.

De wereldomvattende campagne tegen het communisme en het volk die in de tweede helft van 1956 werd ontketend, was natuurlijk eveneens iets slechts. Maar ze heeft de communistische partijen en de arbeidersklasse in alle landen een les geleerd en ze heeft ze gestaald. Daardoor is deze campagne in iets goeds veranderd. In deze roerige periode

trokken in veel landen een aantal mensen zich terug uit de communistische partij. Wanneer een deel van de leden de partij verlaat, neemt het aantal leden af en dat is natuurlijk iets slechts. Maar er zit ook een goede kant aan. De weifelende elementen die niet wilden doorgaan zijn uitgetreden maar de grote meerderheid van standvastige partijleden is nu hechter verenigd voor de strijd. Is dat niet iets goeds?

Kortom, we moeten de problemen van alle kanten leren bekijken en zowel de voorzijde als de keerzijde van de dingen zien. Onder bepaalde omstandigheden kan iets slechts tot goede resultaten leiden en iets goeds tot slechte resultaten. Meer dan tweeduizend jaar geleden zei Lao Zi: 'Ongeluk! Het is waar geluk op steunt. Geluk! Het is waar ongeluk in schuilt.' (6) Toen de Japanners China binnenvielen, noemden ze dat een overwinning. Uitgestrekte delen van het Chinese grondgebied werden veroverd en de Chinezen noemden dat een nederlaag. Maar de nederlaag van China bevatte de kiemen van de overwinning, terwijl de overwinning van Japan de kiemen bevatte van de nederlaag. Is dit niet door de geschiedenis bevestigd?

Over de hele wereld praten de mensen op het ogenblik over de vraag of er een derde wereldoorlog zal uitbreken of niet. Ook op dit probleem moeten we ons geestelijk voorbereiden en we moeten analyses maken. Wij zijn sterk voor vrede en tegen oorlog. Maar als de imperialisten met alle geweld opnieuw een oorlog willen ontketenen, mogen we daarvoor niet bang zijn. Onze houding tegenover dit vraagstuk is dezelfde als onze houding tegenover

alle ongeregeldheden: in de eerste plaats zijn we ertegen, in de tweede plaats zijn we er niet bang voor. De Eerste Wereldoorlog werd gevolgd door het ontstaan van de Sovjet-Unie met een bevolking van 200 miljoen mensen. De Tweede Wereldoorlog werd gevolgd door het ontstaan van het socialistische kamp met een bevolking van in totaal 900 miljoen mensen. Als de imperialisten met alle geweld een derde wereldoorlog willen ontketenen, is het zeker dat nog eens honderden miljoenen mensen naar het socialisme zullen overgaan. Dan zal er voor de imperialisten niet veel ruimte op de aarde overblijven. Het is zelfs waarschijnlijk dat het hele imperialistische systeem volledig in elkaar stort.

Onder bepaalde voorwaarden verandert elk van de twee tegengestelde aspecten van een tegenstelling zich altijd in zijn tegendeel ten gevolge van hun onderlinge strijd. Hierbij zijn de voorwaarden van wezenlijk belang. Als bepaalde voorwaarden ontbreken, kan geen van de twee tegengestelde aspecten in zijn tegendeel veranderen. Van alle klassen ter wereld is het proletariaat de klasse die het meest verlangt om haar situatie te veranderen en daarna komt het halfproletariaat. Het proletariaat bezit immers helemaal niets en het halfproletariaat is er niet veel beter aan toe. De huidige situatie, dat de Verenigde Staten over een meerderheid in de Verenigde Naties beschikken en vele delen van de wereld overheersen, is van tijdelijke aard en zal uiteindelijk veranderen. Ook de positie van China als arm land waarvan op internationaal gebied de rechten niet erkend worden, zal veranderen: het

arme land zal veranderen in een rijk land en het kind waarvan de rechten niet erkend worden, zal zijn rechten doen gelden: een verandering van de dingen in hun tegendeel. Hierbij zijn de beslissende voorwaarden het bestaan van het socialistische systeem en de gezamenlijke inspanningen van een verenigd volk.

XI. Over het betrachten van zuinigheid.

Ik wil hier in het kort ingaan op het betrachten van zuinigheid. We willen een groots opgezette opbouw uitvoeren, maar ons land is nog erg arm - hierin ligt een tegenstelling. Een van de middelen om die op te lossen is onophoudelijk proberen zeer zuinig te zijn op elk gebied.

Gedurende de san-fan-beweging van 1952 (de beweging van de drie tegens) hebben we de strijd aangebonden tegen corruptie, verspilling en bureaucratie, waarbij de nadruk lag op de strijd tegen de corruptie. In 1955 propageerden we met groot succes het betrachten van zuinigheid: de nadruk lag toen op de strijd tegen de onnodig hoge normen bij niet-productieve projecten in de kapitale bouw en op zuinigheid bij het gebruik van grondstoffen in de industriële productie. Maar in die tijd werd het betrachten van zuinigheid nog niet serieus als leidend principe toegepast in alle sectoren van de nationale economie, in de administraties, legereenheden, scholen en massaorganisaties in het algemeen. Dit jaar roepen we op tot zuinigheid en tot het uitbannen van verspilling op elk gebied in het hele land. We zijn nog onvoldoende ervaren in het werk van de

opbouw. De laatste jaren zijn er grote successen behaald maar er kwam ook verspilling voor. We moeten geleidelijk een aantal moderne ondernemingen van een grote omvang opbouwen die de ruggengraat van onze industrie moeten vormen. Zonder deze ondernemingen kunnen we ons land niet in de komende tientallen jaren in een grote moderne industriële macht veranderen. Maar het merendeel van onze ondernemingen moet niet op een dergelijke schaal worden opgebouwd. We moeten meer kleine en middelgrote ondernemingen opzetten en de industriële basis die uit de oude maatschappij overgebleven is ten volle benutten zodat we zo zuinig mogelijk werken en meer doen met minder geld. In de paar maanden die verstreken zijn sinds het principe van het betrachten van grote zuinigheid en het bestrijden van verspilling met nog grotere nadruk dan voorheen naar voren werd gebracht door de Tweede Voltallige Zitting van het Centraal Comité van de Chinese Communistische Partij in november 1956, werden al goede resultaten bereikt. De huidige zuinigheids campagne moet grondig en met volharding worden gevoerd. De strijd tegen de verspilling kan, net als de kritiek op andere gebreken en fouten, worden vergeleken met het wassen van het gezicht. Wassen mensen hun gezicht niet elke dag? De Chinese Communistische Partij, de democratische partijen, de democraten die niet bij een partij zijn aangesloten, de intellectuelen, industriëlen en handelaren, de arbeiders, boeren en ambachtslieden - kortom alle 600 miljoen inwoners van ons land - moeten strijden voor vergroting van de productie en zuinigheid en tegen verkwisting en

verspilling. Dit is niet alleen in economisch maar ook in politiek opzicht van het grootste belang. De laatste tijd doet zich bij velen van onze kaders een gevaarlijke tendens voor: ze willen niet lief en leed met de massa delen en ze bekommeren zich om hun eigen aanzien en voordeel. Dit is zeer schadelijk. Een methode om deze tendens te overwinnen is in de loop van deze campagne voor het vergroten van de productie en het betrachten van zuinigheid onze organisaties eenvoudiger te maken en kaders over te plaatsen naar lagere niveaus, zodat een aanzienlijk aantal van hen weer aan productieve arbeid gaat deelnemen. We moeten ervoor zorgen dat al onze kaders en ons hele volk zich er voortdurend van bewust zijn dat ons land een groot socialistisch land is maar ook een economisch achterlijk en arm land en dat dit een erg grote tegenstelling vormt. Om China tot een rijk en sterk land te maken, zijn tientallen jaren van grote inspanningen nodig. Daarvoor is onder andere nodig dat we zuinigheid betrachten en verspilling bestrijden, met andere woorden de politiek van ons land door zuinigheid en vlijt opbouwen.

XII. China's weg naar de industrialisering

Bij het bespreken van onze weg naar de industrialisering gaat het mij vooral om de verhouding tussen de groei van de zware industrie, de lichte industrie en de landbouw. Het staat vast dat de zware industrie de kern vormt van onze economische opbouw. Tegelijkertijd moeten we onze volle aandacht richten op de ontwikkeling van de landbouw en de lichte industrie.

In een groot agrarisch land als China waarvan de bevolking voor meer dan 80 procent op het platteland woont, moet de ontwikkeling van de industrie tegelijk met de ontwikkeling van de landbouw plaatsvinden want alleen op deze manier kan de industrie zich verzekeren van grondstoffen en een afzetmarkt en alleen op deze manier kunnen behoorlijk grote fondsen worden geaccumuleerd voor de opbouw van een machtige zware industrie. Iedereen weet dat de lichte industrie nauw verbonden is met de landbouw. Zonder landbouw kan er geen lichte industrie bestaan. Maar men ziet nog niet zo duidelijk in dat de landbouw een belangrijke afzetmarkt vormt voor de zware industrie. Men zal dit echter gemakkelijker kunnen begrijpen naarmate de geleidelijke vooruitgang in de verbetering en modernisering van de landbouw steeds meer vraagt om machines, kunstmest, waterreservoirs, elektriciteitscentrales en transportmiddelen voor de boerderijen, brandstoffen en bouwmaterialen voor de bevolking van het platteland. Tijdens het tweede en het derde vijfjarenplan zal de hele nationale economie ervan profiteren als we een nog grotere groei van de landbouw kunnen bereiken en een evenredig grote groei in de lichte industrie teweegbrengen. Door de ontwikkeling van de lichte industrie en de landbouw zal de zware industrie een afzetmarkt en fondsen krijgen en zo nog sneller groeien. Daarom zal wat op het eerste gezicht een lager tempo van industrialisering lijkt in werkelijkheid niet zo traag zijn en misschien zelfs een hoger tempo zijn. In drie vijfjarenplannen of misschien in een iets langere

periode kan de jaarlijkse staalproductie van China worden opgevoerd tot 20 miljoen ton of meer, terwijl de hoogste productie voor de bevrijding iets meer dan 900.000 ton bedroeg, behaald in 1943. Dit zal de inwoners van de steden en van het platteland met vreugde vervullen.

Het ligt niet in mijn bedoeling vandaag lang stil te blijven staan bij economische vraagstukken. We zijn nauwelijks zeven jaar bezig met de economische opbouw en hebben daarom nog onvoldoende ervaring en moeten nog ervaring opdoen. We hadden ook geen ervaring met de revolutie toen we ermee begonnen, pas na veel vallen en opstaan, toen we ervaring hadden opgedaan, behaalden we in het hele land de overwinning. We moeten nu van onszelf eisen dat we om ervaring te krijgen in de economische opbouw minder tijd nodig hebben dan we nodig hadden om ervaring te krijgen in de revolutie en dat we daarvoor niet een zo hoge prijs hoeven te betalen. We zullen daar zeker een prijs voor moeten betalen maar we hopen dat die niet zo hoog zal zijn als de prijs die we betaalden tijdens de periode van de revolutie. We moeten beseffen dat hier een tegenstelling is - de tegenstelling tussen de objectieve wetten van de economische ontwikkeling van een socialistische maatschappij en ons subjectieve inzicht in die wetten. Deze tegenstelling moet in de praktijk opgelost worden. Deze tegenstelling komt ook tot uiting als een tegenstelling tussen verschillende mensen, dat wil zeggen als een tegenstelling tussen mensen met een betrekkelijk nauwkeurig inzicht in deze objectieve

wetten en mensen met een betrekkelijk onnauwkeurig inzicht in deze wetten. Ook dit is een tegenstelling onder het volk. Elke tegenstelling is een objectieve werkelijkheid en het is onze taak haar zo goed mogelijk te begrijpen en op te lossen.

Om China in een industriële macht te veranderen moeten we de ervaring van de Sovjet-Unie die ver op ons voorligt, zorgvuldig bestuderen. De Sovjet-Unie is al veertig jaar bezig met de opbouw van het socialisme en haar ervaring is erg waardevol voor ons. Wie heeft zoveel belangrijke fabrieken voor ons ontworpen en van uitrusting voorzien? De Verenigde Staten? Engeland? Neen, geen van beide. Alleen de Sovjet-Unie was daartoe bereid omdat het een socialistisch land en onze bondgenoot is. Behalve de Sovjet-Unie hebben ook enkele Oost-Europese broederlanden ons enige hulp gegeven. Het is volstrekt waar dat we moeten leren van de goede ervaringen van alle landen of ze nu socialistisch of kapitalistisch zijn: dat staat vast. Maar het belangrijkste is nog steeds dat we van de Sovjet-Unie leren. Nu zijn er twee verschillende houdingen tegenover het leren van anderen. De ene is de dogmatische houding, waarbij alles wordt overgenomen onverschillig of het geschikt is voor onze omstandigheden of niet. Dat is geen goede houding. De andere houding bestaat erin dat men zijn verstand gebruikt en die dingen leert die geschikt zijn voor onze omstandigheden, dat wil zeggen dat we alle ervaringen in ons opnemen die nuttig voor ons zijn. Dat is de houding die wij moeten aannemen.

De versterking van onze solidariteit met de Sovjet-Unie, de versterking van onze solidariteit met alle socialistische landen - dat is onze fundamentele politiek, daar liggen onze fundamentele belangen. Dan zijn er nog de landen van Azië en Afrika en alle vredelievende landen en volkeren - we moeten onze solidariteit met hen versterken en ontwikkelen. Wanneer we met deze twee krachten verenigd zijn, staan we niet alleen. Wat de imperialistische landen betreft moeten we ons verenigen met hun volkeren en ernaar streven in vreedzame coëxistentie met die landen te leven, handel met hen te drijven en iedere mogelijke oorlog te voorkomen, maar in geen geval mogen we over deze landen opvattingen koesteren die niet stroken met de werkelijkheid.

AANTEKENINGEN

1 Met 'de gebeurtenissen in Hongarije' wordt de contrarevolutionaire opstand in Hongarije van 1956 bedoeld. Eind oktober van dat jaar braken er contrarevolutionaire ordeverstoringen uit in het socialistische Hongarije die door de imperialisten waren aangesticht. Er werd een massaal bloedbad aangicht onder de communisten en andere revolutionairen en de hoofdstad Boedapest was een tijdlang in handen van de rebellen. De imperialisten probeerden tevergeefs via Hongarije een bres te slaan in het socialistisch kamp met het doel de socialistische landen één voor één te vernietigen. Op 4 november vormde het Hongaarse volk zijn revolutionaire arbeiders- en boerenregering en het wist het complot voor een contrarevolutionaire

restaurant te verijdelen met de hulp van het Sovjetleger en de sympathie en steun van het hele socialistische kamp en de progressieve krachten in de wereld.

2. Het betalen van een vast percentage rente aan de nationale bourgeoisie is een onderdeel van de aflossingspolitiek die door de staat is aangenomen om de productiemiddelen van de nationale bourgeoisie in de loop van de socialistische omvorming op te kopen. Sinds in 1956 de kapitalistische industrie en handel per bedrijfstak zijn omgezet in gemengde ondernemingen met kapitaal van de staat en particulieren, betaalt de staat gedurende een bepaalde periode aan de nationale bourgeoisie een vast percentage rente over de geldwaarde van de door de bourgeoisie ingebrachte goederen. Deze rente is nog een vorm van uitbuiting.

3. In 1957 stelden de centrale regering en de plaatselijke autoriteiten van alle niveaus op voorstel van kameraad Mao Zedong een alomvattend onderzoek in naar de manier waarop de contrarevolutionairen werden onderdrukt. Uit de resultaten bleek dat er grote successen waren behaald in de strijd tegen de contrarevolutionairen. Afgezien van een paar incidentele gevallen waren bijna alle gevallen op de juiste wijze behandeld en waren bovendien overal de fouten hersteld waar ze ontdekt waren. Maar in de zomer van 1957 maakten burgerlijke rechtse elementen misbruik van ons onderzoek naar de wijze waarop de contrarevolutionairen waren onderdrukt om onrust te zaaien. Ze trachtten onze successen op dit gebied

te ontkennen en vielen de politiek van de partij bij het onderdrukken van contrarevolutionairen aan. Maar door het verzet van het volk leden hun plannen schipbreuk.

4. De coöperatieve van Wang Kwo-fan was de productiecoöperatie van Tjien Ming voor landbouw, bosbouw en veeteelt in het dorp Sisesjelipoe in het district Tsoenhwa in de provincie Hopei. Onder leiding van haar directeur Wang Kwo-fan werd deze coöperatie bekend om haar ijver en spaarzaamheid. In 1958 werd de coöperatie uitgebreid tot de volkscommune Tjien Ming met Wang Kwo-fan als directeur.

5. De democratische hervormingen werden later in Tibet ingevoerd vóór het hier genoemde tijdstip. Op 19 maart 1959 ontketenden de reactionairen in de plaatselijke regering en in de hoogste maatschappelijke lagen van Tibet een volledige gewapende opstand, die lang van tevoren was gepland en voorbereid in samenwerking met de imperialisten en andere buitenlandse interventionisten. Met actieve ondersteuning van de massa van vaderlandslievende Tibetanen, zowel monniken als leken, sloeg het Volksbevrijdingsleger de opstand snel neer. Toen werden de democratische hervormingen overal in het uitgestrekte Tibet uitgevoerd, waardoor het Tibetaanse volk zich bevrijdde van de meest duistere en barbaarse lijfeigenschap.

6. Zie Lau Tse, hoofdstuk LVIII (*Tau-te-tsjing. Het boek van weg en deugd*. Vertaald door J.J.L. Duyvendak, Arnhem 1942, blz. 92).

TOESPRAAK OP DE NATIONALE CONFERENTIE VAN DE CHINESE COMMUNISTISCHE PARTIJ OVER HET PROPAGANDAWERK

12 maart 1957

Kameraden ! Onze conferentie (1) is erg goed verlopen. Er zijn veel vraagstukken aan de orde gesteld tijdens de conferentie en we hebben veel geleerd. Ik wil nu een paar opmerkingen maken over de vraagstukken die de kameraden besproken hebben.

We leven in een periode van grote maatschappelijke veranderingen. De Chinese maatschappij ondergaat al lange tijd grote veranderingen. De Verzetsoorlog tegen Japan was een periode van grote verandering en de Bevrijdingsoorlog was dat ook. Maar de huidige veranderingen zijn veel ingrijpender van aard dan de voorafgaande. We bouwen nu het socialisme op. Honderden miljoenen mensen nemen deel aan de beweging voor de socialistische omvorming. De klassenverhoudingen veranderen in het hele land. De kleine burgerij in de landbouw en in de ambachten en de bourgeoisie in de industrie en de handel hebben beiden een verandering ondergaan. Het maatschappelijke en economische systeem is veranderd; de individuele bedrijven zijn omgevormd tot collectieve bedrijven en de kapitalistische particuliere eigendom wordt omgevormd tot socialistische gemeenschapseigendom. Veranderingen van dergelijke omvang worden natuurlijk weerspiegeld in het denken van de

mensen. Het maatschappelijk zijn van de mens bepaalt zijn bewustzijn. Mensen uit verschillende klassen, lagen en maatschappelijke groeperingen reageren verschillend op de grote veranderingen in ons maatschappelijk systeem. De massa ondersteunt de veranderingen van harte, want het leven zelf heeft bevestigd dat het socialisme de enige uitweg is voor China. Het oude maatschappelijke systeem omverwerpen en een nieuw systeem, het socialistische systeem, vestigen is een grote strijd, een grote verandering in het maatschappelijke systeem en in de verhoudingen van de mensen onderling. Het moet worden gezegd dat de situatie in wezen gezond is. Maar het nieuwe maatschappelijke systeem is nog maar pas gevestigd en er is tijd voor nodig om het te consolideren. Men mag niet aannemen dat het nieuwe systeem volledig geconsolideerd kan worden op het ogenblik dat het gevestigd wordt, want dat is onmogelijk. Het moet stap voor stap geconsolideerd worden. Om het voorgoed te consolideren is het niet alleen noodzakelijk de socialistische industrialisering van het land tot stand te brengen en met volharding de socialistische revolutie op het economisch front voort te zetten, maar is het ook noodzakelijk een aanhoudende zware socialistische revolutionaire strijd en een socialistische opvoeding op het politieke en economische front voort te zetten. Bovendien moeten verschillende internationale factoren ertoe bijdragen. In China zal de strijd om het socialistische systeem te consolideren, de strijd om de beslissing of het socialisme of het kapitalisme zal zegevieren zich nog over een lange

historische periode uitstrekken. Maar we moeten allen beseffen dat het nieuwe socialistische systeem ongetwijfeld geconsolideerd zal worden. We zijn zeker in staat een socialistische staat op te bouwen met een moderne industrie, een moderne landbouw en een moderne wetenschap en cultuur. Dit is het eerste punt dat ik wilde behandelen.

In de tweede plaats moeten we eens bekijken hoe het met de intellectuelen in ons land staat. Er zijn geen nauwkeurige statistieken van het aantal intellectuelen in China. Men schat dat er ongeveer vijf miljoen intellectuelen van allerlei soorten zijn, intellectuelen met een hogere opleiding en gewone intellectuelen daarbij inbegrepen. De overgrote meerderheid van deze vijf miljoen intellectuelen is vaderlandslievend, houdt van onze Volksrepubliek en is bereid het volk en de socialistische staat te dienen. Een klein aantal houdt niet zo van het socialisme en is niet erg gelukkig. Ze staan nog sceptisch tegenover het socialisme maar ze zijn vaderlandslievend wanneer het er op aankomt het imperialisme het hoofd te bieden. Het aantal intellectuelen dat onze staat vijandig gezind is, is erg klein. Ze houden niet van onze staat, dat wil zeggen van de dictatuur van het proletariaat en verlangen vurig naar de oude maatschappij. Telkens wanneer zich een gelegenheid voordoet, zullen ze onrust stoken en proberen de Communistische Partij ten val te brengen en het oude China te herstellen. Gesteld voor de keuze tussen de proletarische en de burgerlijke weg, tussen de socialistische en de kapitalistische weg, kiezen deze mensen hardnekkig voor het volgen van de laatste weg. Deze weg is in

feite onmogelijk en daarom zijn ze in de praktijk bereid voor het imperialisme, het feodalisme en het bureaucratische kapitalisme te capituleren. Zulke mensen kan men vinden in de kringen van de politiek en in de kringen van de industrie, de handel, de cultuur, het onderwijs, de wetenschap, de techniek en de godsdienst; ze zijn uiterst reactionair. Ze vormen slechts één, twee of drie procent van de vijf miljoen intellectuelen. De overgrote meerderheid ofwel ruim negentig procent van het totaal van vijf miljoen, ondersteunt het socialisme, zij het in verschillende mate. Voor velen van hen is het nog niet helemaal duidelijk hoe ze onder het socialisme moeten werken en hoe ze de vele nieuwe moeilijkheden moeten begrijpen, aanpakken en oplossen.

Wat de houding van de vijf miljoen intellectuelen ten opzichte van het marxisme betreft, kan men zeggen dat meer dan tien procent, communisten en sympathisanten van de Communistische Partij, betrekkelijk vertrouwd is met het marxisme en een onwrikbaar standpunt inneemt - het standpunt van het proletariaat. Op het totaal van vijf miljoen vormen ze een minderheid, maar zij zijn de kern en een machtige kracht. De meerderheid wil het marxisme graag bestuderen en heeft al enige vorderingen gemaakt maar is er nog niet mee vertrouwd. Sommigen hebben nog twijfels, ze nemen nog geen onwrikbaar standpunt in en ze weifelen in ogenblikken van spanning. Dit deel van de intellectuelen, dat de meerderheid van de vijf miljoen vormt, neemt nog een middenpositie in. Het aantal intellectuelen dat het marxisme krachtig

bestrijdt of er vijandig tegenover staat, is erg klein. Sommigen zijn het eigenlijk niet met het marxisme eens, hoewel ze dat niet openlijk zeggen. Zulke mensen zullen er nog lange tijd zijn en we moeten hun toestaan het niet met het marxisme eens te zijn. Neem bijvoorbeeld bepaalde idealisten. Misschien steunen ze het politieke en economische systeem van het socialisme maar zijn ze het niet eens met de marxistische wereldbeschouwing. Hetzelfde geldt voor de vaderlandslievende mensen in godsdienstige kringen. Zij zijn theïsten en wij zijn atheïsten. We kunnen hen niet dwingen de marxistische wereldbeschouwing te aanvaarden. Kortom, we kunnen de houding van de vijf miljoen intellectuelen ten opzichte van het marxisme als volgt samenvatten: diegenen die het marxisme steunen en die er betrekkelijk mee vertrouwd zijn, vormen een minderheid, degenen die het bestrijden vormen ook een minderheid en de meerderheid steunt het marxisme maar is er niet mee vertrouwd en steunt het in verschillende mate. De standpunten die men hier inneemt, zijn van drie verschillende soorten - onwrikbaar, weifelend en vijandig. Deze situatie zal, dat moeten we erkennen, nog lange tijd blijven bestaan. Wanneer we dit feit niet erkennen, zullen we aan anderen te hoge eisen stellen en tegelijkertijd aan onszelf een te kleine taak toewijzen. Onze kameraden in het propagandawerk hebben de taak het marxisme te verspreiden. Dit moet geleidelijk gebeuren en goed gebeuren zodat de mensen het van harte aanvaarden. We kunnen de mensen niet dwingen het marxisme te aanvaarden, we kunnen hen alleen overtuigen. Wanneer in de

loop van enkele vijfjarenplannen een behoorlijk groot aantal van onze intellectuelen het marxisme aanvaardt en er een behoorlijk goed inzicht in krijgt door de praktijk van hun werk en hun leven, door de praktijk van de klassenstrijd, de productie en het wetenschappelijk werk, dan is dat uitstekend. We hopen dat dat zal gebeuren.

In de derde plaats is er het vraagstuk van de heropvoeding van de intellectuelen. Ons land is een cultureel ontwikkeld land. Voor een reusachtig land als het onze zijn vijf miljoen intellectuelen te weinig. Zonder intellectuelen kunnen we ons werk niet goed doen. Daarom moeten we ons grote moeite getroosten om ons met hen te verenigen. De socialistische maatschappij bestaat in hoofdzaak uit drie groepen van mensen: de arbeiders, de boeren en de intellectuelen. Intellectuelen zijn hoofdarbeiders. Hun werk staat in dienst van het volk, dat wil zeggen in dienst van de arbeiders en de boeren. De meerderheid van de intellectuelen kan het nieuwe China dienen zoals ze het oude China dienden; ze kunnen het proletariaat dienen zoals ze de bourgeoisie dienden. Toen de intellectuelen het oude China dienden, bood de linkervleugel verzet, de middengroep weifelde en alleen de rechtersvleugel was standvastig. Nu het erop aankomt de nieuwe maatschappij te dienen, is de situatie omgekeerd. De linkervleugel is standvastig, de middengroep weifelt (dit weifelen in de nieuwe maatschappij is anders dan in de oude maatschappij) en de rechtersvleugel biedt verzet. Bovendien zijn intellectuelen opvoeders. Onze kranten voeden het volk elke dag op. Onze schrijvers en kunstenaars,

wetenschapsmensen en technici, professoren en leraren voeden allemaal studenten op, ze voeden het volk op. Omdat ze opvoeders en leraren zijn, moeten ze zelf eerst opgevoed worden. En dat des te meer in de huidige periode van grote veranderingen in het maatschappelijk systeem. Ze hebben de laatste jaren enige marxistische opvoeding genoten en enkelen hebben erg hard gestudeerd en grote vorderingen gemaakt. Maar de meerderheid moet nog een lange weg afleggen voordat ze de burgerlijke wereldbeschouwing volledig kan vervangen door de proletarische wereldbeschouwing. Sommige mensen hebben een paar marxistische boeken gelezen en vinden dat ze erg geleerd zijn, maar wat ze gelezen hebben is niet tot hen doorgedrongen, het heeft geen wortel geschoten in hun hoofd zodat ze niet weten hoe ze het moeten gebruiken en hun klassengevoelens onveranderd blijven. Anderen zijn erg zelfgenoegzaam, vinden zichzelf geweldig wanneer ze een paar zinnen uit boeken uit het hoofd geleerd hebben en zijn erg verwaand; maar wanneer er een storm opsteekt, nemen ze een heel ander standpunt in dan de arbeiders en de meerderheid van de boeren. Ze weifelen, terwijl de arbeiders en boeren standvastig zijn, ze draaien om alles heen terwijl de arbeiders en boeren duidelijk voor hun mening uitkomen.

Daarom is het onjuist om aan te nemen dat mensen die anderen opvoeden niet meer opgevoed hoeven te worden en niet meer hoeven te studeren dat socialistische heropvoeding alleen voor anderen nodig is - de landheren, de kapitalisten en de

individuele producenten - maar niet voor de intellectuelen. Ook de intellectuelen moeten heropgevoed worden en niet alleen degenen die hun fundamentele standpunt niet veranderd hebben; iedereen moet studeren en zichzelf heropvoeden. Ik zeg iedereen en dat betekent ook iedereen die hier aanwezig is. De omstandigheden veranderen voortdurend en om het denken aan de nieuwe omstandigheden aan te passen, moet men studeren. Zelfs degenen die een behoorlijk goed inzicht in het marxisme hebben en die betrekkelijk standvastig zijn in hun proletarische standpunt, moeten blijven studeren, moeten het nieuwe in zich opnemen en nieuwe problemen bestuderen. Wanneer de intellectuelen hun hoofd niet vrijmaken van wat ondeugdelijk is, zijn ze niet opgewassen tegen de taak om anderen op te voeden. Natuurlijk moeten we leren terwijl we onderricht geven en leerling zijn terwijl we les geven. Om een goede leraar te zijn, moet men eerst een goede leerling zijn. Er zijn veel dingen die men niet uit de boeken alleen kan leren; men moet ze leren van degenen die werkzaam zijn in de productie, van de arbeiders, de arme boeren en de armere middelgrote boeren en op school, van de studenten en van degenen aan wie men onderwijs geeft. Naar mijn mening is de meerderheid van onze intellectuelen bereid te leren. Het is onze taak hen van harte en op een juiste manier te helpen op basis van hun bereidheid tot studeren; we mogen niet onze toevlucht nemen tot dwang en hen tot studeren dwingen.

In de vierde plaats is er het vraagstuk van de verbinding van de intellectuelen met de massa van

de arbeiders en de boeren. Aangezien het hun taak is de massa van de arbeiders en de boeren te dienen, moeten de intellectuelen op de eerste plaats de arbeiders en de boeren kennen en vertrouwd zijn met hun leven, hun werken en hun ideeën. We moedigen de intellectuelen aan zich onder de massa te begeven en naar de fabrieken en de dorpen te gaan. Het is erg slecht wanneer men nooit van zijn leven een arbeider of een boer ontmoet. Onze regeringsfunctionarissen, schrijvers, kunstenaars, leraars en wetenschapsmensen moeten elke gelegenheid aangrijpen om in nauw contact te komen met de arbeiders en de boeren. Sommigen kunnen naar de fabrieken of de dorpen gaan om alleen maar wat rond te kijken; dit kan men noemen op de rug van een paard naar bloemen kijken en het is beter dan helemaal niets. Anderen kunnen er een paar maanden blijven om onderzoek te verrichten en vriendschap te sluiten; dit kan men afstijgen om de bloemen te bekijken noemen. Weer anderen kunnen er een aanzienlijke tijd blijven wonen, bijvoorbeeld zo'n twee of drie jaar of nog langer; dit kan men tussen de bloemen gaan zitten noemen. Enkele intellectuelen leven al onder de arbeiders en de boeren, bijvoorbeeld de industriële technici in de fabrieken en de landbouwtechnici en de dorpsonderwijzers op het platteland. Ze moeten hun werk goed doen en zich met de arbeiders en de boeren verbinden. We moeten een atmosfeer scheppen waarin het in nauw contact komen met de arbeiders en de boeren praktisch een gewoonte wordt, met andere woorden, we moeten grote aantallen intellectuelen hebben die dat doen. Niet

alle intellectuelen natuurlijk; sommigen zijn om de een of andere reden niet in staat te gaan maar we hopen dat er zoveel mogelijk zullen gaan. Ze kunnen niet allemaal tegelijkertijd gaan maar wel in groepen en op verschillende tijden. In de tijd dat we in Yan'an zaten, werden de intellectuelen in staat gesteld rechtstreeks in contact te komen met de arbeiders en de boeren. Veel intellectuelen in Yan'an hadden erg verwarde ideeën en kwamen met de vreemdste redeneringen voor de dag. We hielden een forum en gaven hun de raad zich onder de massa te begeven. Daarna gingen velen en de resultaten waren erg goed. Zolang de boekenkennis van een intellectueel niet met de praktijk verbonden wordt, is ze niet volledig en kan ze zelfs erg onvolledig zijn. Intellectuelen maken zich de ervaring van onze voorgangers vooral door het lezen van boeken eigen. Natuurlijk is het noodzakelijk boeken te lezen maar lezen alleen lost geen problemen op. Men moet de huidige situatie bestuderen, de praktische ervaringen en de concrete gegevens onderzoeken en vriendschap sluiten met de arbeiders en de boeren. Vriendschap sluiten met de arbeiders en de boeren is geen gemakkelijke zaak. Zelfs nu mensen naar de fabrieken en de dorpen gaan, zijn de resultaten in sommige gevallen goed en in andere niet. Waar het hierom gaat, is het vraagstuk van iemands standpunt of houding, dat wil zeggen van iemands wereldbeschouwing. Wij zijn ervoor dat 'honderd scholen van denken met elkaar wedijveren' en in elke tak van wetenschap kunnen er vele scholen en stromingen zijn. Op het gebied van de wereldbeschouwing echter zijn er op

het ogenblik eigenlijk maar twee scholen, de proletarische en de burgerlijke. Het is het een of het ander, de proletarische wereldbeschouwing of de burgerlijke wereldbeschouwing. De communistische wereldbeschouwing is de wereldbeschouwing van het proletariaat en van geen andere klasse. De meeste van onze huidige intellectuelen komen uit de oude maatschappij en uit gezinnen van niet-werkende mensen. Zelfs degenen die uit arbeiders- of boerengezinnen komen, zijn nog burgerlijke intellectuelen omdat de opvoeding die ze voor de bevrijding hebben ontvangen een burgerlijke opvoeding was en hun wereldbeschouwing in wezen burgerlijk was. Wanneer ze hun oude wereldbeschouwing niet verwerpen en vervangen door de proletarische wereldbeschouwing, zullen ze in hun opvattingen, standpunten en gevoelens blijven verschillen van de arbeiders en de boeren en net als vierkante pinnen in ronde gaten zijn. De arbeiders en de boeren zullen hun hart niet voor hen openstellen. Wanneer de intellectuelen zich met de arbeiders en de boeren verbinden en vriendschap met hen sluiten, kan het marxisme dat ze uit de boeken geleerd hebben werkelijk iets van henzelf worden. Om werkelijk inzicht in het marxisme te krijgen, moet men het niet alleen uit boeken leren maar vooral door de klassenstrijd, door het praktische werk en door nauw contact met de massa van de arbeiders en de boeren. Wanneer onze intellectuelen niet alleen enkele marxistische boeken gelezen hebben maar ook enig inzicht in het marxisme hebben gekregen door een nauw contact met de massa van de

arbeiders en de boeren en door hun eigen praktisch werk, dan spreken we allemaal dezelfde taal, niet alleen de gemeenschappelijke taal van de vaderlandsliefde en de gemeenschappelijke taal van het socialistisch systeem maar waarschijnlijk ook de gemeenschappelijke taal van de communistische wereldbeschouwing. Wanneer dat gebeurt zullen wij allemaal zeker ons werk veel beter verrichten.

In de vijfde plaats is er de correctiebeweging. Correctie betekent zijn denkwijze en stijl van werken corrigeren. In de Communistische Partij vonden correctiebewegingen plaats tijdens de oorlog tegen Japan, tijdens de bevrijdingsoorlog en in de eerste dagen na de stichting van de Volksrepubliek China. (2) Het Centraal Comité van de Communistische Partij heeft besloten dit jaar opnieuw een correctiebeweging in de partij op gang te brengen. Ook mensen die geen lid zijn van de partij mogen eraan deelnemen maar ze hoeven het niet als ze niet willen. Het belangrijkste in deze correctiebeweging is het bekritisieren van de volgende drie fouten in de denkwijze en stijl van werken - subjectivisme, bureaucratisme en sektarisme. Net als in de correctiebeweging tijdens de oorlog tegen Japan passen we deze keer de volgende methode toe: eerst bestudeert men een aantal documenten en vervolgens onderzoekt men op basis van deze studie zijn eigen denken en werken en oefent men kritiek en zelfkritiek uit om tekortkomingen en fouten bloot te leggen en om wat juist en goed is te bevorderen. Aan de ene kant moeten we streng zijn en serieus en niet oppervlakkig kritiek en zelfkritiek leveren met

betrekking tot fouten en tekortkomingen en die corrigeren. Aan de andere kant mogen we niet ruw zijn maar moeten we te werk gaan volgens het principe van fouten uit het verleden leren om ze in de toekomst te vermijden en de ziekte bestrijden om de patiënt te redden en moeten we de methode van in een klap met mensen afrekenen bestrijden.

Onze partij is een grote partij, een roemrijke partij, een partij met een juiste politieke lijn. Dit is een onmiskenbaar feit. Maar we hebben nog tekortkomingen en ook dit is een onmiskenbaar feit. We moeten niet alles bij ons goedkeuren maar alleen wat juist is; tegelijkertijd moeten we niet alles verwerpen maar alleen wat onjuist is. Onze successen zijn het belangrijkste in ons werk maar toch hebben we nog heel wat tekortkomingen en fouten. Daarom hebben we een correctiebeweging nodig. Zal die het aanzien van onze partij ondermijnen wanneer we ons eigen subjectivisme, onze eigen bureaucratie en ons eigen sektarisme bekritisieren? Ik denk van niet. Integendeel, het zal ertoe bijdragen het aanzien van onze partij te vergroten. De correctiebeweging tijdens de oorlog tegen Japan heeft dat bewezen. Ze vergrootte het aanzien van onze partij, van onze kameraden en van de ervaren kaders en stelde bovendien de nieuwe kaders in staat grote vorderingen te maken. Wie van de twee was bang voor kritiek, de Communistische Partij of de Guomindang? De Guomindang. Ze verbood kritiek maar dat redde haar niet van de uiteindelijke nederlaag. De Communistische Partij is niet bang voor kritiek omdat wij marxisten zijn, de waarheid aan onze kant staat en het fundamentele

deel van de massa, de arbeiders en de boeren, aan onze kant staat. De correctiebeweging is, zoals we vroeger zeiden, een algemene beweging van marxistische opvoeding. (3) Een correctiebeweging houdt in dat de hele partij het marxisme bestudeert door middel van kritiek en zelfkritiek. In de loop van de correctiebeweging zullen we onze kennis van het marxisme zeker verdiepen.

De taak, de omvorming en de opbouw van China te leiden, rust op ons. Wanneer we onze denkwijze en stijl van werken verbeterd hebben, zullen we meer initiatieven nemen in ons werk, bekwaamer worden en beter werken. Ons land heeft veel mensen nodig die de massa en de zaak van het socialisme van ganser harte dienen en die vastbesloten zijn veranderingen tot stand te brengen. Wij communisten moeten allemaal van dat soort mensen zijn. In het oude China was het een misdaad over hervormingen te praten en degenen die deze regels schonden, werden onthoofd of gevangen gezet. Toch waren er vastberaden hervormers die onbevreesd, onder de moeilijkste omstandigheden, boeken en kranten uitgaven, het volk opvoedden en organiseerden en onverzoenlijk strijd voerden. De democratische dictatuur van het volk heeft de weg gebaad voor de snelle economische en culturele ontwikkeling van ons land. Er zijn nog maar een paar jaar verstreken sinds de vestiging van onze staat en toch kan men al een ongekende opbloei van de economie, de cultuur, het onderwijs en de wetenschappen waarnemen. Bij de opbouw van het nieuwe China laten wij communisten ons door geen enkele moeilijkheid afschrikken. Maar we kunnen

deze taak niet zonder hulp van anderen volbrengen. We hebben een groot aantal mensen van buiten de partij nodig, mensen met hoge idealen die onverschrokken samen met ons willen vechten voor de omvorming en de opbouw van onze maatschappij in de richting van het socialisme en het communisme. Het is een zware taak de honderden miljoenen mensen in China een beter bestaan te verzekeren en ons economisch en cultureel achterlijk land op te bouwen tot een welvarend en machtig land met een hoog cultureel niveau. Juist om deze taak beter voorbereid op ons te kunnen nemen en beter te kunnen samenwerken met alle mensen buiten de partij die door hoge idealen gedreven worden en vastbesloten zijn hervormingen tot stand te brengen, juist om die reden moeten we nu en in de toekomst correctiebewegingen organiseren en onszelf voortdurend ontdoen van alles wat onjuist is. Radicale materialisten zijn niet bang. We hopen dat onze medestrijders de taken waarvoor zij verantwoordelijk zijn moedig op zich zullen nemen en alle moeilijkheden zullen overwinnen zonder bang te zijn voor tegenslagen of spot en zonder te aarzelen ons communisten te bekritisieren en ons voorstellen te doen. 'Wie niet bang is om in duizend stukjes gesneden te worden, durft de keizer uit het zadel te lichten' - dat is de onoverwinnelijke geest die we nodig hebben in onze strijd voor de opbouw van het socialisme en het communisme. Van onze kant moeten wij, communisten, gunstige omstandigheden scheppen voor degenen die met ons samenwerken, goede kameraadschappelijke betrekkingen met hen

aanknopen in ons gemeenschappelijk werk en ons met hen verenigen in onze gezamenlijke strijd.

In de zesde plaats is er het vraagstuk van de eenzijdigheid. Eenzijdigheid betekent denken in absolute grootheden, dat wil zeggen problemen metafysisch bekijken. Wanneer we ons werk beoordelen, is het eenzijdig alles als positief of alles als negatief te beschouwen. Er zijn heel wat mensen in de Communistische Partij en heel veel erbuiten die dat wel doen. Alles als positief beschouwen betekent alleen het goede zien en niet het slechte en alleen lof toestaan maar geen kritiek. Wanneer men doet alsof ons werk in ieder opzicht goed is, dan is dat in strijd met de feiten. Het is niet waar dat alles goed is, er zijn tekortkomingen en fouten. Maar het is ook niet waar dat alles slecht is, ook dat is in strijd met de feiten. Een analyse is hier noodzakelijk. Alles veroordelen betekent dat men zonder een analyse gemaakt te hebben denkt dat er niets goeds is gedaan en dat het grote werk van de opbouw van het socialisme, de grote strijd waaraan honderden miljoenen mensen deelnemen een grote chaos is met niets wat lof verdient. Hoewel er een verschil is tussen de vele mensen die zulke standpunten innemen en degenen die vijandig staan ten opzichte van het socialistische systeem, zijn deze standpunten erg onjuist en schadelijk en kunnen ze de mensen alleen maar ontmoedigen. Het is onjuist ons werk te beoordelen vanuit het standpunt dat alles positief is of vanuit het standpunt dat alles negatief is. We moeten de mensen die zo'n eenzijdige kijk op problemen hebben, bekritisieren hoewel we ze natuurlijk wanneer we ze bekritisieren

ook moeten helpen volgens het principe van fouten in het verleden leren om ze in de toekomst te vermijden en de ziekte bestrijden om de patiënt te redden.

Sommige mensen zeggen: aangezien er een correctiebeweging moet komen en iedereen gevraagd wordt zijn mening naar voren te brengen is eenzijdigheid niet te vermijden en daarom lijkt het wanneer men oproept de eenzijdigheid af te breken alsof men niet werkelijk wil dat de mensen vrijuit spreken. Is deze bewering juist? Het is natuurlijk voor iedereen moeilijk elk spoor van eenzijdigheid te vermijden. Het is onvermijdelijk dat mensen soms een zekere eenzijdigheid aan de dag leggen omdat ze altijd vanuit hun eigen ervaring problemen onderzoeken en behandelen en hun mening geven. Moeten we hen echter niet vragen geleidelijk hun eenzijdigheid te overwinnen en problemen zo goed mogelijk van alle kanten te bekijken? Naar mijn mening moeten we dat. Anders staan we stil; we keuren de eenzijdigheid goed en gaan tegen het hele doel van de correctiebeweging in wanneer we niet de eis stellen dat er met de dag en met het jaar steeds meer mensen problemen zo goed mogelijk van alle kanten gaan bekijken. Eenzijdigheid is een schending van de dialectiek. We willen de dialectiek geleidelijk verbreiden en iedereen vragen zich geleidelijk het gebruik van de wetenschappelijke dialectische methode eigen te maken. Sommige artikelen die nu gepubliceerd worden, zijn uitermate hoogdravend maar hebben helemaal geen inhoud, er wordt niets in geanalyseerd en beargumenteerd en ze hebben geen overtuigingskracht. Wanneer men

een artikel schrijft, moet men niet voortdurend denken ‘Wat ben ik toch briljant!’ maar men moet zijn lezers beschouwen als personen die op volledig gelijke voet staan. Het kan zijn dat u al lange tijd aan de revolutie deelneemt, toch zal men u weerleggen als u iets zegt dat onjuist is. Hoe arroganter u optreedt, des te minder zal men het accepteren en des te minder zal men bereid zijn uw artikelen te lezen. We moeten ons werk eerlijk doen, de dingen concreet analyseren, overtuigende artikelen schrijven en nooit proberen mensen te intimideren door gewichtig te doen.

Sommige mensen zeggen dat men eenzijdigheid in een lang artikel kan vermijden maar dat het onvermijdelijk is in een korte verhandeling. Moet een korte verhandeling altijd eenzijdig zijn? Zoals ik net al zei, is het gewoonlijk moeilijk eenzijdigheid te vermijden maar het is niet erg als er wat eenzijdigheid in een artikel sluipt. De kritiek zou belemmerd worden wanneer men van iedereen zou eisen dat hij problemen van alle kanten bekijkt. Niettemin vragen we van iedereen te proberen problemen zo goed mogelijk van alle kanten te bekijken en eenzijdigheid zowel in lange als in korte artikelen te vermijden, ook in korte verhandelingen. Sommige mensen brengen hiertegen in: hoe is het mogelijk een analyse te maken in een verhandeling van een paar honderd of van duizend of tweeduizend woorden? Ik zeg: waarom niet? Deed Lu Xun dat niet? De analytische methode is dialectisch. Met analyse bedoelen we het analyseren van de tegenstellingen in de dingen. Een goede analyse maken is onmogelijk zonder een grondige

kennis van het leven en zonder een werkelijk inzicht in de tegenstellingen waar het in dat geval om gaat. Lu Xuns latere verhandelingen zijn zo scherpzinnig en krachtig en toch zo verre van eenzijdig, juist omdat hij toen de dialectiek beheerste. Sommige van Lenins artikelen kunnen ook korte verhandelingen worden genoemd; ze zijn satirisch en bijtend maar niet eenzijdig. Bijna alle verhandelingen van Lu Xun waren tegen de vijand gericht. Sommige verhandelingen van Lenin waren tegen de vijand gericht, andere tegen kameraden. Kunnen verhandelingen van het soort dat Lu Xun schreef, gebruikt worden om de fouten en tekortkomingen binnen het volk te bekritisieren? Ik denk van wel. Natuurlijk moeten we een onderscheid maken tussen de vijand en onszelf en we mogen geen antagonistisch standpunt innemen tegenover kameraden en hen niet behandelen zoals we de vijand zouden behandelen. Wanneer men zijn mening geeft, moet men de vurige wens koesteren de zaak van het volk te beschermen en het politiek bewustzijn van het volk te verhogen. Men mag niet de spot drijven met degenen tot wie men zich richt of hen aanvallen.

Wat moet men doen als iemand niet durft te schrijven? Sommige mensen zeggen dat ze niet durven te schrijven, ook al hebben ze iets te zeggen, uit vrees dat ze mensen beledigen en kritiek krijgen. Ik vind dat men daarover niet hoeft te tobben. We hebben een democratische volksregering die een gunstig klimaat schept om in dienst van het volk te schrijven. De politiek van 'honderd bloemen laten bloeien en honderd scholen van denken met elkaar

laten wedijveren' biedt extra waarborgen voor de opbloei van wetenschappen en kunsten. Wanneer wat u zegt juist is, hoeft u niet bang te zijn voor kritiek en kunt u uw juiste opvattingen verder uitleggen in de discussie. Wanneer wat u zegt onjuist is, kan de kritiek u helpen uw fouten te verbeteren en daar is niets slechts aan. In onze maatschappij zijn de strijdbare revolutionaire kritiek en tegenkritiek de goede methode om tegenstellingen bloot te leggen en op te lossen, de wetenschappen en kunsten te ontwikkelen en succes in ons werk te verzekeren.

In de zevende plaats is er het vraagstuk of men de vrije meningsuiting moet 'aanmoedigen' of 'beperken'? Dit is een vraagstuk van de politiek. 'Laat honderd bloemen bloeien en laat honderd scholen van denken met elkaar wedijveren' is een langdurige en een fundamentele politiek; het is niet slechts een tijdelijke politiek. In de discussie spraken de kameraden hun afkeuring uit over het 'beperken' en naar mijn mening is deze opvatting juist. Het Centraal Comité van de partij is van mening dat we moeten 'aanmoedigen' en niet mogen 'beperken'.

Bij het leiden van ons land kunnen we twee verschillende methoden volgen, met andere woorden twee verschillende politieke lijnen 'aanmoedigen' of 'beperken'. 'Aanmoedigen' betekent dat men alle mensen vrij hun mening laat uiten zodat ze durven spreken, kritiek durven geven en durven discussiëren. Het betekent dat men niet bang is voor onjuiste opvattingen en giftige dingen. Het betekent dat men discussie en kritiek

aanmoedigt bij mensen die verschillende opvattingen hebben en hun de vrijheid geeft voor kritiek en tegenkritiek. Het betekent dat men onjuiste opvattingen niet onderdrukt maar door middel van argumenten overtuigt. ‘Beperken’ betekent dat men de mensen verbiedt afwijkende meningen te geven en onjuiste ideeën te uiten en ‘in één klap met hen afrekenen’ wanneer ze dat wel doen. Op deze manier verscherpt men de tegenstellingen eerder dan dat men ze oplost.

‘Aanmoedigen’ of ‘beperken’ - we moeten voor de ene of voor de andere politiek kiezen. Wij kiezen de eerste omdat deze politiek ertoe bij zal dragen ons land te consolideren en onze cultuur te ontwikkelen.

Wij zijn bereid ons door middel van de politiek van het ‘aanmoedigen’ met de verscheidene miljoenen intellectuelen te verenigen en hun huidige kijk op de dingen te veranderen. Zoals ik al gezegd heb, wil de overgrote meerderheid van de intellectuelen in ons land vorderingen maken en zichzelf omvormen. Ze zijn zeker in staat zichzelf om te vormen. In dit verband zal de politiek die we voeren een enorme rol spelen. Het vraagstuk van de intellectuelen is bovenal een vraagstuk van de ideologie en het is niet bevorderlijk maar schadelijk wanneer men zijn toevlucht neemt tot ruwe en aanmatigende maatregelen om ideologische vraagstukken op te lossen. De heropvoeding van de intellectuelen en vooral de verandering van hun wereldbeschouwing is een proces dat veel tijd vergt. Onze kameraden moeten begrijpen dat de ideologische heropvoeding geduldig en nauwgezet

werk gedurende lange tijd vereist. Ze moeten niet proberen de ideologie van de mensen die in de loop van tientallen jaren gevormd is te veranderen door een paar lezingen te houden of door een paar bijeenkomsten te beleggen. Overreding is de enige manier om hen te overtuigen, niet dwang. Dwang zal nooit tot gevolg hebben dat ze overtuigd worden. Met dwang mensen overtuigen gaat eenvoudig niet. Deze methode mag men toepassen wanneer men met de vijand te maken heeft, maar ze is beslist ontoelaatbaar wanneer men met kameraden of vrienden te maken heeft. Wat moeten we doen als we niet weten hoe we anderen moeten overtuigen? Dat moeten we leren. We moeten leren onjuiste ideeën te overwinnen door discussiëren en redeneren.

‘Honderd bloemen laten bloeien’ is de manier om de kunsten te ontwikkelen en ‘honderd scholen van denken met elkaar laten wedijveren’ is de manier om de wetenschap te ontwikkelen. Deze politiek is niet alleen een goede methode om de wetenschap en de kunsten te ontwikkelen maar als men de toepassing ervan uitbreidt, is het ook een goede methode voor al ons werk. Deze methode kan ons helpen minder fouten te maken. Er zijn veel dingen die we niet begrijpen en die we daarom niet kunnen aanpakken maar door discussie en strijd zullen we ze gaan begrijpen en leren hoe we ze moeten aanpakken. De waarheid ontwikkelt zich door de discussie tussen verschillende opvattingen. Dezelfde methode kan gevolgd worden bij alles wat giftig en antimarxistisch is omdat het marxisme zich ontwikkelt in de strijd hiertegen. Dat is de

ontwikkeling door de strijd van de tegendelen, de ontwikkeling volgens de dialectiek.

Spreken de mensen niet al eeuwen over het ware, het goede en het schone? Hun tegendelen zijn het onware, het slechte en het lelijke. De eerste kunnen niet zonder de laatste bestaan. De waarheid staat in tegenstelling tot de onwaarheid. Zowel in de maatschappij als in de natuur valt elke eenheid altijd uiteen in verschillende delen, alleen zijn de inhoud en de vorm van deze delen anders in verschillende omstandigheden. Er zullen altijd onware en lelijke verschijnselen zijn. Er zullen altijd dergelijke tegenstellingen zijn als het juiste en het onjuiste, het goede en het slechte, het schone en het lelijke. Hetzelfde geldt voor welriekende bloemen en giftige planten. De verhouding tussen deze twee is er een van eenheid en strijd der tegendelen. Alleen door te vergelijken kan men onderscheid maken. Er kan geen ontwikkeling zijn zonder onderscheid en strijd. De waarheid ontwikkelt zich in de strijd tegen de onwaarheid. Zo ontwikkelt het marxisme zich. Het marxisme ontwikkelt zich in de strijd tegen de burgerlijke en de kleinburgerlijke ideologie en alleen door strijd kan het zich ontwikkelen.

Wij zijn voor de politiek van het ‘aanmoedigen’. Tot nu toe is dat eerder te weinig dan te veel gedaan. We moeten niet bang zijn aan te moedigen en we moeten ook niet bang zijn voor kritiek en giftige planten. Het marxisme is een wetenschappelijke waarheid. Het is niet bang voor kritiek en kan niet door kritiek verslagen worden. Dat geldt ook voor de Communistische Partij en de volksregering. Zij

zijn niet bang voor kritiek en kunnen er niet door verslagen worden.

Er zullen altijd dingen zijn die onjuist zijn, maar dat is niet iets om bang voor te zijn. Onlangs werd een aantal spoken en monsters ten tonele gevoerd. Toen sommige kameraden dat zagen, zaten ze daar erg over in. Naar mijn mening is een beetje hiervan niet erg: binnen enkele tientallen jaren zullen dergelijke spoken en monsters totaal van het toneel verdwijnen en men zal ze niet meer kunnen zien, zelfs als men dat wil. We moeten bevorderen wat juist is en bestrijden wat onjuist is maar we moeten niet bang worden wanneer mensen in aanraking komen met onjuiste dingen. Het lost niets op wanneer men simpelweg bestuurlijke bevelen uitvaardigt die mensen elk contact verbieden met verdorven en slechte dingen en met onjuiste ideeën of die hen verbieden naar de geesten en monsters op het toneel te kijken. Natuurlijk ben ik er niet voor zulke dingen te verspreiden, ik zeg alleen: 'een beetje daarvan is niet erg'. Het is helemaal niet vreemd dat er onjuiste dingen bestaan en het mag ook geen aanleiding geven tot angst. Het zal de mensen zelfs helpen die dingen beter te bestrijden. Zelfs voor grote stormen mag men niet bang zijn. Juist te midden van grote stormen gaat de menselijke maatschappij vooruit.

In ons land zullen de burgerlijke en de kleinburgerlijke ideologie, de antimarxistische ideologie, nog lange tijd voortbestaan. Het socialistische systeem is in hoofdzaak gevestigd in ons land. Wij hebben in hoofdzaak de overwinning behaald bij de omvorming van de eigendom van de

productiemiddelen maar we hebben nog niet de volledige overwinning aan het politieke en het ideologische front. Op ideologisch gebied is het vraagstuk wie er in de strijd tussen het proletariaat en de bourgeoisie zal overwinnen, nog niet echt opgelost. We moeten nog een langdurige strijd voeren tegen de burgerlijke en de kleinburgerlijke ideologie. Het is onjuist wanneer men dit niet begrijpt en de ideologische strijd opgeeft. Alle onjuiste ideeën, al het giftige onkruid, alle geesten en monsters moeten aan kritiek onderworpen worden; onder geen beding mag men toestaan dat ze zich ongehinderd verspreiden. De kritiek moet echter wel volledig op argumenten berusten, analytisch en overtuigend zijn en niet ruw, bureaucratisch, metafysisch dogmatisch.

Al lange tijd leveren de mensen heel wat kritiek op het dogmatisme. Dat moet ook. Maar ze laten vaak na het revisionisme te bekritisieren. Zowel het dogmatisme als het revisionisme zijn in strijd met het marxisme.

Het marxisme moet vooruitgaan, het moet zich tegelijk met de ontwikkeling van de praktijk ontwikkelen en kan niet stilstaan. Het zou levenloos worden wanneer het stilstond en onveranderlijk bleef. De fundamentele beginselen van het marxisme echter mogen nooit geschonden worden; als men dat doet worden er fouten gemaakt. Het is dogmatisme het marxisme vanuit een metafysisch standpunt te bekijken en het als iets stars te beschouwen. Het is revisionisme de fundamentele beginselen van het marxisme te ontkennen en zijn algemene waarheid te ontkennen. Het revisionisme

is een vorm van burgerlijke ideologie. De revisionisten ontkennen de verschillen tussen het socialisme en het kapitalisme, tussen de dictatuur van het proletariaat en de dictatuur van de bourgeoisie. Zij zijn in feite niet voor de socialistische lijn maar voor de kapitalistische lijn. In de huidige omstandigheden is het revisionisme schadelijker dan het dogmatisme. Een van de belangrijke taken die we nu aan het ideologische front hebben, is het ontplooiën van de kritiek op het revisionisme.

In de achtste en de laatste plaats: de partijcomités van de provincies, de steden die rechtstreeks onder de centrale autoriteiten staan en de autonome gebieden moeten het vraagstuk van de ideologie aanpakken. Sommigen van de hier aanwezige kameraden wilden dat ik dit punt zou aanroeren. In veel plaatsen hebben de partijcomités het vraagstuk van de ideologie nog niet aangepakt of ze hebben in dit opzicht heel weinig gedaan. De belangrijkste reden is dat zij het druk hebben. Maar ze moeten het aanpakken. Met 'het aanpakken' bedoel ik dat het op de agenda gezet en bestudeerd moet worden. De omvangrijke, stormachtige klassenstrijd van de massa die kenmerkend is voor de vroegere revolutionaire periode, is in hoofdzaak beëindigd, maar er is nog klassenstrijd, vooral aan het politieke en ideologische front. Hij is zelfs zeer fel. Het vraagstuk van de ideologie is nu erg belangrijk geworden. De eerste secretarissen van de partijcomités in alle plaatsen moeten zich persoonlijk met dit probleem bezighouden. Het kan alleen op een juiste manier opgelost worden

wanneer ze er serieus aandacht aan hebben geschonken en zich erin hebben verdiept. In alle plaatsen moeten vergaderingen als deze belegd worden over het propagandawerk om het plaatselijke ideologische werk en alle daarmee verbonden problemen te bespreken. Zulke bijeenkomsten moeten niet alleen bijgewoond worden door de kameraden van de partij maar ook door mensen die geen lid zijn van de partij en bovendien door mensen met afwijkende meningen. Dit kan niet anders dan goed werken en het kan geen nadelen opleveren zoals de ervaring van de huidige bijeenkomst bewezen heeft.

AANTEKENINGEN

1. De nationale conferentie van de Chinese Communistische Partij over het propagandawerk werd door het Centraal Comité van de partij van h tot 11 maart 1957 in Beijing gehouden. Ze werd bijgewoond door meer dan driehonderd tachtig leidende kaders van de propaganda-, cultuur- en onderwijsafdelingen van de partij op centraal en provinciaal of stedelijk niveau. Er waren ook meer dan honderd niet-partij groepen uitgenodigd uit de verschillende afdelingen en instellingen van wetenschap, onderwijs, literatuur en kunst en de pers.

2. De correctiebeweging tijdens de oorlog tegen Japan werd in 1942 op grote schaal uitgevoerd in de partijorganisaties in Yan'an en de andere anti-Japanse basisgebieden om het subjectivisme, het sektarisme en de stereotype stijl van schrijven te bestrijden. De correctiebeweging tijdens de

Bevrijdingsoorlog was een beweging om de partij te consolideren die in 1948 op brede schaal uitgevoerd werd in de partijorganisaties in de bevrijde gebieden, samen met de beweging voor landhervorming. De correctiebeweging die in 1950, kort na de stichting van de Volksrepubliek China, in de hele partij werd uitgevoerd, toen in het hele land de overwinning was behaald, had als doel de opvoeding van de grote aantallen nieuwe partijleden krachtig aan te pakken en hun **onz^lisele** ideologie te veranderen en zelfgenoegzaamheid en de autoritaire stijl van werken die na de overwinning hij oudere partijleden opkwamen te overwinnen.

3. Zie ()~~er de productie (riool het leger om in zijn eigen onderhoud te voorzien en over het beleg van de grote correctie- en productiebeweging ell Salto lezl 1+./Ae Is/ Mn.) 7:~~et/1n~~^ deel J I'ekilig 19h7 hiz 27S '79

WAAR KOMEN DE JUISTE IDEEËN VANDAAN?

Mei 1963

Deze tekst is een deel van het 'Ontwerpbesluit van het Centraal Comité van de Chinese Communistische Partij over bepaalde problemen in ons huidige werk op het platteland', dat onder leiding van kameraad Mao Zedong werd opgesteld. Deze passage werd door kameraad Mao Zedong zelf geschreven.

Waar komen de juiste ideeën vandaan? Komen ze uit de hemel vallen? Nee. Zijn ze aangeboren? Nee. Ze komen voort uit de maatschappelijke praktijk en

uit niets anders; ze komen voort uit drie soorten maatschappelijke praktijk: de strijd voor de productie, de klassenstrijd en het wetenschappelijk experiment. Het maatschappelijk zijn van de mens bepaalt zijn denken. Wanneer de massa zich eenmaal de juiste ideeën heeft eigen gemaakt die kenmerkend zijn voor de klasse die de voorhoede vormt, dan veranderen deze ideeën in een materiële kracht die de maatschappij verandert en de wereld verandert. In hun maatschappelijke praktijk voeren de mensen allerlei soorten strijd en ze krijgen een rijke ervaring, zowel door hun successen als door hun nederlagen. De talloze verschijnselen van de objectieve buitenwereld worden in de hersenen van de mens weerspiegeld via zijn vijf zintuigen - het gezicht, het gehoor, de reuk, de smaak en de tastzin. In het begin is de kennis zintuiglijk. De sprong naar de rationele kennis, dat wil zeggen naar de ideeën, vindt plaats als er voldoende zintuiglijke kennis is verzameld. Dat is een onderdeel van het kennisproces. Het is het eerste stadium van het hele kennisproces, het stadium dat van de objectieve materie naar het subjectieve bewustzijn leidt, van het zijn naar de ideeën. Of het bewustzijn of de ideeën (waaronder de theorieën, de politieke richtlijnen, de plannen en de maatregelen) op een juiste wijze de wetten van de objectieve buitenwereld weerspiegelen of niet, wordt in dit stadium nog niet bewezen: in dit stadium is het nog niet mogelijk vast te stellen of ze juist zijn of niet. Dan komt het tweede stadium in het kennisproces, het stadium dat van het bewustzijn weer naar de materie leidt, van de ideeën weer naar het zijn, het

stadium waarin de in het eerste stadium verworven kennis toegepast wordt in de maatschappelijke praktijk om vast te stellen of de theorieën, de politieke richtlijnen, de plannen of de maatregelen de verwachte resultaten opleveren. In het algemeen gesproken is wat succes heeft juist en wat mislukt onjuist: dit geldt in het bijzonder voor de strijd van de mens met de natuur. In de maatschappelijke strijd lijden de krachten die de klasse van de voorhoede vertegenwoordigen soms een nederlaag, niet omdat hun ideeën onjuist zijn, maar omdat ze, in de onderlinge verhouding van de krachten die met elkaar in strijd zijn, op dat ogenblik nog niet zo sterk zijn als de krachten van de reactie; daarom lijden ze tijdelijk een nederlaag maar vroeger of later zullen ze zeker overwinnen. De menselijke kennis maakt opnieuw een sprong door de toetsing in de praktijk. Deze sprong is belangrijker dan de vorige, want alleen deze sprong kan de juistheid of onjuistheid aantonen van de eerste sprong in het kennisproces, dat wil zeggen de juistheid of de onjuistheid van de ideeën, de theorieën, de politieke richtlijnen, de plannen of de maatregelen die geformuleerd werden in de loop van het proces van de weerspiegeling van de objectieve buitenwereld. Er bestaat geen andere manier om de waarheid te toetsen. Bovendien heeft het proletariaat met het kennen van de wereld geen ander doel voor ogen dan de wereld te veranderen. Vaak kan men pas tot juiste kennis komen na veel herhalingen van het proces dat van de materie naar het bewustzijn leidt en dan weer naar de materie, met andere woorden, dat van de praktijk naar de kennis leidt en dan weer

naar de praktijk. Dat is de marxistische kennistheorie, de dialectisch-materialistische kennistheorie. Onder onze kameraden zijn er velen die deze kennistheorie nog niet begrijpen. Als men hen vraagt naar de bron van hun ideeën, meningen, politieke richtlijnen, methoden, plannen en conclusies, welsprekende redevoeringen en lange artikelen, vinden ze dat een vreemde vraag en kunnen ze er geen antwoord op geven. Ze begrijpen ook niet dat materie omgezet kan worden in bewustzijn en bewustzijn in materie, hoewel zulke sprongen alledaagse verschijnselen zijn. Daarom is het noodzakelijk onze kameraden op te voeden in de dialectisch-materialistische kennistheorie, zodat ze hun denken juist kunnen oriënteren, weten hoe ze onderzoek en studie moeten verrichten, ervaringen moeten samenvatten; zodat ze moeilijkheden overwinnen, minder fouten maken, hun werk beter doen en hard strijden om China op te bouwen tot een groot en machtig socialistisch land en uitgebuite massa's in de hele wereld helpen om onze grote internationalistische plicht te vervullen.